28 జూలై, 1988
గురువారము
శక సం. ౧౯౧౦ (శ్రావణం ౬)

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసన సభ చర్చలు

అధికార నివేదిక

విషయసూచిక

		పేజీలు.
ప్రశ్నలు వ్రాతపూర్వక సమాధానములు.	..	281
స్వల్ప వ్యవధి ప్రశ్నలు—వ్రాతపూర్వక సమాధానములు.	..	303
సభా కార్యక్రమము.	.	309
ప్రకటన :	..	311
—శ్రీ నాయిని నరసింహారెడ్డి, ఎం.ఎల్.ఎ. గారి అరెస్టు, విడుదల గురించి.		
రూలు — 304 క్రింద ప్రభుత్వము దృష్టికి తీసుకు వచ్చిన విషయములు:		
(1) పింఛను దారులకు డి.ఎ. బకాయిలను చెల్లించుకుండుట గూర్చి.		
(2) నాగార్జునసాగర్ కుడి, ఎడమ కాలువల క్రింద సాగు నీటి సరఫరా గూర్చి.		
సభా సమక్షముందుంచే పత్రములు :	.	325
ముఖ్యమంత్రి ప్రకటన :	..	327
—సవరించిన యు.జి.సి. స్కేళ్లను గురించి.		
ప్రభుత్వ బిల్లులు :	..	329
(1) 1988 సం. ఆంధ్రప్రదేశ సహకార సంఘాల (సవరణ) బిల్లు (ప్రవేశ పెట్టబడినది).		
(2) 1988 సం. ఆంధ్రప్రదేశ ప్రైవేటు విద్యా సంస్థల సహాయక గ్రాంటు (క్రమబద్ధీకరణ) బిల్లు. (ప్రవేశ పెట్టబడినది).		
(3) 1987 సం. ఆంధ్రప్రదేశ ఖాదీ మరియు గ్రామీణ పరిశ్రమల మండలి (సవరణ) బిల్లు, (1987 సం. పు 39 నెం. ఎల్. ఎ. బిల్లు) (కొనసాగింపునకు ప్రవేశ పెట్టబడినది).		
1988-89 సం. బడ్జెటుపై సాధారణ చర్చ.		330

(మూడవ రోజు)

ఆంధ్ర ప్రదేశ ప్రభుత్వ ముద్రణాలయ డైరెక్టరు గారిచే శాసన సభ ముద్రణాలయము, హైదరాబాదు నందు ముద్రించబడినది.
1989

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభ
ప్రధానాధికారులు

సభాపతి	:	శ్రీ జి. నారాయణరావు
ఉప సభాపతి	:	శ్రీ ఎ. వి. సూర్యనారాయణరాజు
అధ్యక్షుల పేర్ల పట్టిక	:	శ్రీ బషీరుద్దీన్ బాబుఖాన్
		శ్రీ ఎ. మహీపాల్ రెడ్డి
		శ్రీ కె. వివేకానంద
		శ్రీ కె. ఎర్రన్నాయుడు
		శ్రీ శివరావు షేట్కార్
		శ్రీ డి. చిన్నమల్లయ్య.
కార్యదర్శి	:	శ్రీ ఇ. సదాశివ రెడ్డి
సంయుక్త కార్యదర్శులు	:	శ్రీ ఎ. వి. జి. కృష్ణమూర్తి
		శ్రీ పి. వెంకటేశన్
ఉపకార్యదర్శులు	:	శ్రీ పి. సత్యనారాయణశాస్త్రి
		శ్రీ పి.వి.కె.ఎల్.ఎన్.వి. రాఘవశర్మ
		శ్రీ కె.ఆర్. గోపాల్
సహాయ కార్యదర్శులు	:	శ్రీ టి. మురళీధరరావు
		శ్రీ వి.వి. భాస్కరరావు
		శ్రీ ఎస్. సూర్యనారాయణమూర్తి
		శ్రీ బి. కె. రామారావు
		శ్రీమతి ఎస్.జి. సుమిత్రాబాయి
		శ్రీ ఎ. ఈశ్వరశాస్త్రి
		శ్రీ ఎ. పద్మనాభన్
		శ్రీ జి. సూర్యనారాయణ రెడ్డి
		శ్రీమతి ఎం.వి.ఎస్. జయలక్ష్మి
చీఫ్ రిపోర్టర్		శ్రీ ఎం. హెచ్. కేశవరావు.

యేలేరు ఎడమ ప్రధాన కాల్వ మట్టి పని త్రవ్వకాలు ఈ విధంగా ఉన్నాయి:

1. 8.00 కి. మీ. నుండి 8.70 కి.మీ. వరకు
2. 10.30 కి. మీ. నుండి 10.90 కి.మీ. వరకు.
3. 25.40 కి. మీ. నుండి 29 60 కి. మీ. వరకు.
4. 30.10 కి.మీ. నుండి 32.50 కి మీ. వరకు.
5. 35.60 కి. మీ. నుండి 36.60 కి. మీ. వరకు.
6. 42.00 కి. మీ. నుండి 48.30 కి. మీ. వరకు.
7. 48.30 కి. మీ. నుండి 53.80 కి. మీ. వరకు.
8. 53.80 కి. మీ. నుండి 60.00 కి. మీ. వరకు ; వర్గీకరణలో వ్యత్యాసం ఏర్పడింది.

(ఆ) 42.00 కి మీ. నుండి 48 30 వరకు మట్టిపని త్రవ్వకం జరిగిన రీచ్ విషయంలో, ఆ ప్రదేశాన్ని సందర్శించి ప్రభుత్వానికి ఒక నివేదిక అందజేయాలని ప్రధాన సాంకేతిక ఎగ్జామినరును కోరడం జరిగింది. ఆయన నివేదిక అందింది. అది ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉంది.

శ్రీ పి. వెంకటపతి:— అధ్యక్షా, తేడా 00.5 కిలో మీటర్లలో గాకుండా తరువాత కిలో మీటర్లలో తేడా వుంది అన్నారు. ఈ తేడా గురించి 87 వ సంవత్సరములో అక్టోబరు 21, 22 తేదీలలో పత్రికలలో బాహాటంగా లక్షల రూపాయలు రెండు మిలియన్ల వరకు, దుర్వినియోగము జరిగినట్లు పబ్లిక్ ఆరోపణలు వచ్చినవి, ఏమి విచారణ చేశారు? ఇప్పుడు రిపోర్టు రావడం ఏమిటి, పరిశీలన చేయడం ఏమిటి ? ఈ విషయంలో ఏదో హార్డ్ రాక్ వచ్చిందని, భూమి ఎత్తుగా చూపబడదని, యివి అన్ని మామూలు విషయాలే, చాలా సందర్భాలలో డబ్బు కాజేయడానికి ఉపాయాలు వున్నవి. వాటి నిజానిజాలు పరిశీలించడానికి పత్రికలలో వచ్చిన తరువాత కొంత సీరియస్ విషయము అన్నప్పుడు— ఖచ్చితంగా ఫలానా చోట ఫలానా విధంగా జరిగిందని ఆరోపణలు వచ్చినప్పుడు రైజు ఎస్టిమేట్సు వారి లాభాల గురించి ఏర్పాటు చేసుకున్నారని స్పష్టమైన ఆరోపణలు వచ్చినప్పుడు — ఎక్వయిరీ చేసి వుండవలసింది పది మాసాల తరువాత యిప్పటికీ పరిశీలనలో వుందని అనడంవల్ల. ప్రభుత్వం యొక్క నిర్లిప్తత లేదా చేయడానికి అవసరమైన శక్తి చాలకపోవడం లేకపోతే యంత్రాంగం మీద గ్రిప్ లేదని భావించవలసి వస్తున్నది. ఇప్పటికైనా ఆ తప్పు పనులు చేసిన మనుష్యులను గుర్తించి వారి మీద తగిన చర్య తీసుకుంటారా ?

శ్రీ కె. ఇ కృష్ణమూర్తి:— ఇది ఎవరో రిపోర్టు చేస్తే—గాని లేకపోతే ఆరోపణలు అందించడం వల్లగాని, దాని పైన దర్యాప్తు జరుగలేదు. మామూలుగా 25 పర్సెంటు లోగా వేరియేషన్స్ ఏమైనా వుంటే ఎస్.ఇ.

కాంపిటెంట్ అథారిటీ. కాని ఒకసారి 25 పర్సెంటు కంటే ఎక్సెస్ వేరియేషన్సు జరిగినప్పుడు ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చిన వెంటనే దానిపైన ప్రభుత్వం సి. టి. ఇ. ని ఎపాయింటు చేసి నివేదికను సమర్పించుమని కోరడం జరిగింది. సి. టి. ఇ. గారు ఒక నెలలో నివేదికను సమర్పించారు. ఆ సి. టి. ఇ. గారి నివేదికలో క్లాసిఫికేషను ఆఫ్ సాయిల్స్ నాలుగైదు రకాలుగా వున్నవి. ఈ 5 రకాలలో సి. టి. ఇ. గారి రికమండేషన్సు కేవలం ఎస్. డి. ఆర్. ఎస్. ఎం. డి. ఆర్. ఎ., ఎస్. డి. ఎఫ్. హెచ్. ఆర్ ఇ. - హార్డ్ రాక్ విషయములో రెండు రకాలు చేసి-ఒక ఆల్ సాయిల్స్‌గాచేస్తే బాగుంటుందని రికమండేషన్సు యిచ్చారు. వారు ఒకటి మాత్రము చెప్పారు-సి.టి.ఇ. గారు, వారి రిపోర్టులో-ఈ యిన్వెస్టిగేషను జరిగినప్పుడు ముఖ్యంగా ట్రయల్ పిట్స్, బోర్ హోల్స్‌లో కొంత షార్టీ యిన్వెస్టిగేషను జరగడం వల్ల క్లాసిఫికేషనులో తేడాలు రావడం జరిగిందని, దానిలో మాలఫైడ్ యింటెన్షన్ లేదని-అయితే యింత ఎగ్జార్బిటెంట్ వేరియేషన్సు జరుగ కూడదు గానట్టి దాని మీద సెకండ్ ఒపీనియన్ తీసుకోవాలని వారి రిపోర్టులో పేర్కొన్నారు. ఇప్పుడు ప్రభుత్వం దాని మీద ఇ.ఎన్. సి. ని ఎపాయింటు చేయదలచుకుందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వర రావు :— 00.5 కిలో మీటరు వరకు ఒక లింకు కాలవకు సంబంధించిన వివరాలు మంత్రిగారు మొత్తం కాలవ వివరాలు చెప్పారు. 5 కిలో మీటరు వరకు రెండు రిచ్‌లాగా విభజించారు. మొట్టమొదట రెండు కిలో మీటర్ల రీచ్‌కు 64.21 లక్షల అంచనాలతో తయారు అయింది అంటే 14.76 పర్సెంటు అధిక రేట్లతో చేశారు. నేను నంబర్సు చెబుతాను, మంత్రిగారు ఒప్పుకుంటారనుకుంటాను. సి.ఇ.ఆర్. నెం. 273/83-84 టెండరును ఆమోదించారు. దానికి ఎస్.ఇ. అగ్రిమెంటు నెం. 31/83-84 ప్రకారము కాంట్రాక్టరుకు పని అప్పగించారు. సి.ఇ.ఆర్. 65/85-86 ప్రకారము 9.8 పర్సెంటు మేరకు రివైజ్ చేసి 10,58,163 రూపాయలు కలిపారు. మొత్తం పని మొట్టమొదట రు. 64.21 లక్షలు, రు.81.07 లక్షలకు అమాంతంగా పెంచారు, అది వాస్తవమా? అంచనా రివైజ్ చేయడానికి ఏ పద్ధతిని అనుసరించారు, మొదటిదానికి ఏపద్ధతిలో 9.8 పర్సెంటు పెంచారు? రెండవది, రెండవ రీచ్ మూడు కిలోమీటర్ల పొడవు. దానికి మొదటవేసిన అంచనా రు. 110.08 లక్షలు. సి.ఇ.ఆర్. నెం. 274/83-84 ఆమోదించి ఆదనపు రేట్ల రివిజన్‌తో సహా పని విలువ మొత్తాన్ని రు. 135.35 లక్షలకు పెంచారు. ఈ మొత్తానికి 76/85-86 సప్లిమెంట్ అగ్రిమెంటును రూపొందించారు. ఇట్లా జరిగినటువంటి పరిస్థితి, నిర్దష్టమైనటువంటి ఆరోపణలు పత్రికలద్వారా వచ్చాయి, అవి వాస్తవమా?

శ్రీ కె. ఇ. కృష్ణమూర్తి:— ప్రశ్న కేవలం సాయిల్సు డిగ్గింగు గురించి మాత్రమే ఉంది. వారు డిజైన్సు సవరణల గురించి చెబుతున్నారు. జీరో నుంచి 5 వరకు సాయిల్ డిగ్గింగులో వ్యత్యాసం ఉందని అసలు ప్రశ్న. జీరో నుంచి 5 వరకు కేవలం ఎంబాక్‌మెంటు మాత్రమే జరిగింది. అక్కడ డిగ్గింగు ఏమీ జరుగలేదు, కనుక సాయిల్సు డిగ్గింగులో వ్యత్యాసం రాలేదని నేను చెప్పాను. 8-40ఉదయం

వారు చెప్పింది కూడా వాస్తవం. డిజైన్సులో వ్యత్యాసం వచ్చించి. ఆ డిజైన్సు వ్యత్యాసంలో ఎస్టిమేట్సుకు ఇంకా ప్రభుత్వం ఆమోదం తెలుపలేదు. ఇ.ఎన్.సి. గారిని వేసి మళ్ళీ ఎంక్వయిరీ రిపోర్టు తెప్పించుకొని దానిని ఆమోదించాలా వద్దా అని ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉంది.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:—రివైజ్డు ఎస్టిమేటు ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉందని చెబుతున్నారు. అసలు మొత్తం విషయాన్ని ఆర్.అండ్.బి. విజిలెన్సు సెల్ ద్వారా ఎంక్వయిరీ చెయిస్తారా?

శ్రీ కె. ఇ. కృష్ణమూర్తి:—దీనికి కేవలం ఎస్.ఇ. కాంపిటెంట్ అథారిటీ. నలుగురు ఎస్.ఇ. లు ఈ క్లాసిఫికేషన్ను ఒప్పుకున్నారు. చీఫ్ టెక్నికల్ ఎగ్జామినర్‌ను వేసిన తరువాత కూడా ఒక్క నాయిల్సు క్లాసిఫికేషనులో వ్యత్యాసం ఉంది—కాని తరువాత హార్డు రాక్ వచ్చించి-హార్డు రాక్‌లో దాదాపు గు. ౪ లక్షల వరకు మనం ఒప్పుకోవచ్చు అని వారు రిపోర్టు ఇవ్వడం జరిగింది. కాని వారు సెకండు ఒపీనియన్ కూడా తీసుకోమని చెప్పారు మాకు ఇ.ఎన్.సి. హయస్టు అథారిటీ కనుక వారిని కూడా వేసి వారు ఇచ్చిన రిపోర్టు సంతృప్తికరంగా లేకపోతే గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్లు విజిలెన్సును వేయడానికి మాకేమీ అభ్యంతరం లేదు..

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:—విజిలెన్సు సెల్ ద్వారా ఎంక్వయిరీ చేస్తారా అని అడిగితే మాకేమీ అభ్యంతరం లేదని చెబుతారేమిటి?

శ్రీ కె. ఇ. కృష్ణమూర్తి:—అధ్యక్షా, న్యాయవాదిగా మీకు తెలుసు. మెజిస్ట్రేట్ కోర్టు తరువాత హైకోర్టు, హైకోర్టు తరువాత సుప్రీం కోర్టు అన్నట్లు మా దగ్గర కూడా ఎస్.ఇ గారు తరువాత చీఫ్ ఇంజనీరు, ఆ తరువాత ఇ.ఎన్.సి. ఇ.ఎన్.సి. తరువాత హయస్టు అథారిటీ ఏమి ఉంటే అది వేస్తాము.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:— దీనిని ఆర్ అండ్ బి విజిలెన్సు సెల్ ద్వారా ఎంక్వయిరీ చేయించండి.

శ్రీ కె. ఇ. కృష్ణమూర్తి:—చేయిస్తాము. పూర్తి పేమెంటు జరుగలేదు. పార్షియల్ పేమెంటు జరిగింది. రివైజ్డు ఎస్టిమేట్సు కూడా ప్రభుత్వం ఆమోదించలేదు. అందువల్ల దానిని గురించి కంగారు పడవలసిన అవసరం లేదు.

శ్రీ బి. వెంకటేశ్వరరావు:—లక్షల రూపాయలు దుర్వినియోగం జరిగిందనే ఆందోళన తప్ప కంగారు ఏమీ లేదు. ఇంకా కావాలని అంటే రికార్డు పూర్వకంగా ఉన్న వివరాలు ఇస్తాను. దయచేసి విజిలెన్సు డిపార్టుమెంటు ద్వారా విచారణ చేయించాలని కోరుతున్నాను

శ్రీ పి. వెంకటపతి:—చీఫ్ టెక్నికల్ ఎగ్జామినర్ అనేక రిపోర్టులు సమర్పించారు. 1 1/2, రెండు సంవత్సరాల క్రిందట సమర్పించిన రిపోర్టుల మీద ఇంతవరకు చర్యలు తీసుకోలేదు. అటువంటప్పుడు దీనిమీద చర్య తీసుకుంటారని నమ్మమంటారా? ఇప్పుడు దీనిమీద మాత్రం చర్యలు తీసుకుంటారని ఎలాగ

అనుకోవాలి ? ఇదివరకు చీఫ్ టెక్నికల్ ఎగ్జామినర్ స్పెసిఫిక్‌గా చెప్పి జరిగినట్లు రిపోర్ట్సు ఇచ్చినవి పెండింగులో ఎన్ని ఉన్నాయి? వాటిమీద ఇంతవరకు ఎందుకు చర్య తీసుకోలేదు?

శ్రీ కె. ఇ. కృష్ణమూర్తి:—12-5-1988వ తేదీన చీఫ్ టెక్నికల్ ఎగ్జామినర్‌గారు గవర్నమెంటుకు రిపోర్టు ఇవ్వడం జరిగింది. ఆ రిపోర్టులోని ఒక వాక్యం చదువుతాను.

"Therefore, the second opinion on my assessment of the accep'able proposition may, perhaps, be obtained." వారే ఇచ్చారు కనుక ఇంకొక అథారిటీని మేము వేయాలి. వేసిన తరువాత వారు ఇచ్చిన రిపోర్టుమీద యాక్షను తీసుకుంటాము. ఇంతవరకు రిషైజ్డు ఎస్టిమేటుకు గవర్నమెంటు ఎప్రూవల్ ఇవ్వలేదని మనవి చేస్తున్నాను.

నాగార్జునసాగర్ కుడి కాల్వ రెండవ దశ

32—

*8586—శ్రీ కె. ఆదెన్న (సంతనూతలపాడు):—పెద్ద తరహా, మధ్య తరహా సాగునీటి శాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా :

(అ) నాగార్జున సాగర్ కుడి కాల్వ రెండవదశను చేపట్టుటకు ఏదేని ప్రతిపాదన ఉన్నదా ;

(ఆ) అయినచో, దాని వివరములేవి ?

శ్రీ కె ఇ కృష్ణమూర్తి :—(అ) నాగార్జునసాగరు కుడికాల్వల రెండవ దశను చేపట్టే ప్రతిపాదన ఏది లేదు. (ఆ) ఈ ప్రశ్నకు తావు లేదు.

శ్రీ కె ఆదెన్న :—అధ్యక్షా, అటువంటిది లేదనే ఈ ప్రశ్న వేయడం జరిగింది కనీసం ఇప్పుడైనా పరిశీలిస్తామని చెబుతారని ఆశించాము. నాగార్జునసాగరు నిర్మాణం చేబట్టినప్పుడు నాగార్జునసాగరు కుడి కాల్వను గుండ్లకమ్మ, మూసీ, పాలేరుల మీదుగా కనిగిరి, కావలి, ఉదయగిరి తాలూకాల గుండా పెన్నా నదిలో కలిపే ప్రతిపాదన మొదట్లో ఉందా ? ఎప్పుడూ నీటితో ప్రవహించే గుండ్లకమ్మ, పాలేరు, మూసీల మీద ఛాలెన్సింగు రిజర్వాయరులు కట్టి వరద నీటిని నిల్వచేసి ఎప్పుడూ కరువుకాటకాలతో అల్లాడే కనిగిరి, కందుకూరు, ఉదయగిరి తాలూకాలకు నీటివసతి కల్పించే ప్రతిపాదన ఏమైనా ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉందా ?

శ్రీ కె. ఇ. కృష్ణమూర్తి :—1950లో ఖోస్లా కమిటీ రిపోర్టులో చెప్పిన ప్రకారనం 126 కిలో మీటర్ల నుంచి పెన్నా నదిలో కలిపే ప్రపోజలు ఉండేది—నాగార్జుసాగరు రెండవ దశలో. అయితే దానికి 1980లో ఈ ప్రభుత్వం తిరస్కరించింది. కృష్ణా బచావత్ ఎవార్డు ప్రకారం కేవలం 132 టిఎమ్‌సిలే కుడి కాలువ ఫస్టు ఫేజుకు ఇస్తుంది. 132 టిఎమ్‌సిలు ఇప్పటి పరిస్థితులలో ఫస్టు ఫేజుకు చాలడం లేదు కనుక సెకండు ఫేజ్ ఎక్స్‌టెన్షన్‌కు వీలు పడదని ఆనాడే వారు తిరస్కరించడం జరిగింది. కాని ఆ తరువాత ప్రజా ప్రతినిధులు రిప్రజంటేషను యిచ్చారు. వెనుకబడిన ఈ ప్రాంతాలకు ఇండిపెండెంటుగా

కొన్ని బ్యాలెన్సింగు రిజర్వాయర్సు చేపట్టాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయం చేసింది. దానితో గుండ్లకమ్మ, మూసి, పాలేరులపైన సర్వే కార్యక్రమం చేబట్టడం జరిగింది. గుండ్లకమ్మ రిపోర్టు తయారుచేసి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపించడం జరిగింది. మూసీ, పాలేరుల గురించి ఇంకా సర్వే కార్యక్రమాలు జరుగుతున్నాయి.

శ్రీ ఎమ్. కాశిరెడ్డి (కనిగిరి) :—మూకేరు, మన్నేరుల మీద బ్యాలెన్సింగు రిజర్వాయర్సు నిర్మించే ప్రతిపాదనా ఏమయినా ఉందా? మోపాడురిజర్వాయరులో దాదాపు 7 సంవత్సరాల నుంచి నీరులేని కారణంగా పంటలు వేయలేని పరిస్థితి ఉంది. ఈ సప్లయి ఛానెల్సుద్వారా ఫ్లడ్ వాటరు డైవర్టుచేసే కార్యక్రమం చేబడతారా ?

శ్రీ కె. ఇ. కృష్ణమూర్తి :— రాజారావుగారి కమిటీ రిపోర్టు ఇచ్చింది. వనకు వస్తున్నటువంటి సర్‌ప్లస్ వాటరులో 20 టి. ఎమ్. సి వీటికి కేటాయిస్తే ఇండిపెండెంటుగా ఈ రిజర్వాయర్సు అన్ని చేబట్టవచ్చునని ఆ రిపోర్టులో వారు పేర్కొన్నారు. అది ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉంది

శ్రీ ఎ. ధర్మారావు (దుగ్గిరాల) :— నాగార్జునసాగరు కుడి కాలువ మొదటి దశ లో, 4 సంవత్సరాలనుంచి చాలా ప్రాంతాలలో వరి చేయలేకపోవడం వల్ల సప్లిమెంటల్ స్కీమ్సు ఎగ్జిక్యూట్ కాలేదు. 92 సప్లిమెంటల్ స్కీమ్సు ఐడెంటిఫై చేసి రు. 16 కోట్లతో వాటిని ఎగ్జిక్యూట్ చేస్తామని 1986 లో నిర్ణయం తీసుకున్నారు. కాని ఇంతవరకు ఆ 92 లో ఒక్కటి కూడా పూర్తి కాకపోవడంవల్ల రైతులు వరి వదలి కాటన్ వేయవలసిన పరిస్థితి వస్తున్నది. కాటన్ దెబ్బతిని ఆత్మహత్యలు చేసుకోవలసిన పరిస్థితి వస్తున్నది. అందువల్ల రైట్ కెనాల్ క్రింద ఉన్నటువంటి 92 సప్లిమెంటల్ స్కీమ్సును ఎప్పటిలోగా పూర్తి చేస్తారు? అవి 1986 లో డెసిషను తీసుకున్నవి

శ్రీ కె. ఇ. కృష్ణమూర్తి :— దాదాపు సగం పైన పూర్తి అయినాయి. మిగిలిన సగం వివిధ దశలలో ఉన్నాయి. వాటి రిపోర్టు తరువాత అందజేస్తాను.

శ్రీ సిహెచ్. రాజేశ్వరరావు (సిరిసిల్ల) :— నాగార్జునసాగరు కుడి కాలువద్వారా వ్యవసాయానికి నీరు సాధించాలని, కొన్ని చెరువులు, కుంటలు నింపుకోవాలని, ఒకటి, రెండు రిజర్వాయర్సు నింపుకోవాలని ప్రకాశం జిల్లాలో కరువువాత పడే ప్రజలు ఆందోళన చేయడం, దానిపైన ప్రభుత్వం ఆలోచన చేయడం, సర్వే కూడా చేయించడం జరిగింది. ఆ మేరకు దీనిని పొడగించి వారి సమస్య పరిష్కరించడానికి ప్రభుత్వం ఏమైనా పథకాన్ని రూపొందించిందా?

8.50ఉ.యం శ్రీ కె.ఇ. కృష్ణమూర్తి:—అధ్యక్షా, ఇంతకు ముందే చెప్పాను. మొదట్లో ఆంధ్ర, తెలంగాణా ప్రభుత్వములు ఉన్నప్పుడు యిచ్చినటువంటి జాయింటు రిపోర్టులో 186 మైలు నుంచి పెన్న వరకు పొడిగించాలని ఆలోచన చేసి, 1980 సంవత్సరంలో దానిని తిరస్కరించడం జరిగింది. వెనుకబడ్డ ప్రాంతములో ఉన్న వాటి గురించి ఏదైనా సర్వే చేయాలని ఆలోచన చేసినప్పుడు అక్కడున్నటువంటి

రివర్సు మీద కట్టాలనే ఆలోచన కలిగి గుండ్లకమ్మ ఏరు, మూసి, పాలేరు, మానేరు రిజర్వాయర్సు గురించి ప్రారంభించాలని ఆలోచన కలిగింది. గుండ్లకమ్మం ఏరు గురించి సి డబ్ల్యు. సి. రిపోర్టు పంపించడం జరిగింది. మానేరు విషయం సర్వే కార్యక్రమం జరుగుతున్నది. నివేదిక అందిన వెంటనే తయారు చేయడానికి పూనుకుంటుంది.

శ్రీ సి హెచ్. విద్యాసాగరరావు (మెట్‌పల్లి):— మంత్రిగారు సమాధానం చెబుతూ రాజారావు గారి రిపోర్టు గురించి ప్రస్తావన తీసుకుని వచ్చారు. ఆ రిపోర్టును ప్రభుత్వము యథాతథంగా అంగీకరించిందా? అంగీకరించినట్లయితే అందులో చెప్పిన ప్రాజెక్టులు విషయములో వారు సమర్పించిన రిపోర్టు సభ ముందుంచుతారా?

శ్రీ కె. వి. కృష్ణమూర్తి :— రాజారావు గారి రిపోర్టు యింతకు ముందే సభ ముందుంచడం జరిగింది. 300 టి యం సి వాటరు అని వరదల వలన వస్తుందని యివ్వడం జరిగింది. సభలో ఉంచడం జరిగింది.

శ్రీ పి. వెంకటపతి :—మంత్రిగారు సపి మెంటరీ డిస్ట్రిబ్యూటరీస్ గురించి చెప్పారు. వారు చెప్పిన సమాధానం సత్యానికి దూరము పోయినా — కొంత దూరములోనే ఉంది. సగము స్కీమ్సు ప్రారంభమైనాయనే విషయం కరెక్టా? కాని 15 స్కీమ్సు మాత్రమే టెక్నికల్‌గా ప్రారంభమైనాయి. కాని వాటి వలన పంటలకు నీళ్ళు అందడం లేదు. ఈ స్కీమ్సు అమలు జరపడంతో ఎలక్ట్రిసిటీ డిపార్టుమెంటు సరియైన నిర్ణయము తీసుకొనకపోవడం వలన స్కీమ్సు ప్రోగ్రెస్ ఆగిపోయినది. ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డు పాలసీ డెసిషను తీసుకోనందువలన యిబ్బందులు ఏర్పడినాయి. ఏర్పడిన యిబ్బందులు ఏమిటి? దాని మీద ప్రభుత్వము తీసుకున్న చర్యలు ఏమిటి?

శ్రీ కె. వి. కృష్ణమూర్తి :— గతములో యిదే ప్రశ్న సభ్యులు వేశారు. అప్పుడు ఎలక్ట్రిసిటీ డిపార్టుమెంటు అధికారులతోను, ప్రాజెక్టు అధికారులతోను మీటింగు పెట్టడం జరిగింది. అప్పుడు యిచ్చిన సూచనలు ప్రకారం మా డిపార్టు మెంటు వారు అమలుపరచారు. మరల నేను యీ సెషనులోనే మీటింగు పెట్టి ఈ విషయం చూస్తాను.

శ్రీ పి. వెంకటపతి :—మంత్రిగారు ఆ విషయం తెలియదని మా డిపార్టు మెంటు వరకు చెబుతున్నాను అని అంటే ఎటాగు? వారు చేశారో చేయలేదో మీకు తెలియనిదే ప్రోగ్రెస్‌లో ఉందని ఎట్లాగు చెప్పగలిగారు?

శ్రీ కె. వి. కృష్ణమూర్తి :— మా డిపార్టుమెంటు వరకు చెప్పాను. ప్రొగ్రెస్ రిపోర్టు మా డిపార్టుమెంటు నుంచి వచ్చింది. ఎంత వ్యయము అయినదీ రిపోర్టు వస్తుంది. ఎలక్ట్రిసిటీ డిపార్టుమెంటుకు కూడా ఆదేశాలు యివ్వడం జరుగుతుంది. మీటింగు పెడతాను.

శ్రీ పి. వెంకటపతి :— మీటింగులు కాదు. నీళ్లు కావాలి.

శ్రీ కె. ఇ. కృష్ణమూర్తి :— మా డిపార్టుమెంటుకు సంబంధించి నాది పూచి.

శ్రీ పి. వెంకటపతి:— ప్రభుత్వము లేరు. ఎలక్ట్రిసిటీ ప్రభుత్వము వేరా? ఇరిగేషను ప్రభుత్వము వేరా ?

బోధన్ పురపాలక సంఘంలోని భూముల చట్ట విరుద్ధ ఆక్రమణ

33—

*8864 - సర్వశ్రీ ఎస్.వి.ఎల్. నరసింహారావు (ఖాన్స్‌వాడ), బి. పండరి (జుక్కల్) :— పురపాలక శాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా :

(అ) బోధన పురపాలక సంఘంలో సుమారు వంద ఎకరాల భూములు చాలా కాలంనుండి పలుకుబడి గల వ్యక్తుల చట్ట విరుద్ధ ఆక్రమణ క్రింద వున్న విషయం వాస్తవమేనా;

(ఆ) అయినచో, వారిని తొలగించుటకు యింతవరకు తీసుకొన్న చర్య ఏమి ?

మునిసిపల్ శాఖ మంత్రి (శ్రీ బి.వి. మోహన్ రెడ్డి).— (అ) బోధన్ మునిసిపాలిటీకి సంబంధించిన కొంత భూమిని కొందరు ఆక్రమించుకొన్న మాట వాస్తవమే.

(ఆ) ఆక్రమణదారులందరిని భూమిని వెంటనే వదలవలెనని మునిసిపాలిటీ అందరికి నోటీసులు యివ్వడం జరిగింది. అందులో కొందరు కోర్టుకు పోయి స్టే తెచ్చారు. ఇప్పుడు ఇంకా కొన్ని కేసులు కోర్టులో వున్నవి.

ఈ లోగా ఆక్రమణదారులపై చర్య తీసుకొనవలెననిఆక్రమిత భూమినంత సర్వే చేసి ఎవరెవరి ఆక్రమణ క్రింద ఎంత ఉందో తెలపవలసినదిగా సర్వే డిపార్టుమెంటును కోరడం జరిగింది. సర్వే డిపార్టుమెంటు వారు సర్వేచేయడం ప్రారంభించారు. సర్వే యింకా జరుగుతుంది. సర్వే రిపోర్టు వచ్చిన వెంటనే తదుపరి చర్య తీసుకొనబడుతుంది

శ్రీ ఎస్. వి. ఎల్. నరసింహారావు:— బోధన్ పురపాలక సంఘంలో సుమారు వంద ఎకరాల భూములు చాలా కాలం నుండి పలుకుబడి గల వ్యక్తుల చట్ట విరుద్ధ ఆక్రమణ క్రింద వున్న విషయం వాస్తవమేనా అని ప్రశ్నించితే వాస్తవమేనని మంత్రిగారుసమాధానం చెప్పారు. అందుకు వారికి ధన్యవాదాలు ఆక్రమణ భూమి ఎంత? ఎన్ని సంవత్సరాలుగా ఈ భూమి ఆక్రమణలో ఉంది? ఈ భూముల ఆక్రమణ తొలగించడానికి ప్రభుత్వము వారు, మునిసిపాలిటీ వారు యింతవరకు ఏదైనా చర్యలు తీసుకున్నారా? తీసుకుంటే తీసుకున్న చర్యలు ఏమిటి? తీసుకోకపోతే యిప్పుడైనా చర్యలు తీసుకుంటారా?

శ్రీ బి. వి. మోహన్ రెడ్డి:— 100 యకరాల భూమిని 108 మంది ఆక్రమణ చేసిన మాట వాస్తవము. నోటీసులు యివ్వడం జరిగింది. యిచ్చిన నోటీసుల మీద నలుగురు భూస్వాములు కోర్టుకు వెళ్లడం జరిగింది. స్టే తీసుకోవడం జరిగింది. కౌంటరు వేయడం జరిగింది. ముగ్గురి కేసులు మునిసిఫ్ కోర్టులో ఉన్నాయి. భూస్వాములలో ఒకరు అపీలుకు హైకోర్టుకు వెళ్లడం జరిగింది.

శ్రీ ఎస్. వి. యల్. నరసింహారావు:— మునిసిపాలిటీ, ప్రభుత్వము చర్యలు తీసుకుంటుందా?

శ్రీ బి. వి. మోహన్ రెడ్డి:— చర్యలు తీసుకోవలసిందిగా తప్పకుండా ఆదేశాలు యివ్వడం జరుగుతుంది.

శ్రీ ఎస్. వి. యల్. నరసింహారావు:— ఎప్పుడు ఆదేశాలు యివ్వడం జరుగుతుంది?

శ్రీ బి. వి. మోహన్ రెడ్డి:— వెంటనే ఆదేశాలు యివ్వడం జరుగుతుంది.

శ్రీ బి. పండరి:— బోధన్‌లో భూమి ఆక్రమణ చేసిన రాజకీయ నాయకులు ఎంతమంది? అందులో మునిసిపల్ చైర్మను ఉన్నారనే మాట వాస్తవము అవునో కాదో చెబుతారా?

శ్రీ బి. వి. మోహన్ రెడ్డి:— నా దగ్గర 108 పేర్లు ఉన్నాయి. ఆ పేర్లు చదవమంటే చదువుతాను.

శ్రీ బి. పండరి:— వారి దగ్గర రిపోర్టు లేకపోతే ఎట్లాగు? ఆ లిస్టు నా దగ్గర ఉంది. అది స్పీకరు గారికి అందచేస్తున్నాను. (స్పీకరు గారికి అందచేశారు)

శ్రీ యన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి (మలకపేట):— ఈ భూ ఆక్రమణ క్రింద పలుకుబడి గలిగిన రాజకీయ నాయకులు ఎంతమంది ఉన్నారో చెబుతారా? మునిసిపాలిటీ ఈ కాజేసిన వారి మీద ఎందుకు చర్యలు యిప్పటి వరకు తీసుకోలేదు? మునిసిపాలిటీ పలుకుబడి గలిగిన రాజకీయనాయకులు ఉన్నారని అంటున్నారు కనుక గవర్నమెంటు ఒక కమిటీని వేసి, బయట నుంచి ఎవరినైనా పంపించి వాళ్ల క్లచెస్ నుంచి బయటకు లాగడానికి చర్యలు తీసుకుంటారా? ఈ దురాక్రమణ భూమి ఏదైతే ఉందో దానిని స్పెషల్ కోర్టుకు రిఫరు చేయడానికి ప్రభుత్వము చర్యలు తీసుకుంటుందా? మునిసిపల్ కమీషనరు, చైర్మను ఇన్‌వాల్వ్ అయినప్పుడు గవర్నమెంటు తరఫునుంచి చర్యలు తీసుకోవడానికి ఆలోచన చేస్తారా?

శ్రీ బి. వి. మోహన్ రెడ్డి:— 108 పేర్లు ఉన్నాయి. చదవమంటే చదువుతాను. స్పెషల్ కోర్టు పరిధిలోనికి వస్తుందా, లేదా అనే విషయం నేను తప్పకుండా పరిశీలిస్తాను.

శ్రీ యన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి:— పలుకుబడి ఉన్న వారు గవర్నమెంటులో వారి పలుకుబడి ఉపయోగిస్తారనే మాట వాస్తవమే. మునిసిపాలిటీ నోటీసులు యిచ్చింది. ఏమైనా లూప్ హోల్స్ ఉన్నా వారికి తెలుస్తుంది కదా.

శ్రీ బి. వి. మోహన్ రెడ్డి:— ఎవరైనా పలుకుబడిగలవారు చేసినా వారిని కాయడం లేదు. పేర్లు ఉన్నాయి. మీ ముందు పెట్టమంటే పెడతాను.

శ్రీ యన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి:— గవర్నమెంటు వారికి లేదు......

శ్రీ యన్. రాఘవరెడ్డి:— మేము సర్వే చేయించుతున్నామని మంత్రిగారు చెప్పారు. వారు ఆక్రమించుకున్నారు. ఎంత ఆక్రమించుకున్నారో మీ దగ్గర రికార్డ్సు ఉన్నాయా? కావలసినది పేర్లు కాదండి. ప్రభుత్వము దీని మీద యిప్పటివరకు తీసుకున్న చర్యలు ఏమిటి? సర్వే కాదు చేయించవలసింది, చర్యలు తీసుకోవాలి. కాని ఆ చర్యలు ఏమీ యిప్పటివరకు తీసుకోలేదు.

9.00 ఉ శ్రీ బి.వి. మోహన్ రెడ్డి:— ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చిన వెంటనే త్వరితగతిన చర్యలు తీసుకొమ్మని కలెక్టరుకు ఆదేశాలివ్వడం జరిగింది. మునిసిపల్ కమీషనర్ కు కూడా ఆదేశాలు యివ్వడం జరిగింది. సర్వే చేయమని చెప్పాము. సర్వే చేసిన తరువాత చర్యలు తీసుకుంటాము.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి (కోవూర్):— నాకేమి అర్థం కావడం లేదు. అసలు ప్రశ్నకు వస్తున్నాను. నా ఉప ప్రశ్న ఏమిటంటే, ఇది మునిసిపాలిటీ సొత్తుయని గౌరవ మంత్రిగారు మోహనరెడ్డిగారు ఒప్పుకున్నారు మునిసిపాలిటీ సొత్తును—ప్రభుత్వము ఉత్తరువు జారీ చేసి ఖాళీ చేయిస్తామని అంటున్నారు. ప్రభుత్వానికి ఏమి హక్కుందని అడుగుతున్నాను? నేను రెవిన్యూ మంత్రిగా వున్నప్పుడు రెగులరైజేషన్ అన్ అబ్జెక్షనబుల్ ఎంక్రోచ్ మెంట్ ఆన్ మునిసిపల్ ఏరియాస్—ఉత్తరువు జారీ చేశాము. అనేక మునిసిపాలిటీలలో అనాథరైజ్డు అన్ఆబ్జెక్షనబుల్ ఎంక్రోచ్ మెంట్స్ రెగులరైజ్ అయ్యాయి పొరపాటున మునిసిపాలిటీ కాంగ్రెసుకు వచ్చింది కాబట్టి, మునిసిపాలిటీకి వున్న హక్కును వీరే స్వీకరించి, నేను ఎవిక్షను చేయిస్తానని చెప్పడానికి ఈ మంత్రి ఎవరు? వీరికి ఏమి హక్కుంది? గ్రాబ్ ప్రొహిబిషన్ యాక్టు ... .

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి:— కాంగ్రెసు చైర్మను అయితే గ్రాబ్ చేయవచ్చునా? అందుకు ఎవరియినా వూరుకోవచ్చా?

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి:— ల్యాండ్ గ్రాబ్ ప్రొహిబిషన్ యాక్టు వుంది. కలేజా వుంటే కోర్టుకు వేయమనండి స్పెషల్ కోర్టు వుంది. అంతే గాని వీరికి ఏమి హక్కు లేదు.

(ఇంటరప్షన్స్)

మిస్టర్ స్పీకర్:— శ్రీనివాసుల్ రెడ్డిగారు కాంపిటెన్సీ ఆఫ్ మినిస్టర్ ని క్వశ్చన్ చేస్తున్నారు. అంతేకాదు. మీరు సప్లిమెంటరీలో ఏమన్నారంటే కొన్ని రెగులరైజేషన్ అయినవని, కొన్ని కాలేదని....

Sri Nallapureddy Srinivasul Reddy :—I am putting the supplementary but not getting the answer.

Mr. Speaker :—I cannot get an answer for you. I cannot force the Minister to give a reply. You are putting supplementaries, when I have not permitted you.

Sri Nallapureddy Srinivasul Reddy :—Member has got every right to put supplementaries. I am not questioning your right. I am asserting about my right.

Mr. Speaker :—Whenever I feel the question or supplementary is not appropriate, I may ask you to put it in an appropriate way. I am trying to help you, but you are mis-understanding me. You are challenging me. Please stop this.

Sri Nallapureddy Srinivasul Reddy :—Likewise, you have no right to question my right. I repeat, "Every Member has a right to put questions and supplementaries". I am asserting about my right.

మీరు దబాయిస్తున్నారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—దబాయించడం కాదు. మీకు ఎంత లాజిక్‌గా మాట్లాడేది వుందో నాకూ అంతే వుంది. నేను మీకు హెల్ప్ చేసే వుద్దేశముతో చెబుతున్నాను.

శ్రీ బి.వి. మోహన్‌రెడ్డి :—మునిసిపాలిటీలు సక్రమంగా పని చేయడం లేదని గౌరవ సభ్యులు స్పెసిఫిక్‌గా చెప్పారు. కాంగ్రెసు అయినా, తెలుగు దేశం అయినా, జనతా అయినా నిష్పక్షపాతంగా వ్యవహరించడం జరుగుచున్నది. మునిసిపాలిటీలు సక్రమంగా పని చేయడంలేదని, కోర్టుల్లోడిలే జరుగుచున్నదని గౌరవ సభ్యులు అన్నారు. మునిసిపాలిటీ అంటే, ప్రభుత్వానికి దానిపై అధికారం వుంది, అక్కడ తప్పు జరిగితే చర్యతీసుకోడానికి, ప్రభుత్వము తప్పకుండా చర్య తీసుకొంటుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—గౌ॥ సభ్యుల కోరికపై ప్రశ్న నెం. 84 (*8308) వాయిదా వేస్తున్నాను.

ఆరోగ్య క్లబ్బుల ఏర్పాటు

35—

*7583—సర్వశ్రీ యం. రామమోహనరెడ్డి (ఉదయగిరి), వి. రాంభూపాల్ చౌదరి (కర్నూలు):—ఆరోగ్య, వైద్యశాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా :

(అ) రాష్ట్రంలో ఆరోగ్య క్లబ్బులను ప్రారంభించుటకు ఏదేని ప్రతిపాదన కలదా ;

(ఆ) అయినట్లయితే, ఆ క్లబ్బులలో కల్పించదలచిన సౌకర్యము లేవి

వైద్య, ఆరోగ్య శాఖామంత్రి (డా. డి. వెంకటేశ్వరరావు) :—

(అ) అవునండి.

(ఆ) ఈ విషయమై ప్రభుత్వము కమిటీని నియమించడం జరిగింది. ఈ కమిటీలో డైరెక్టరు, మెడికల్ ఎండ్ ఎడ్యుకేషన్ సూపరింటెండెంట్ ఉస్మానియా హాస్పిటల్, అడిషనల్ డైరెక్టరు ఫ్యామిలీ వెల్‌ఫేర్ మొదలైన వారితో కమిటీని వేసిన తరువాత వారిచ్చిన రిపోర్టు ప్రకారం ఇవి ఫీజిబుల్ కావని కమిటీ నివేదికలో చెప్పారని; గౌరవసభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ వి. రామభూపాల్ చౌదరి :—మంత్రిగారు ఒకప్పుడు ప్రకటన చేశారు. హెల్తు క్లబ్స్ యొక్క యాక్టివిటీస్ ఏమిటి? జంటనగరాలలో అనాథరైజ్డు హెల్తు క్లబ్స్ నడుస్తున్నాయి. క్లబ్సులలో ఇమ్మారల్ యాక్టివిటీస్ నడుస్తున్నాయి. ఇది వాస్తవమేనా? ఈ ఇమ్మోరల్ యాక్టివిటీస్‌ని ఎట్లా అరెస్టు చేస్తారు?

డా. డి. వెంకటేశ్వరరావు :—గౌరవసభ్యులు అడిగిన ప్రశ్నకు సంబంధించిన విషయాలు—హెల్తు క్లబ్స్ అంటే ప్రభుత్వపరంగా కమిటీవారిచ్చిన దానిలో వారు చెప్పిన విషయాలు — ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులకు దగ్గరున్న కుటుంబాల అక్కడ కొంత 2 వేల నుండి 3 వేల వరకు జమ చేసుకోవలెనని, వారిలోని కొందరిని వారు ఎన్నుకొని వారే ఆఫీసు బేరర్సుగా వుండాలని, ప్రభుత్వ ఆసుపత్రిలో వున్న డాక్టర్లు వారికి శపరేట్‌గా క్లినిక్స్ రన్ చేయాలని, ఆ విధంగా వారికి హెల్తు ఎడ్యుకేషన్, తదితర సౌకర్యాలు కలిగించాలని, ఆ శపరేట్ క్లబ్స్‌ని ప్రభుత్వ ఆసుపత్రిలో వున్నవారు నడపాలనే విషయంలో అది ఫీజిబుల్ కాదని కమిటీవారు వారి రిపోర్టులో తెలిపారు. 12-7-1988న కమిటీ సమావేశమై రిపోర్టు యిచ్చింది. వారు చెప్పిన క్లబ్స్ విషయం అది మా దగ్గర నుండి పర్మిషన్ తీసుకొని రన్ చేసే విషయం కాదు అక్కడ ఇల్లీగల్ యాక్టివిటీస్ జరుగుతూ వుంటే అది హోం డిపార్టుమెంటుకు సంబంధం వుంటుంది. మా పరిధిలో వుండి ఇల్లీగల్ యాక్టివిటీస్ వుంటే మా దృష్టికి వస్తే కర్బ్ చేయడానికి సందేహం లేదు.

శ్రీ సిహెచ్. రాజేశ్వర రావు :—అసలు ఈ హెల్తు క్లబ్బు అనే ఐడియా ఏమిటి, ఎవరు ఏర్పాటు చేస్తున్నారు, చట్టము ప్రకారము చేస్తున్నారా

9.10 ఉ. ప్రయివేటువారు చేస్తున్నారా ?

డా. డి. వెంకటేశ్వరరావు :—ప్రభుత్వపరంగానే ఆలోచించి కమిటీని వేయడం జరిగింది. ఆ కమిటీ వీటికి వీలు పడదు అని రిపోర్టు యిచ్చింది. కాబట్టి సెపరేట్‌గా క్లినిక్కులు పెట్టడం అనేది జరగనిది.

వాసక్టమీ ఆపరేషన్ల నిర్వహణ

86—

*9860-శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి (మక్తల్) :— ఆరోగ్య, వైద్యశాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా :

(అ) ఇంటిగ్రేటెడ్ మెడిసిన్ ప్రైవేటు మెడికల్ ప్రాక్టీషనర్లను వాసక్టమీ మరియు ట్యూబెక్టమీ ఆపరేషన్లు నిర్వహించుటకు భారత ప్రభుత్వం అనుమతించిన విషయం వాస్తవమేనా;

(ఆ) అయినచో, సదరు నిర్ణయాన్ని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అమలుచేయుచున్నదా ?

డా. డి. వెంకటేశ్వరరావు :—(అ) అవునండీ. (ఆ) అవునండీ.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి :— అయితే ఈ సందర్భంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రయివేటు ఇంటిగ్రేటెడ్ మెడికల్ ప్రాక్టీషనర్సుని కూడా ట్యూబెక్టమీ వేసక్టమీ చేయడానికి అనుమతి ఇస్తూ ఏదైనా గవర్నమెంటు ఆదేశం జారీ చేసిందా? చేస్తే అది ఎప్పుడు జారీ చేసింది? ఈ సందర్భంలో ఏదైనా రిప్రజెంటేషన్ గవర్నమెంటు రిసీవ్ చేసిందా ?

డా. డి. వెంకటేశ్వరరావు :— అధ్యక్షా, ఇది సెంట్రల్ గవర్నమెంటుకి సంబంధించినది. వారు ప్రతి కొన్ని నెలలకు ఒక ఉత్తర్వు పంపడం జరుగుతుంది. దాని ప్రకారం ఇప్పుడు ఈ ప్రయివేటు ఆసుపత్రులలో ట్యూబెక్టమీ, వేసక్టమీ ఇతర ఫామిలీ ప్లానింగుకి సంబంధించినటువంటివి ఎటువంటి చర్యలు తీసుకున్న వారి నిబంధనల ప్రకారం వారికి డబ్బు ఇవ్వడం జరుగుతుంది. మాకు ఎటువంటి రిప్రజెంటేషను రాలేదు.

శ్రీ సి. నర్సిరెడ్డి :—ఈ సందర్భంలో నేను స్వయంగా ఒక రిప్రజెంటేషను ఇచ్చాను. వారందరికి పర్మిషన్ ఇవ్వమని. ప్రయివేటు ప్రాక్టీషనర్సుకి పర్మిషన్ ఇవ్వమని. కాని ఇంతవరకు పర్మిషన్ ఇవ్వలేదు. సెంట్రల్ గవర్నమెంటు వారి క్లియర్ ఆదేశాలు ఉన్నాయి; వారందరు ట్యూబెక్టమీ, వేసెక్టమీ చేయడానికి పర్మిషన్ ఇవ్వాలి, ఇన్‌సెంటివ్స్ కూడా అన్నీ ఇవ్వాలని ఉన్నాయి. కాని మన ప్రభుత్వం నుంచి ఏలాంటి ఆదేశాలు ఇంతవరకు జారీ చేయలేదు. రిప్రజెంటేషన్ ఇచ్చినప్పటికీ కూడా వాళ్లని పర్మిట్ చేయలేదు. ఇప్పటికైనా ఈ ఇబ్బంది తొలగించి వారి అందరికి పర్మిషన్ ఇప్పిస్తారా ?

డా. డి. వెంకటేశ్వరరావు :—అటువంటి ఇబ్బంది ఏమీ లేదు. చేస్తాము.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ప్రశ్న నెం. 37 (*9471) వాయిదా వేస్తున్నాను.

కొండపల్లి కోట నల్లరాయిని అమ్ముట

38—

*3513—సర్వశ్రీ బి. బాల్‌రెడ్డి (కారవాన్), ఎ. నరేంద్ర హిమాయత్ నగర్) సి హెచ్. విద్యాసాగర్ రావు:— వెనుకబడిన తరగతుల సంక్షేమ మరియు పర్యాటక శాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) విజయవాడ దగ్గరలోని కొండపల్లికోట గోడలు కూల్చి నల్లరాయిని చట్ట విరుద్ధంగా అమ్ముకుంటున్న విషయం వాస్తవమేనా;

(అ) దాదాపు 10 లక్షల రూపాయల విలువగల నల్లరాయిని అమ్ముకొన్న విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చినదా, అయినచో, అందుపై ఏమి చర్య తీసికొన్నారు;

(ఇ) పురావస్తు శాఖ కోట సంరక్షణకు మరియు అభివృద్ధికి ఏమి చర్యలు తీసికొంటున్నది?

వెనుకబడిన తరగతులు, పర్యాటక శాఖ మంత్రి (డా. అల్లాడి పి. రాజకుమార్) :— (అ) లేదండి. కోట గోడ వెలుపలి భాగాన్ని త్రవ్విన సంఘటనలు ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చాయి.

(ఆ) లేదండి.

(ఇ) కోట గోడ వెలుపలి భాగాన్ని త్రవ్వడంలో అక్రమ చర్యకు బాధ్యులైన వారిని పట్టుకోవడానికి కృష్ణాజిల్లా కలెక్టరు, పోలీసు సూపరింటెండెంటు అప్రమత్తంగా ఉండాలని కోరడమయింది. కోటకు అన్నివైపుల కావలాను కట్టుదిట్టం చేయడమైంది. కోటలోపల పరిరక్షణ పనుల నిమిత్తం 1986-87 సంవత్సరంలో రూ. 82,900/- ల పైకాన్ని ఖర్చుచేయడం జరిగింది. కోటను అభివృద్ధి పరచడం కోసం ఈ సంవత్సరం రూ. 39,400/- పైకాన్ని ఖర్చుచేయాలని కూడా ప్రతిపాదించడమయింది.

శ్రీ బి. బాల్ రెడ్డి :— ఈ ప్రశ్న వేసి రెండు సంవత్సరాలు దాటిపోయింది. అక్కడ గోడ కూలకొట్టిన వ్యక్తులను ఇంతవరకు పట్టుకోలేదు గోడను కూలకొట్టడమే కాకుండా కోట గోడ వెలుపల ఉన్నటువంటి వాటిని కూడా తీసి అమ్ముకుంటున్నారు. అక్కడ ఉన్న పోలీసులు, డిపార్టుమెంటు వారు ఏమీ చేయడం లేదు. టంకశాలను పడగొడుతున్నారు. అట్లానే గోలుకొండలో కూడా పంచలోహాలతో తయారుచేసిన తోపులను అమ్ముకుంటున్నారు. ఈ అక్రమాలను అరికట్టి గోలుకొండ కోటను రక్షించ గలుగుతారా? రక్షించరా? ఇదే రకంగా రాష్ట్రంలో ఉన్నటువంటి హిస్టారికల్ ప్లేసెస్‌ని కూడా రక్షించడానికి ప్రభుత్వం ఏమైనా చర్యలు తీసుకున్నదా?

డా. అల్లాడి పి. రాజకుమార్ :—గత మే మాసంలో అసిస్టెంటు డైరెక్టర్ ఆర్కియాలజి అక్కడికి వెళ్ళి పోలీసు స్టేషనులో కేసు పెట్టడం జరిగింది. ముగ్గురు వ్యక్తులను బిట్ల క్రిష్ణారావు, కిరణ్, పిట్ల నాగేశ్వరరావు అనే ముగ్గురు వ్యక్తులను పట్టుకోవడం కూడా జరిగింది. కొండపల్లికి సంబంధించి ఇబ్రహీం పట్టణం పోలీసు స్టేషన్‌లో కంప్లయింటు ఉన్నది. కేసులు కూడా ఫైలు చేయడం జరిగింది. క్రైమ్ నం. 65/88 సెక్షన్ 379 ఐ.పి.సి. క్రింద ఇబ్రహీం పట్టణంలో కేసు నమోదు చేయడం జరిగింది. పోలీసు స్టేషనులో కేసు దర్యాప్తు జరుగుతోంది. గోలుకొండను గూర్చి సెపరేటు ప్రశ్న వేస్తే తప్పకుండా జవాబు చెబుతాను; ఇది కొండపల్లికి సంబంధించినది. రాష్ట్రంలో ఉన్న ప్రాచీన కట్టడాలన్నిటికి రక్షణకు ప్రభుత్వం కట్టుదిట్టమైన చర్యలు తీసుకుంటుంది.

బొబ్బిలి వేణుగోపాలస్వామి దేవాలయ భూ ల క , మొత్తమును

వసూలు చేయుట

89—

*8598 — సర్వశ్రీ ఎస్. వి. చిన అప్పల నాయుడు (బొబ్బిలి), కె. రామమోహనరావు (చీపురుపల్లి) :— దేవదాయ శాఖ మంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా :

(అ) విజయనగరం జిల్లా, బొబ్బిలి శ్రీ వేణుగోపాలస్వామి దేవాలయానికి సుమారు 1500 ఎకరాల భూమి వున్న విషయం వాస్తవమేనా ;

(ఆ) ఈ భూమిని కౌలుకు తీసుకొన్న వారు కౌలు చెల్లించకుండా అనధికారికంగా ఆక్రమించిన విషయం కూడా వాస్తవమేనా ;

(ఇ) అయినచో, కౌలు మొత్తాలను వసూలు చేయుటకు తీసుకొన్న చర్య ఏమి ?

దేవాదాయ శాఖమంత్రి (శ్రీ ఎస్. సత్యనారాయణ :— (అ) అవునండి.

(ఆ) లేదండి. కౌలు చట్టం క్రింద భూమి ఇనాము భూముల డిప్యూటీ తహసీల్దారుల ముందు హక్కును క్లెయిము చేస్తున్నారు. కౌలు దారులు తమ కౌలుభూమి భాగం మేరకు కౌలు చెల్లించడంలేదు. తరువాత క్లెయిము తోసి పుచ్చగా సర్వే, సెటిల్ మెంట్ల కమీషనరు ముందు అప్పీలును దాఖలు చేశారు.

(ఇ) వారి క్లెయిమును ఎదుర్కొనడం, దేవుని పేరుమీద పట్టాపొందడం జరిగాయి. అప్పీలు కేసులు క్లెయిముకు విరుద్ధంగా సవాలు చేస్తున్నారు. ఎవిక్షను పిటీషనులను దాఖలు చేయడం ద్వారా కౌలుదారులను ఖాళీ చేయించి కొంత భూమిని పొందడం జరిగింది. 30/87 చట్టం నిబంధనల ప్రకారం ఆ చట్టం ప్రారంభమయిన నాటికి అమలునందున్న అన్ని కౌళ్ళు రద్దవుతాయి. భూమిని ఖాళీ చేయవలసిందిగా కౌలుదారులకు నోటీసులను జారీ చేయడం జరుగుతున్నది.

శ్రీ ఎస్. వి. చిన అప్పల నాయుడు :— అధ్యక్షా, చట్ట ప్రకారం ఎంత భూమి దేవాలయానికి ఉంది ? కౌలుదారులకు ఎంత ఉంది ? కౌలు ద్వారా వచ్చిన ఆదాయం ఎంత ?

శ్రీ ఎస్. సత్యనారాయణ :— 529 ఎకరాలు దేవాలయం క్రింద ఉంది. మిగతాది డిస్‌ప్యూట్‌లో ఉంది. సర్వే అండ్ సెటిల్ మెంటులో కమిషనర్ దగ్గర డిస్‌ప్యూట్‌లో ఉంది. అది అక్టోబరులో విచారణకు వస్తుంది.

శ్రీ ఎస్. వి. చిన అప్పల నాయుడు :— రెవెన్యూ ఎంక, ఎంత కాలం నుంచి డిస్‌ప్యూట్‌లో ఉంది, ఎప్పటికి తేలుతుంది ?

శ్రీ ఎస్. సత్యనారాయణ :— 787 ఎకరాలకు 529.18 ఎకరాలు టెంపుల్ కి వచ్చింది. మిగతావి టెంకన్సు, పోరంబోకులు పోను. దీనికి డిమాండు రు. 7,185.70 లు తరువాత ఇంకో ఎమౌంటు 931.12 ఎకరాల కేసులో దానికి రు. 1501 లు డిమాండు.

డా. ఎం. వి. మైసూరారెడ్డి (కమలాపురం) :— డిస్ప్యూట్ ఏమిటి ?

శ్రీ ఎస్. సత్యనారాయణ — మొట్టమొదటగా వేణుగోపాలస్వామి దేవాలయానికి బొబ్బిలి మహారాజా వారు డొనేట్ చేశారు. అది కౌలుకి ఇవ్వడం జరిగింది. బొబ్బిలి మహారాజాగారు విజయనగరం మహారాజుగారికి
9-20 ఉ. యీ వేణుగోపాలస్వామి, సీతారామస్వామి దేవాలయాల భూములను కౌలుకు యిచ్చారు. విజయనగరం మహారాజుగారు ఆ కౌలు భూములకు ఒక ట్రస్టును ఏర్పాటు చేసారు. ఇప్పుడు పెర్మనెంటు టెనన్సీ యాక్టు క్రింద పట్టాలు ఆ భూములకు యివ్వాలంటున్నారు.

శ్రీ ఎస్. వి. చిన అప్పలనాయుడు :— ఇపుడు ఆ దేవాలయ భూముల నిర్వహణ బాధ్యత ఎవరు తీసుకున్నారు ? ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసరు తీసుకున్నారా ? లేక ట్రస్టువారు చేస్తున్నారా ?

శ్రీ ఎస్. సత్యనారాయణ :— ఇపుడు ఆ భూములు ట్రస్టు స్వాధీనంలో ఉన్నాయి. వాటి సూపర్ విజన్ మాత్రం దేవాలయ శాఖది.

శ్రీ ఎస్. వి. చిన అప్పలనాయుడు :— ఏ సంవత్సరం నుంచి ఆ భూములు కౌలుకు యిచ్చారు ? ఎంత మంది కౌలుదారులు ఉన్నారు ?

శ్రీ ఎస్. సత్యనారాయణ:— కౌలుదారులు 349 మంది ఉన్నారు. 1950 సంవత్సరం నుంచి ఆ భూములు కౌలులో ఉన్నాయి.

గుంటూరు—విజయవాడ జాతీయ రహదారిని వెడల్పు చేయుట

40—

* 8314-శ్రీ ఎం. ఎస్. ఎస్. కోటేశ్వరరావు (మంగళగిరి):—రోడ్లు భవనాల శాఖమంత్రి దయచేసి ఈ క్రింది విషయములు తెలిపెదరా:

(అ) గుంటూరు-విజయవాడ జాతీయ రహదారిని వెడల్పు చేయుటకేదేని ప్రతిపాదన కలదా ;

(ఆ) అయినచో, ఈ పని ఎప్పుడు చేపట్టెదరు, దాని వివరము లేవి ?

రోడ్లు, భవనముల శాఖా మంత్రి (శ్రీ కె. జానారెడ్డి):—(ఎ) అవునండి.

(బి) ప్రస్తుతమున్న రెండు లేన్ల నుండి నాలుగు లేన్ల వరకు రోడ్డును విశాలం చేయుట, సర్వే, దర్యాప్తు, ప్రాజెక్టు నివేదిక తయారు చేసే పనిని మెసర్స రైట్స్ వారికి అప్పగించడం జరిగింది. (భారత ప్రభుత్వం క్రిం

ప్రాజెక్టు నివేదిక తయారు పని ప్రగతిలో ఉంది. ఈ ప్రాజెక్టు పనికి ప్రపంచ బ్యాంకు సహాయం కోసం ప్రయత్నిస్తున్న ఉపరితల రవాణా మంత్రిత్వ శాఖ ప్రాజెక్టు పనిని ఆమోదించిన తరువాతనే ఈ పని చేపట్టడమవుతుంది.

డా. ఎం.ఎస్.ఎస్. కోటేశ్వరరావు:—ఈ జాతీయ రహదారిలో రెండు వంతెనాలు ఉన్నాయి ఒకటి బారేజి వైపుకి, రెండవది కనకదుర్గ టెంపుల్ వైపు ఉన్నాయి. ఈ వెడల్పు చేసే కార్యక్రమం ఏ వైపు నుంచి చేస్తున్నారు.

శ్రీ కె. జానా రెడ్డి:—ఇపుడు కట్టిన నూతన బ్రిడ్జికి కనెక్షన్‌గా యివి చేయడం జరుగుతుంది.

శ్రీ సి. ఆనందరావు (కరీంనగర్):— హైదరాబాదు, కరీంనగర్ రోడ్డుకు సంబంధించి ఏమైనా ప్రతిపాదన ఉన్నదా? ప్రపంచ బ్యాంకు సహాయంతో రోడ్లు వేస్తున్నామని మంత్రిగారు చెబుతున్నారు. కాబట్టి హైదరాబాద్–కరీంనగర్ రోడ్డు వెడల్పు చేయడం ఏ దశలో ఉంది? ఏ సంస్థ నుంచి ఆర్థిక సహాయం పొందుతున్నారు?

శ్రీ కె. జానా రెడ్డి:—హైదరాబాదు–రామగుండం రోడ్డును ఏసియన్ డెవలప్‌మెంటు బ్యాంకు సహాయంతో పటిష్ట పరచడానికి ఒక ప్రతిపాదన ఉంది. ప్రాజెక్టు రిపోర్టు తయారు అయినది. 1989 సంవత్సరంలో మొదలు పెడతాము.

శ్రీ కె. అదెన్న:—విజయవాడ – మద్రాసు జాతీయ రహదారి మీద అనేక బ్రిడ్జిలు పాతబడి ఉన్నాయి. అందువల్ల ప్రయాణీకులకు, రవాణా సరుకుకు చాలా యిబ్బందులు కలుగుతున్నాయి. అందువల్ల ఆ బ్రిడ్జిలు స్థానంలో కొత్త బ్రిడ్జిలు కట్టడానికి ప్రభుత్వం దగ్గర ప్రతిపాదనలు ఉన్నాయా?

శ్రీ కె. జానా రెడ్డి:—చాలా బ్రిడ్జిలు పాతవి రిప్లేస్ చేసి కొత్తవి కట్టాము. ఇంకా కొన్నింటికి కట్టడానికి ప్రతిపాదనలు ఉన్నాయి. ఏది ముందు అవసరమో ఆ బ్రిడ్జిలను పటిష్టము చేస్తున్నాము. గౌరవ సభ్యులు ఏది ముందు అవసరం అనుకుంటున్నారో చెబితే దానికి సరైన సమాధానం చెబుతాను.

శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి (జహీరాబాద్):—హైదరాబాదునుంచి పటాన్‌చెర్వు వరకు బి.హెచ్.ఇ.ఎల్. ఆర్డినెన్సు ఫ్యాక్టరీలవల్ల చాలా రద్దీ పెరిగి రోడ్డు వెడల్పు చేయవలసిన అవసరం వచ్చింది. ప్రభుత్వం కొంతభాగం 4 లైనుల రోడ్డు వేసినది. ఆ పనిని కంప్లీట్ చేసే ప్రతిపాదన ఏదైనా ప్రభుత్వం వద్ద ఉన్నదా?

శ్రీ కె. జానా రెడ్డి:— గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన రోడ్డు విషయంలో సంగారెడ్డి వరకూ ఆ రోడ్డు వెడల్పు చేస్తే బాగుంటుందని నేను అనుకుంటున్నాను. ఇందుకొరకు చర్చలు జరిపి ఏ విధంగా యీ రోడ్డును తీసుకోగలమో మరొకసారి గౌరవ సభ్యులకు సమాధానం యిస్తాను.

శ్రీ ఎస్. సాంబయ్య (చిలకలూరిపేట):— రోడ్లు వెడల్పు చేసేదానిలో చెట్లు లోపలనే రోడ్లు వేస్తారా? లేక చెట్లులోపల రోడ్లు వేస్తే, రోడ్ల వెడల్పు సరిపోతుందా?

శ్రీ కె. జానారెడ్డి:— రోడ్డు వెడల్పు చేసేటప్పుడు చెట్లు కూడా తీసివేయడము జరుగుతుంది.

శ్రీ సి.హెచ్. జయరాంబాబు (గుంటూరు-II):— విజయవాడ నుంచి ఒంగోలుకు 140 కి మీ రోడ్డుకు 140 కోట్ల రూపాయలతో డబుల్ లైన్ చేసే పథకం ఉంది. దానివల్ల రోడ్డు ప్రక్కన పెర్మనెంట్ స్ట్రక్చర్స్ పడగొట్టవలసి వస్తుంది. ప్రయివేటు ఆస్తులు ఉన్నవారు అందువల్ల చాలా భయపడుతున్నారు. కాబట్టి విజయవాడ-ఒంగోలు రోడ్డు వెడల్పు చేసే కార్యక్రమంలో భవనాలు కూలగొడితే వారికి కాంపెన్సేషన్ ఇస్తారా?

శ్రీ కె. జానారెడ్డి:—ఒంగోలు నుంచి విజయవాడ వరకూ రోడ్డు వెడల్పు చేయాలనుకున్నాము. కాని అది చిలకలూరిపేట నుంచి ఎస్టిమేటు చేయడము జరుగుతుంది. డబుల్ లైను రోడ్డు వేసేటపుడు ప్రయివేటువారి భవనాలు పడగొట్టవలసివస్తే వాటికి కాంపెన్సేషన్ యివ్వడం జరుగుతుంది.

శ్రీ మహమ్మద్ జాని (గుంటూరు-I):—ఈ జాతీయ రహదారులను చేపట్టడానికి ప్రభుత్వం వారికి ఏమైనా గైడ్ లైన్సు ఉన్నాయా? ఇపుడు రాష్ట్రంలో 8 ప్రాంతాలలో ఏఏ ప్రాంతాలలో జాతీయ రహదారులు ఉన్నాయి.

మిస్టర్ స్పీకర్:— దానికి వేరే ప్రశ్న వేస్తే బాగుంటుంది.

శ్రీ కె. జానారెడ్డి:— జాతీయ రహదారులు చేపట్టే విషయములో రెండు మూడు రాష్ట్రాల పరిధిలో రోడ్డు పోతున్నప్పుడు వాటిని జాతీయ రహదారిగా గుర్తించడం జరుగుతుంది. 1947 సంవత్సరంనాటి తరువాత రాష్ట్రంలో జాతీయ రహదారులను కేంద్రప్రభుత్వం గుర్తించడం జరగలేదు. రాష్ట్రంలో 8,200 కి. మీ. రోడ్డును జాతీయ రహదారిగా గుర్తించాలని కేంద్రప్రభుత్వం వారికి విజ్ఞప్తి చేయడం జరిగింది. అయినప్పటికి ఫైనాన్షియల్ కన్‌స్ట్రైన్స్‌వల్ల యిప్పటివరకూ జాతీయ రహదారులను గుర్తించడం జరగలేదు. ఇపుడు రాయలసీమలో ఉన్న మహబూబ్‌నగర్ కర్నూలు అనంతపురం ద్వారా బెంగుళూరు పోయే రోడ్డు విషయం యిక్కడ సభ్యులకు తెలుసు. ప్రాంతాలవారీగా యీ రోడ్లు ఉండవు. ఇంటర్ స్టేటు రవాణా బట్టి జాతీయ రహదారులను గుర్తించడం జరుగుతుంది. మార్కాపురం మీదుగా జాతీయ రహదారిని తీసుకు వెళ్ళాలని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాము. అది వస్తే సంతోషిస్తాను.

9-30 ఉ. శ్రీ మహమ్మద్ జానీ :—పట్టణ ప్రాంతాలనుంచి పాస్ అవుతున్న రోడ్స్ అండ్ బిల్డింగ్స్‌కు సంబంధించిన రోడ్స్ యొక్క మార్జిన్ అనేది కొట్టుకుపోవడంతో పట్టణ ప్రాంతాలలోని రోడ్స్ చాలా దురవస్థలో వున్న విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికివచ్చిందా? ఈ విషయమై నేను మంత్రి గారికి ఉత్తరంకూడా వ్రాయడం జరిగింది. అందువల్ల వాటికి మార్జిన్ కట్టే ప్రతిపాదనలు ఏమైనా ఉన్నాయా?

శ్రీ కె. జానారెడ్డి :—రామగుండంవద్ద ఉన్న రోడ్డును మాకు అప్పచెప్ప లేదు, వారి స్వాధీనంలోకి తీసుకోలేదు. ఎవరైనా వచ్చి మా రోడ్డు తీసుకోండి బాగుచేయండి అని అనొచ్చు కాని మేము తీసుకోవాలి కదా మేము ఈ రోడ్డును తీసుకోవడం జరగలేదు గౌరవ సభ్యులు అడిగిన మార్జిన్ అంటే ప్రక్కన గోడ పెట్టమన్నా లేక మార్జిన్ ప్రక్కన మెటల్ లెవల్‌కు మట్టిలేక రోడ్డు కట్ అవుతుందనేదా అనేది చెబితే కచ్చితంగా సమాధానం చెప్తాను.

శ్రీ మహమ్మద్ జానీ :— పట్టణ ప్రాంతాల బయట మెటల్ రోడ్డు వేసినప్పుడు మెటల్ కు రెండువైపులా కొంత మార్జిన్ వదలిపెడుతున్నారు, అలా చేయవచ్చు. కాని పట్టణ ప్రాంతాలలోకి వచ్చేసరికి మీరు వేసిన రోడ్డును కాపాడుకోవాలంటే మార్జిన్‌ను పటిష్టం చేయవలసిన అవసరం ఉంది. ఉదాహరణకు మీరు 30 అడుగుల రోడ్ వేస్తే అటు రెండు అడుగులు, ఇటు రెండు అడుగులు అలాగే వదలిపెట్టడంవల్ల మార్జిన్ పటిష్టంగా వుండకపోవడంవల్ల మీరు వేసిన రోడ్డు ఉండదు. అందువల్ల ఆ కార్యక్రమం చేపడతారా ?

శ్రీ కె జానారెడ్డి —సాధ్యమైనంతవరకు మార్జిన్ పనికూడా చేపడుతున్నాం. ఎక్కడైనా అలాంటి పరిస్థితి ఉంటే తప్పకుండా పరిశీలిస్తాము.

శ్రీ మహమ్మద్ రజబ్ అలీ (సుజాతనగర్) :—మంత్రి గారు జాతీయ రహదారి వెడల్పు గురించి చెప్పారు. హైదరాబాదు—ఫోర్ట్ పూర్ రోడ్డు వయా భద్రాచలం, ఖమ్మం పోతోంది, సూర్యాపేట నుంచి ఖమ్మం వరకు ఒక బిట్ చాలాకాలంగా వెడల్పు కాకుండా, జాతీయం చేయకుండా ఉన్న కారణాలు ఏమైనా చెపుతారా ? దానిని జాతీయం చేయకపోవడంవల్లే, వెడల్పు చేయనందువల్లే ఆ రోడ్డు చాలా కన్‌జెస్టెడ్‌గా వుండి అనేక ప్రమాదాలు జరుగుతున్నాయి. ఇటీవల కారు యాక్సిడెంట్‌లో 10 మంది చనిపోయారు. రోడ్డు అంతా వెడల్పు చేయబడింది, కాని ఈ ఒక్క బిట్ మాత్రం చేయబడలేదు. ఈ అలక్ష్యానికి కారణం ఏమిటి ?

శ్రీ కె. జానారెడ్డి :— దానిని జాతీయం చేయకపోవడమనే సమస్య లేదు. జాతీయ రహదారులలో చేర్చమని కేంద్రానికి విజ్ఞప్తి చేసిన వాటిలో ఇది కూడా ఉంది. ఇప్పటివరకు అది స్టేట్ హైవేనే. సింగిల్ రోడ్డు చాలా పర్ఫెక్టుగా ఉంది. కాని ట్రాఫిక్ ఎక్కువగా వుంది. కాబట్టి డబుల్ రోడ్ కావాలంటున్నారు. డబుల్ రోడ్ కూడా ప్రపోజల్ లో ఉంది, ప్రతి సంవత్సరం కొంత భాగం చేసి 1, 2 సంవత్సరాలలో దానిని పూర్తి చేసే ప్రతిపాదనలో ఉన్నాం.

డాక్టర్ వై. ఎస్. రాజశేఖర్ రెడ్డి (పులివెందుల) :— స్పీకర్ సర్. ఎర్రగుంట్లలో దాదాపు 8 సిమెంటు ఫ్యాక్టరీలు ఉన్నాయి. అక్కడి నుంచి సిమెంట్ ట్రాన్స్‌పోర్టేషన్ - చాలా ఎక్కువగా జరుగుతోంది. మినరల్స్ రాయల్టీస్ వల్ల, యమ్.ఆర్.టీస్ వల్ల కేంద్ర ప్రభుత్వానికి, రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి, లోకల్ బాడీస్‌కు చాలా ఆదాయం వస్తోంది. ఇక తిరుపతిలో విపరీతంగా

ట్రాఫిక్ రద్దీ ఉండడంవల్ల మద్రాసనుంచి బొంబాయి రోడ్డును కలిపే విధంగా మద్రాసు నుంచి రెడ్‌హిల్స్, పుత్తూరు, రేణిగుంట కడప, ఎర్రగుంట, తాడపత్రి, గుత్తికి ప్రస్తుతం వున్న స్టేట్ హైవేను నేషనల్ హైవేగా చేయడానికి స్పెసిఫిక్‌గా ప్రతిపాదన ఉందా? అది చేసినట్లయితే వెనుకబడిన ప్రాంతమైన రాయలసీమకు ఇంకో లైఫ్ లైన్ అవుతుంది. దీనివల్ల రేణిగుంటవద్ద వున్న తిరుపతి రద్దీని, ఎర్రగుంట్లవద్ద గల రద్దీని కూడా కవర్ చేయవచ్చు. కాబట్టి దీనిగురించి ప్రత్యేకమైన ప్రతిపాదన పంపుతారా? పోయిన సంవత్సరం మళ్ళీ ఒకసారి కొత్తగా నేషనల్ హైవేస్‌ను టేకప్ చేయాలనే ప్రతిపాదన వుందని కేంద్ర మంత్రి రాజేష్ పైలట్‌గారు అన్నారు కాబట్టి మన రాష్ట్రం నుంచి పంపే 1, 2 ప్రతిపాదనలలో ఇది కూడా చేర్చగలరా?

శ్రీ కె. జానారెడ్డి:— చిత్తూరు, తిరుపతి, కడప, మార్కాపూర్, మాచెర్ల, నాగార్జునసాగర మీదుగా ఖమ్మంవరకు వున్న రోడ్డు విషయంలో ప్రతిపాదన పంపివున్నాం, కాని ప్రస్తుతం వీలులేదని చెప్పారు. కాని ఇప్పుడు కూడా పర్స్యూ చేస్తున్నాం. మేము పంపిన ప్రతిపాదనలలో కనీసం యిది ఒక్కటైనా ప్రత్యేకంగా తీసుకోమ్మని కోరుతూ కేంద్ర ప్రభుత్వానికి వ్రాయడానికి మాకు అభ్యంతరం లేదు.

డాక్టర్ వై. ఎస్. రాజశేఖర్ రెడ్డి:— మేము అడిగింది ఒకటి. వారు చెవుతున్నది మరొకటి. చిత్తూరు ఎక్కడ భద్రాచలం ఎక్కడ? ఆ ఎన్.హెచ్. నెంబరు నాకు గుర్తులేదు కాని మద్రాసు—కలకత్తా లైనును కలిపే విధంగా రెడ్‌హిల్స్ నుంచి గుత్తి వరకు మేము ప్రపోజల్ పెట్టమంటున్నాము.

శ్రీ కె. జానారెడ్డి:— మేము ప్రపోజల్ పెట్టిన రోడ్డులో ఈ అన్ని కనెక్షన్స్ ఉన్నాయి. ఇలాంటి మొత్తం రోడ్డు ఒకటి ప్రతిపాదనలో వుంది. అయితే గౌరవ సభ్యులు చెప్పేది వారు చెప్పిన కనెక్షన్స్‌తో రోడ్డును యింకా పొడిగించి నేషనల్ హైవేలో తీసుకోమ్మంటున్నారు.

డాక్టర్ వై. ఎస్. రాజశేఖర్ రెడ్డి:— బోడిగుండుకు, మోకాలుకు ముడిపెడుతున్నారు.

శ్రీ కె. జానారెడ్డి:— గౌరవ సభ్యులు నా సమాధానాన్ని సరిగా స్వీకరించనట్లు ఉంది. కడప, రేణిగుంట, గుత్తినుంచి ఉన్న కనెక్షను నేషనల్ హైవేలో ఆ విధంగా లేకుండా కడపనుంచి చిత్తూరుమీదుగా మద్రాసువరకు, ఇక్కడి నుంచి నాగార్జున సాగర్‌నుంచి ఖమ్మం వరకు కనెక్టు చేస్తూ ఒక ప్రపోజల్‌ను పంపించాం.

డాక్టర్ వై.ఎస్ రాజశేఖర్ రెడ్డి:— దానివల్ల మాకు ఉపయోగంలేదు.

శ్రీ కె. జానారెడ్డి:— ఒకవేళ వారు చెప్పింది ఉపయోగకరంగా వుంటే ఇది కూడా పరిశీలించి ప్రతిపాదన పంపడం జరుగుతుంది.

డాక్టర్ వై. ఎస్. రాజశేఖర్ రెడ్డి:—కడపనుంచి చిత్తూరుద్వారా మద్రాసుకు పోయే దూరం చాలా ఎక్కువ. కడప నుంచి పుత్తూరు, రెడ్ హిల్స్ ద్వారా మద్రాసుకు పోతే దూరం చాలా తక్కువ. ఇది కన్వీనియంట్ గా వుంటుంది బ్రిటిష్ హయాంనుంచి ఈ రూట్ లో ట్రాఫిక్ ఎక్కువ కాని దురదృష్టవశాత్తు రోడ్డు వెడల్పు తక్కువగా ఉంది. రైల్వే లైన్ కు కూడా ఇది పేరలల్ గా ఉంది.

శ్రీ కె. జానారెడ్డి:—ఇదికూడా ప్రతిపాదనలో చేర్చి పంపుతామని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ నాయని నరసింహారెడ్డి (ముషీరాబాద్):—మంత్రిగారు రామగుండం రోడ్డును మేము స్వీకరించలేదని అన్నారు. ఆ రోడ్డు చాలా అధ్వాన్నమైన పరిస్థితిలో ఉంది. అక్కడ ఎన్.టి.పి.సి. సింగరేణి బొగ్గు గనులు ఉన్నాయి కాబట్టి ఆ రోడ్డను టేకప్ చేసి ప్రజలకు సౌకర్యం కల్పిస్తారా?

శ్రీ కె. జానారెడ్డి.—ఇంతకుముందు ఆనందరావుగారి ప్రశ్నకు సమాధానం చెప్పాను, హైదరాబాదునుంచి కరీంనగర్ మీదుగా రామగుండంవరకు 216 కిలోమీటర్ల రోడ్డుకొరకు ఏషియన్ డెవలప్ మెంటు బ్యాంక సహాయం పొంది, మన ప్రభుత్వం సగం పెట్టుకొని మంజూరు చేయడం జరిగింది 1983లో దీనిని మొదలు పెట్టాలని అనుకొంటున్నాము. అందులో ఈ భాగం అంతా వస్తుంది. ఆ 10 కిలోమీటర్లను మేము తీసుకోవలసిన అవసరం లేదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ యం. బాగారెడ్డి:—మంత్రిగారు చాలా లిబరల్ గా సమాధానాలు ఇస్తున్నారు కాబట్టి ఒక చిన్న విషయం అడగదలచుకొన్నాను. ఇంటర్ స్టేటు రోడు విషయం చెబుతాను. కర్నాటక, ఆంధ్ర రాష్ట్రానికి వున్న రోడు విషయం తీసుకొంటే నాకు తెలిసినంతవరకు తాండూరునుంచి కోహిర్ కు, తాండూరునుంచి జహీరాబాదుకు రోడ్లు ఉన్నాయి. ఇటువైపు 20 కిలోమీటర్లు, అటువైపు 2 కిలోమీటర్లు మన రాష్ట్రంలో ఉన్నాయి. మధ్యలో 2 కిలోమీటర్లు ఒక రోడ్డు, 8 కిలోమీటర్లు ఒకరోడ్డు కర్నాటకలో ఉన్నాయి మనరాష్ట్రంలో వున్న మేరకు ఈ రోడ్లపై 40, 50 కిలోమీటర్లు తారువేయడం, కల్వర్టుసు కంప్లీటు చేయడం జరిగి బస్సులు నడుస్తున్నాయి. కాని జహీరాబాదునుంచి తాండూరు, తాండూరునుంచి కోహిర్ కు వున్న రెండు కిలోమీటర్ల రోడ్డును మధ్యలో కర్నాటక ప్రభుత్వం వారు తారువేయనందున వర్షాకాలంలో ఇబ్బందిగా ఉంది. నేను ఆ ప్రభుత్వానికి లెటర్ కూడా వ్రాశాను. మంత్రిగారికి కూడా వ్రాశాను.

శ్రీ కె. జానారెడ్డి:—కోహిర్ రోడ్ విషయం నా దృష్టికి వచ్చింది. కాని ఇది కర్నాటకలో వున్న రోడ్డు కాబట్టి ఆ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అనుమతి లేకుండా మనం పనిచేసే అవకాశం లేదు. ఆ ప్రభుత్వం అనుమతికి వ్రాశాము కాని ఇంకా రాలేదు. అయినప్పటికి మనం చేసే మంచిపని కాబట్టి వెంటనే రోడ్డు వేయమని నేను ఇన్ స్ట్రక్షన్స్ ఇవ్వడం జరిగింది. ఆ రోడ్డు పూర్తవుతుంది.

శ్రీ ఓ. బాల్‌రెడ్డి:— అధ్యక్షా, మంత్రిగారు రాష్ట్రంలో వున్న బ్రిడ్జీలను గురించి చెప్పారు. హైదరాబాదు సిటీలో మూసీనదిపైన 4 బ్రిడ్జీలు వున్నాయి. ఈ నాలుగు బ్రిడ్జీలలోను పురానాపూల్ బ్రిడ్జి చాదర్‌ఘాట్ బ్రిడ్జి మొదలగు మూడు బ్రిడ్జీలను వైడెన్ చేయడం జరిగింది. కానీ ముస్లింజంగ్ బ్రిడ్జిని వైడెన్ చేయడం జరుగలేదు. ఈ బ్రిడ్జిని వైడెన్ చేయడానికి ప్రభుత్వం దగ్గర ప్రపోజల్స్ ఏమయినా వున్నాయా? హైదరాబాదులో జనసాంద్రత పెరుగుతున్నందున, ట్రాఫిక్‌కు అంతరాయం కలుగుతున్నది. ముఖ్యంగా నేషనల్ హైవేలో వున్నందున, ఈ ముస్లింజంగ్ బ్రిడ్జిని వెడల్పుచేసే ప్రతిపాదన ఏదయినా ప్రభుత్వ దృష్టిలో వున్నదా ఎప్పుడు వైడెన్ చేస్తారు?

శ్రీ కె. జానారెడ్డి:— అధ్యక్షా, కామారెడ్డి నుండి కర్నూలుకు ఒక రోడ్డును వైడెన్ మరియు స్ట్రెంథెన్ చేసే ప్రపోజల్ వున్నది. పనికూడా జరుగుతున్నది. బాల్‌రెడ్డిగారు చెప్పిన పని ఇందులో రావచ్చునని నేను భావిస్తున్నాను పూర్తి డీటెయిల్స్‌ను బడ్జెటు డిమాండ్సు గురించి చర్చించే సందర్భంలో చెబుతాను.

శ్రీ బి. బాల్‌రెడ్డి:— అధ్యక్షా, బ్రిడ్జి విషయం అడుగుతున్నాను. కనీసం హైదరాబాదు సిటీ విషయం కూడా సమాచారం తెలియకపోతే ఎలా?

శ్రీ కె. జానారెడ్డి:— మీరు చెప్పిన విషయం గురించి బడ్జెటుకు సమాధానం చెప్పే సందర్భంలో చెబుతాను. ఈ విషయం గమనించవలసిందిగా గౌరవ సభ్యునికి మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ టి. చెంచురెడ్డి (కాళహస్తి):— అధ్యక్షా, మద్రాసు తిరుపతికి మధ్య వున్న శ్రీకాళహస్తిలోని ముఖ్యమైన బ్రిడ్జి పడిపోయి 2 సంవత్సరాలు అయింది ఈ బ్రిడ్జిని యిమీడియేటుగా రిపెయిర్ చేయకపోతే ప్రమాదమని ఎక్సువర్టు ఇంజనీర్సు చెప్పినప్పటికి రిపెయిర్స్ చేయించలేదు. ఈ బ్రిడ్జిని వెంటనే రిపెయిర్స్ చేయిస్తారా?

శ్రీ కె. జానారెడ్డి:— అధ్యక్షా, రిపెయిర్స్ వెంటనే చేయిస్తాము. క్రొత్త బ్రిడ్జికూడా శాంక్షన్ అయింది.

చాలామంది గౌరవసభ్యులు లేచి తమ సప్లిమెంటరీస్‌ను అంగీకరించవలసిందిగా స్పీకర్‌గారిని కోరారు.

శ్రీ కె. జానారెడ్డి :— గౌరవ సభ్యులందరికి బడ్జెట్ పై సమాధానం సందర్భంగా జవాబులు యిస్తాను. దయచేసి ఆ సందర్భంగా అడిగితే సమాధానం యిస్తాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఈ రోజు క్వశ్చన్స్ అన్నీ అనుకున్న టైమ్‌కు పూర్తి అయినాయి. మినిస్టర్‌గారు కూడా మంచి మూడ్‌లో వుండి లిబరల్‌గా సమాధానాలు చెప్పారు. ఇక తరువాతి ప్రశ్నలకు పోదాము.

శ్రీ కె. సురేంద్రరెడ్డి (మేడ్చల్) :—అధ్యక్షా, వరంగల్, నల్గొండ మధ్య పటేల్ కెనాల్ దగ్గర స్టేట్ హైవే మీద బ్రిడ్జి కూలిపోయింది. రోడ్డు కూడా సరిగా లేదు నల్గొండ, వరంగల్ ల నుండి రావడానికి యిబ్బంది అవుతున్నది. దాన్ని ఎప్పుడు టేకప్ చేస్తారు? ఉప్పల్, విజయవాడ హైవే రోడ్డు అధ్వాన్న పరిస్థితిలో వుంది. క్రొత్త వెహికల్స్ వెళ్ళినప్పటికి రిపెయిర్స్ చేయవలసిన అవసరం వస్తుంది. దాన్ని ఎప్పుడు టేకప్ చేస్తారు?

(సమాధానం లేదు)

స్వల్ప వ్యవధి ప్రశ్నలు-వ్రాతపూర్వక సమాధానములు

మాగాణి భూములను మెట్టభూములుగా మార్పు చేసే ప్రతిపాదన

40—ఎ.

స్వల్ప వ్యవధి ప్రశ్న నెం. 1068 ఎ:-శ్రీ సి. హెచ్. విద్యాసాగరరావు:—

గౌరవనీయులైన భారీ, మధ్యతరహా సాగు నీటిశాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా:

(అ) ప్రభుత్వం, 3-7-87 తేదీ గల జి. ఓ. ఆర్. టి నెం. 92ను పురస్కరించుకొని మాగాణి భూములను మెట్ట భూములుగా మార్పుచేసే ప్రతిపాదన ఉపసంహరించుకునే విషయాన్ని పరిశీలిస్తున్నదా?

(ఆ) రైతులు వారి భూములను అభివృద్ధి చేసుకోడానికి పెద్ద మొత్తాన్ని ఖర్చు చేస్తున్నందువలన వారికి అధిక నష్టం కలుగడం, రైతులు తమ భూములను తగువిధంగా సాగు చేసుకునే అవకాశం కూడా లేదనే మాట వాస్తవమేనా?

శ్రీ కె.ఇ. కృష్ణమూర్తి:—(అ) అధ్యక్షా, సాగునీటికి అందుబాటులో లేని 5290 హెక్టార్ల మాగాణి భూమిని 1987-88 నుండి శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు 42 కిలోమీటర్ నుండి [illegible] కిలోమీటర్ వరకు గల చిట్టచివరి [illegible]వ ప్రధాన కాలువ క్రింద ఆరు తడి మెట్ట భూమిగా మార్చడానికి 3-7-1987 తేదీ గల సాగునీరు ఆయకట్టు అభివృద్ధి శాఖ జి.ఓ ఆర్.టి నం. 92 లో ఉత్తర్వులు జారీ చేయడం జరిగింది. అందు మీదట ఆ ప్రాంతపు ఆయకట్టు దారులు, ప్రజా ప్రతినిధుల యొక్క విజ్ఞప్తుల మేరకు శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు ఆయకట్టు ప్రాంతంలోని మాగాణి భూములను ఆరు తడిమెట్ట భూములుగా మార్చడానికి సంబంధించిన అన్ని విషయాలు పునఃపరిశీలన చేయడానికి 6-7-1988 తేదీ గల సాగునీటి ఆయకట్టు ప్రాంత అభివృద్ధి జి. ఓ ఆర్. టి నం 218 లో ఒక నిపుణుల సంఘాన్ని ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. ఈ సంఘం మూడు నెలల్లోగా తమ నివేదికను సమర్పిస్తుంది

(ఆ) భూమి పటవాలు ఒక శాతం కంటే ఎక్కువగా వున్నప్పుడు వరి, లేదా మెట్ట పంటకు భూమిని పదును చేయడం తప్పని సరి అందు చేత రైతులకు

పెద్ద మొత్తంలో నష్టం వాటిల్లుతున్నదన్న మస్తే ఉత్పన్నం కాదు. ఆయకట్టు దారులు తమ భూములను సాగు చేసుకునే అవకాశాన్ని వారికి లేకుండా చేయలేదు.

శ్రీ సి.హెచ్. విద్యాసాగరరావు:— అధ్యక్షా, జీవో ఆర్. టి. నెం. 16 ను మీరు విత్‌డ్రా చేసుకుంటారా? ఈ ప్రశ్నకు సరియైన సమాధానం జవాబులో లేదు. మంత్రిగారు కూడా ఈ విషయాన్ని అసెంబ్లీలో చెప్పడానికి వెనుకా, ముందు లాడుచున్నారు, ప్రపంచ బ్యాంక్ నిధులతోటి శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు అభివృద్ధి చెందింది కనుక, మంత్రిగారు సరిగా సమాధానం యివ్వలేదేమోననే అనుమానం నాకు కలుగుతున్నది. ఈ అనుమానాన్ని నివృత్తి చేయాలి. (2) ఈ జీవో ద్వారా కొన్ని భూములను మాత్రమే డైరెక్టుగా వెట్‌గా కన్‌వర్ట్ కావడాని ఆదేశాలు ఇచ్చారు ఈ జీ.ఓ దశలవారీగా శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు క్రింద యిరిగేట్ అవుతున్న మాగాణి భూములకు వర్తిస్తుందా? అనేదే ప్రశ్న. (3) శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు కెనాల్ లైనింగ్ సరిగాలేనందున వాటర్ సెప్పేజ్ అయి డ్రై లాండ్స్ వెట్ ల్యాండ్స్‌గా మారుతున్నాయి. ఈనాడు 25వేల ఎకరాలు వెట్‌గా కూడా యిరిగేట్ అవుతున్నాయి. ఆ ప్రాజెక్టు ఎగ్జిక్యూటివ్ యింజనీర్స్ శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు కలెక్టర్‌కు ఈ విషయాలను క్లారిఫై చేస్తూ విన్నపాలను కూడా పంపడం జరిగినది. చట్టప్రకారం ఈ భూములను వెట్ ల్యాండ్‌గా కన్‌వర్టు చేయవలసిందిగా కలెక్టర్ గారికి వ్రాయడం జరిగింది. ఈ జీవో ఆధారంగా తీసుకొని, ఆ విధంగా వెట్ ల్యాండ్‌గా కన్‌వర్టు చేయడానికి ప్రభుత్వపరంగా కలెక్టర్ సమాధానం పంపుతున్నారు. దీన్ని అధిగమించడానికి ఏమి చర్యలను తీసుకో బోతున్నాను. ఈ సమస్యను గురించి విపులంగా చర్చించడానికి, ప్రొసీడింగ్స్‌ను 'ఇన్ కెమెరా' పెట్టడానికి సిద్ధంగా వున్నారా?

శ్రీ సి. ఆనందరావు :— అధ్యక్షా, శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు విషయంలో ఎన్నో సమస్యలు వున్నాయి. మొన్న ఈ మధ్య జరిగిన మీటింగ్‌లో సంబంధిత ఎం.ఎల్.ఏ. లము అందరమూ సాయంత్రం నాలుగు గంటలవరకు భోజనం కూడా చేయకుండా చర్చించినప్పటికీ విషయాలు ఒక కొలిక్కి రాలేదు. వీటిని రాజకీయ సమస్యలుగా చర్చించడానికి కొందరు అధికారులు చేసే ప్రయత్నం కూడా ఇందులో కనబడుతున్నది. ఇన్ని వందల కోట్ల రూపాయలను ఖర్చు చేసి నప్పటికీ ప్రాజెక్టు అనుకున్న పద్ధతిలో ఫలితాలను సాధించలేదంటే ఏమి అనుకోవాలి? మంత్రిగారు అక్కడి ఏరియాలో వున్న ప్రజా ప్రతినిధులతో చర్చించి సమస్యలను సాధించే విషయంలో నిర్ణయాలు చేస్తే బాగుంటుందనేది నా అభిప్రాయం.

శ్రీ సి.హెచ్. విద్యాసాగరరావు :— అధ్యక్షా, వెట్ కల్టివేషన్ చేస్తున్న చాలా మంది వ్యవసాయదారుల భూములు, సీలింగ్ సందర్భంగా కొంతవరకు పోయాయి. అంతేకాకుండా భూములను వెట్ ల్యాండ్స్‌గా మార్చడానికి

లక్షలాది రూపాయలను ఖర్చు చేశారు. ఆ భూములను డ్రై చేస్తున్నట్లు తెలిసి రైతులు ఆందోళన చెందుతున్నారు. అందువల్ల ఈ జీవోను ఉపసంహరించే విషయం మీరు పరిశీలన చేస్తారా?

శ్రీ సి.హెచ్. రాజేశ్వరరావు:—అధ్యక్షా, మంత్రిగారు చెబుతూ, శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు నుంచి 42-58 కి.మీ.ల మధ్య ప్రాంతంలో చెలెంజ్ ప్రాంతం కనుక దీనిని వెట్ ఇరిగేషన్ నుంచి ఐ.డి.గా మార్చడానికి మాత్రం ఈ జీ.వో.ని ఇచ్చామన్నారు. దాని పైన ఎక్స్‌పర్ట్స్ కమిటీ రిపోర్టు రాక ముందే, పరిశీలన కాక ముందే, స్థానిక రైతు ప్రతినిధులతో చర్చించకుండానే ప్రభుత్వం త్వరపడి ఈ జి.వో.ను జారీ చేసింది? ప్రపంచ బ్యాంకు అడుగుతున్నది కనుక ఈ విధంగా త్వరపడి ఆదేశం జారీ చేయడం ప్రజలకు అన్యాయం కలిగించి నట్లు కాదా?

శ్రీ కె.ఇ. కృష్ణమూర్తి:—దీనిలో అనేక సమస్యలు ఇమిడి ఉన్నాయి. ప్రస్తుతం ఉన్నటు పంటి లోకలైజేషన్ స్టేటస్కో ప్రకారం మెయిన్‌టెయిన్ చేస్తే, శ్రీరాంసాగర్ స్టేజ్-2 ఆయకట్టు కొంత మార్పు చేయవలసిన అగత్యం ఉంటుంది. అదే కాక ప్రపంచ బ్యాంకు ఇన్‌వాల్వ్‌మెంట్ కూడా ఉంది. ఇదే కాక విద్యాసాగరరావు గారు చెప్పినట్లు, కొంత మంది ఇప్పటికే వారి భూములను వెట్ ల్యాండ్స్‌గా తీసుకొంటే, అక్కడున్న పరిస్థితులలో సీపేజ్ వల్ల కేవలం వెట్‌గా మాత్రమే ఉపయోగపడేందుకు, లోకలైజేషన్ లేకపోయినా వెట్‌గా ఉండడం, అనేక విధాలుగా ఆయకట్టులో జరుగుతుంది. ఇవి పరిశీలించడానికి జీ.వో.ఆర్.టి. నెం. 213 ప్రకారం నిపుణుల సంఘాన్ని ఏర్పాటు చేయడమైంది. కేవలం మూడు నెలలలో రిపోర్టు ఇవ్వాలని హెచ్చరిక చేశాము. దాదాపు 195.27 టి.ఎం.సి. శ్రీరాంసాగర్ అన్ని భాగాలకు అంటే లోయర్ మానేరు డ్యాం, పోచంపాడు అన్నిటికి లక్ష్యం అవుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. దీని పైన కేంద్ర ప్రభుత్వంతో వివాదం ఉంది. ఇవన్నీ పరిశీలించడానికి అన్ని పార్టీల ప్రజా ప్రతినిధులతో ఈ సెషన్‌లోనే సమావేశం ఏర్పాటు చేసి వారు చెప్పిన సమస్యలన్నీ పరిశీలన చేసి సంతృప్తికరంగా నా శాఖ అధికారులతో సమాధానం ఇప్పిస్తాను.

శ్రీ సి.హెచ్. విద్యాసాగరరావు:—అంత వరకూ ఆ జి. వో. ను సస్పెన్షన్‌లో పెడతారా?

శ్రీ కె. ఇ. కృష్ణమూర్తి:—విద్యాసాగరరావు గారు ఉన్నారు. ఈ జి.వో.ని జారీ చేశాము కానీ అమలు చేయడం లేదు. మొట్టమొదటి సారిగా ఇది 5,299 హెక్టార్లకు రబీకి నీరు ఇచ్చాము. ఇంత వరకూ ఆ ప్రాంతానికి నీరు ఇవ్వలేదు. కానీ దానిని మెట్ట భూములుగా కన్వర్షన్ చేయాలి. అన్ని పార్టీల ప్రతినిధులతో సమావేశంలో పరిశీలించే తగిన చర్యలు తీసుకోవడం జరుగుతుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—అంతవరకు సస్పెన్షన్‌లో ఉంచండి.

శ్రీ కె.ఇ. కృష్ణమూర్తి :— ఆ జి.ఓ. ఇంకా అమలు చేయడం లేదు.

శ్రీ సి.హెచ్. విద్యాసాగర్ రావు : — అధికారులు ఇంప్లిమెంట్ చేశామంటారు. మంత్రిగారికి ప్రాక్టికల్ డిఫికల్టి తెలుపుతాను. ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీర్, జగిత్యాల కలెక్టర్‌కు వ్రాశారు. "I am to inform you that the ryots under D33 have requested for permission to grow wet crops in I.D. localised lands. As the lands are not fit for growing I.D. crops till the condition of the World Bank agreement is implemented and accordingly this office also recommend for consideration of the request of the ryots in view of prevailing circumstances." On that, the Collector has written: "I invite attention to the reference cited and inform you that as per Government Orders contained in G.O.Rt.No 92 dt. 3-7-1987, the entire area has to be converted as ID under Kakatiya Canal whereas the Executive Engineer has stated that the ryots may be allowed to do wet cultivation. The request on the above aspect may be examined before giving concurrence." ఈ జి.వో. వల్ల కలెక్టర్ గారు కూడా సందిగ్ధావస్థలో పడ్డారు.

శ్రీ కె.ఇ. కృష్ణమూర్తి :— మూడు నెలలలో రిపోర్టునివ్వమని ఎక్స్‌పర్ట్స్ కమిటీని అడిగాము. అంత వరకూ ఆ జి.వో. ను అబేయెన్స్‌లో పెడతాము.

శ్రీ కె. నర్సారెడ్డి:— ఈ వెట్ ల్యాండ్ కన్వర్షన్‌లో ఒక ముఖ్య విషయాన్ని పరిశీలించాలి. ల్యాండ్ సీలింగ్ అమలు చేసేటప్పుడు కొంత ల్యాండ్ వెట్ ల్యాండ్‌గా పరిగణించివేస్తే, సీలింగ్ లిమిట్ చాలా తక్కువగా ఉంటుంది కనుక పది ఎకరాలకు బదులుగా 18 లేదా 20 ఎకరాలకు వస్తుంది. మళ్లీ డ్రైల్యాండ్-ఐ.డి. గా చేస్తే, భూమి విలువ తగ్గిపోయి సీలింగ్‌లో తగుతోంది అంతకు ముందే సరెండర్ చేస్తే, రైతుకు నష్టం కలుగుతుంది. దీనిని ఎట్లా పరిష్కరిస్తారు ?

శ్రీ కె.ఇ. కృష్ణమూర్తి :— ఈ సూచనలన్నీ మీటింగ్‌లో చర్చిద్దాము.

శ్రీ వి. శ్రీరాములు (వర్ధన్నపేట): — అధ్యక్షా, ఈ శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్ట్ క్రింద మన ప్రభుత్వం యొక్క ఎస్టిమేషన్ ప్రకారంగా వెట్‌గా ఎన్ని ఎకరాలు, డ్రైగా ఎన్ని ఎకరాలు మొత్తం భూమి ఉంది? ఎన్ని ఎకరాల వెట్ ల్యాండ్‌కు, ఎన్ని ఎకరాల డ్రైల్యాండ్‌కు నీరు ఇస్తారా ? ప్రపంచ బ్యాంకు డ్రై క్రాప్స్‌కి నగ్రతనే ఇస్తామనే దానిపై, జి.వో. ఇస్తారా ? కాకతీయ కెనాల్‌కి – శ్రీరాంసాగర్ నుంచి వచ్చేది నీరు ఇస్తున్నామన్నారు. 8000 క్యూసెక్కులు ఇస్తామన్నా, 800 క్యూసెక్కుల నీరు మాత్రమే వస్తున్నది. కెనాల్ రిపేర్స్ లేనందువల్ల, మెయిన్‌టెనెన్స్ ఫండ్స్ లేనందు వల్ల, వరంగల్‌కు వచ్చే నీరు 600 క్యూసెక్కులకు కాకుండా, 300 క్యూసెక్కుల నీరు మాత్రమే వస్తున్నది. వాస్తవమా? ఈ సంవత్సరమైనా మెయిన్‌టెనెన్స్ గ్రాంటు ఇస్తారా!

శ్రీ కె.ఇ. కృష్ణమూర్తి :— శ్రీరాంసాగర్ స్టేజ్ – I లో 10 లక్షల పైగా ఎకరాలకు, స్టేజ్—II లో 6 లక్షల 40 వేల ఎకరాలకు నీరు ఇవ్వాలని ప్రతిపాదన. మెయిన్‌టెనెన్స్ గ్రాంటు విషయం పాలసీ మాటర్. దానిని పెంచక, చాలా సంవత్సరాలయింది. ఆ విషయం కూడా ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుంది. పెంచాలని ఉంది. పరిశీలిస్తాము.

అనంతపురం జిల్లాలో హైనాలు బాలబాలికలను చంపుట

స్వల్పవ్యవధి ప్రశ్న నెం. 40-B-10016ఎ—సర్వశ్రీ ఎస్. రామచంద్రారెడ్డి, జి. నాగిరెడ్డి, ఎన్. గాదిలింగప్ప, ఎస్. వెంకటరెడ్డి : గౌరవనీయులైన అటవీశాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియచేస్తారా :

(అ) అనంతపురం జిల్లాలో హైనాలు 1985 జూన్ నెలలో 2 మంది బాలబాలికలను చంపి వేసిన విషయం నిజమేనా ?

(ఆ) అయితే, హైనాల నుండి ప్రజలను రక్షించటానికి ప్రభుత్వం ఏమి చర్యలు తీసుకుంది ?

అటవీశాఖ మంత్రి (శ్రీ జి. ముద్దు కృష్ణమనాయుడు) — (అ) ఉరవకొండ మండలంలోని చెట్లపల్లి గ్రామానికి చెందిన 5 సంవత్సరాల బాలుడు 22-6-1938 నుండి కనబడడం లేదని తెలియవచ్చింది.

(ఆ) పోలీసు, రెవెన్యూ, అటవీ అధికారుల పర్యవేక్షణలో గాలింపు చర్యలు తీసుకోవడం జరిగింది. హైనాల బారికి గురిఅవుతున్న 17 గ్రామాలలో గాలింపు చర్యల కోసం జిల్లా కలెక్టరు 18 బృందాలను ఏర్పాటు చేశారు.
మానవ జీవితానికి అపాయకరంగా తయారైన వన్యమృగాన్ని చంపివేయడానికి ఉత్తర్వులు జారీ చేయడం జరిగింది.

వన్యమృగాలదాడివలన కలిగిన ప్రాణనష్టానికి లేదా గాయానికి 3-9-1985 తేదీగల అడవులు, గ్రామీణాభివృద్ధి (అడవులు—శాఖ ఎం. ఎస్. నెం. 323 జి వో ప్రకారం నష్టపరిహారాన్ని చెల్లించడానికి ఉత్తర్వులు జారీచేయడమైనది. ప్రజలు ఇంటి బయట నిద్రపోరాదని, వన్యమృగాలను చూసినపుడు సమాచారాన్ని అందజేయవలసిందిగా విస్తృత ప్రచారం చేయడం జరిగింది.

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనారెడ్డి :— ఈ పర్టిక్యులర్ యానిమల్ వైల్డ్ లైఫ్ క్రింద వస్తుందా ? రాదా ? ప్రభుత్వం వాటిని చంపాలని ఎలా చెప్పారు ? పెద్ద కప్పలను కూడా చంపవద్దని ఇదే సభలో మంత్రి మహీపాల్ రెడ్డిగారు చెప్పారు. ఇప్పుడు ఈ మంత్రిగారు ఆ వన్య మృగాన్ని చంపమని ఎలా చెబుతున్నారు. బోర్డులు మాత్రం వన్యమృగాలను రక్షించాలని ఉంటాయి. ఇదెలా సాధ్యం ?

శ్రీ ఎస్. వెంకటరెడ్డి (నల్లమడ) :— నా నియోజకవర్గం కళ్యాణదుర్గ్ నియోజకవర్గంలో కనీసం 22 మంది బాలబాలికలు ఈ హైనా వాత పడి దెబ్బ తిన్నారు. పరిస్థితి చాలా ఆందోళనకరంగా ఉంది. ప్రజలు భయభ్రాంతులతో రాత్రింబవళ్లు కాలం గడుపుతున్నారు. హౌండింగ్ ఆపరేషన్ వల అనుకొన్న ఫలితాలు జరగలేదు. కనుక హైనాల బెడదను రూపుమాపడానికి సత్వర చర్యలు తీసుకోవలసిందిగా కోరుతున్నాను. హైనాలను చంపడాని ప్రయత్నాలు చేసారు కానీ చంపలేకపోయారు. ముఖ్యంగా ఫ్లడ్ లైట్స్‌ను ఏర్పాటు చేస్తే బాగుంటుం దని కొంతమంది సజెస్టు చేశారు కనుక ఫ్లడ్ లైట్స్‌ను ఏర్పాటు చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. హైనా వల దెబ్బ తిన్న కుటుంబాలకు, బాలబాలికలకు కాంపెన్సేషన్ రు. 10 వేలు ఇస్తే బాగుంటుంది అని నా సలహా. దీని ప్రకారం ఆలోచన చేసి సత్వర చర్యలు తీసుకోవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ జి. ముద్దు కృష్ణమనాయుడు :— ప్రభుత్వం తీసుకోవలసిన చర్యలు అన్నీ తీసుకొంది. కలక్టరు 13 బృందాలను గాలింపు చర్యల కోసం ఏర్పాటు చేశారు. ఆ తరువాత రిపోర్టు రాలేదు. వాటిని చంపడాని ప్రభుత్వం కూడా పర్మిషన్ ఇచ్చింది. అవి పగలు దాగుకొని రాత్రులు వస్తున్నాయి. ఇంద్రసేనా రెడ్డి గారు అన్నట్లు షెడ్యూల్-I లో తోడేలను చంపమని ఉంది గానీ దీనికి లేదు. షెడ్యూల్-I లో వీటిని చంపడానికి పర్మిషన్ ఇవ్వవచ్చు వైల్డ్ లైఫ్ యాక్ట్‌లో మానవుని నష్టపరచే వాటిని చంపడానికి గవర్నమెంటుకు అధికారం ఉంది. సెక్షన్ 11 ప్రకారం మానవ నష్టాన్ని చేసే వన్యమృగాలను చంపే అధికారం ఉంది.

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనా రెడ్డి :—మంత్రిగారు ట్విస్టు చేస్తున్నారు. మానవులను లను తినే లక్షణం కలిగి, ఇఫ్ ఇటీజ్ ఎ కానిబాలిక్, అప్పుడు మాత్రం ఐడెంటిఫై చేసి చంపాలి. ఒక పర్టిక్యులర్ యానిమల్ మానవుని చంపింది. కనుక ఆ జాతిని చంపాలని లేదు. తోడేలును మాత్రం ఉంది; హైనాలకు లేదని చెబుతున్నారు. పర్టిక్యులర్ జాగ్రఫీ గురించి యాక్టులో ఉంది కానీ ఇన్ డిటెయిల్డ్‌గా దానిని వ్రాయరు. కనుక మంత్రిగారు దానిలో ఉన్న స్పిరిట్‌ని అర్థం చేసుకోవాలి. టెక్నికల్ వర్డ్ లేదు కాబట్టి మేము చంపుతాము అనే యాటిట్యూడ్ సరయినది కాదు. కొన్ని క్రూర జంతువులున్నాయి; వాటి వద్దకు వెళ్ళవద్దు, పశువులను చంపితే కాంపెన్సేషన్ యిస్తాము కానీ వాటిని చంపవద్దు అని మహిపాల్ రెడ్డిగారు చెప్పారు. అన్ని జి.ఓ.లు వాపస్ తీసుకొన్నట్లే ఇది కూడా వాపస్ తీసుకొన్నారా ?

శ్రీ జి. ముద్దు కృష్ణమనాయుడు :— ఇది 1981 నుంచీ జరుగుతోంది. కాకపోతే ఎక్కువగా అనంతపూర్ జిల్లాలో బెడద ఉంది. ఈ హైనాల గురించి షెడ్యూల్-1 లో కూడా లేదు. ఇవి మన రాష్ట్రంలో చాలా ఉన్నాయి. అంతరించిపోయే జాతి ఇది. ప్రస్తుతం మనిషి చనిపోతే రూ. 5,000 లు

ఇస్తున్నాము. సభ్యులు 10 వేల రూపాయలు ఇవ్వమని అడుగుతున్నారు. ఏనుగుల వల్ల చనిపోయిన వారికి 10 వేల రూపాయలు ఇచ్చాము. దీనికి కూడా అలాగే చేస్తాము.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— స్వల్ప వ్యవధి ప్రశ్నలు, వాగ్రూప సమాధానములు ముగిసినవి.

సభా కార్యక్రమము :

Dr. M. V. Mysoora Reddy:— On a point of order Sir, on 27th July, 1988 the Chief Minister has made a statement on the floor of the House with regard to the supply of drinking water to Twin Cities from Nagarjunasagar by constructing a reservoir at Akkampalli. That statement has created flutter and chaos amongst certain regions of the State There is an imminent danger of violence and agitation because of the perpetuation of regional imbalances. The Chief Minister, without any sincerity of bringing drinking water to the Twin Cities, is trying to create ill-feelings among the different regions. The statement is far from truth. As it is already harnessed and over-exploited, Krishna river is not a dependable source of water..........

Mr. Speaker :—You said point of order. Why are you reading the letter.

Dr. M.V. Mysoora Reddy :—I have given an adjournment motion on this issue.

Mr. Speaker :—Your adjournment motion is disallowed, as you have ample time to discuss it during the course of budget discussion. Further, you have given it at 8.15 A.M. You have not given it in triplicate. I have already disallowed the adjournment motion.

Dr. M.V. Mysoora Reddy :—We want a discussion on this.

Mr. Speaker :—Not on the adjournment motion. I am going to decide in the Business Advisory Committee tomorrow as to when such a discussion will take place. If water is given to the City, do you expect violence? What is it ? I think you must withdraw those words.

డా. ఎం. వి. మైసూరా రెడ్డి:— ఈ సమస్య మీద మాట్లాడేదానికి హక్కు లేదా ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— రేపు అంటే 29వ తేదీన బిజినెస్ అడ్వయిజరీ కమిటీ మీటింగు జరుగుతుంది. దానిలో ఎప్పుడు టైం ఇవ్వాలనేది నిర్ణయిస్తాము. ఇంతలోపల ఆకాశం ఏమీ ఊడి పడదు.

డాక్టర్ ఎం. వి. మైసూరా రెడ్డి:— మాకు అన్యాయం జరుగుతోంది కాబట్టి మేము అడుగుతున్నాము. మాట్లాడేదానికి హక్కు లేదా ? నిన్న 7.30 గంటలకే ఇచ్చాము నోటీసు.

Mr. Speaker:—I have already disallowed the adjournment motion. Please don't insist for that.

డాక్టర్ ఎం. వి. మైసూరా రెడ్డి:—మా నోరు నొక్కుతున్నారు. మీకు న్యాయం కాదు. కనుక నేను వాకౌట్ చేస్తున్నాను

(డాక్టర్ ఎం. వి. మైసూరా రెడ్డి వాకౌట్ చేశారు)

శ్రీ జె. సి. దివాకర్ రెడ్డి (తాడిపత్రి) :—నేను కూడా దీనికి నిరసన తెలియజేస్తూ వాకౌట్ చేస్తున్నాను.

(శ్రీ జె. సి. దివాకర్ రెడ్డి వాకౌట్ చేశారు)

డాక్టర్ వై. ఎస్. రాజశేఖర రెడ్డి:—అధ్యక్షా, మేము అడ్జర్న్మెంటు మోషన్ ఇచ్చాము. హైదరాబాదు నగరానికి నీళ్ళు తీసుకురావడం మీద కొంత వ్యతిరేకతతో కాదు. మిగిలిన అందరి కంటేకూడా ఇక్కడ ఉన్నవారి కంటే కూడా ఎక్కువగా మేము గట్టిగా హైదరాబాదుకు అతి త్వరలో నీళ్ళు తీసుకురావాలని కోరుకుంటున్నాము. ఇంతకముందు ఎన్నడూ లేని విధంగా హైదరాబాదులో రెండు రోజులకు ఒకసారి నీళ్ళు త్రాగే గతి పట్టింది. ఎం.ఎల్.ఏ క్వార్టర్సులో కూడా ప్రస్తుతం ఇదే పరిస్థితిఉంది. హైదరాబాదుకు మేజర్ సోర్స్నుంచీ పర్మనెంట్ సొల్యూషన్ కావాలి. వాటర్ తీసుకు రావాలి. Krishna river is already harnessed and over-exploited river. అందులో నుంచీ మళ్లీ తీసుకు వస్తాము అంటే ఎంటైర్ స్టేట్ ప్రాబ్లమ్ వల్ల చాలా ఇబ్బంది అవుతుంది. ఈ ప్రాజెక్టు క్లియర్ కాకుండా పోతుంది. దాని ద్వారా నీరు తీసుకురండి అని అడుగుతున్నాను కానీ అంతకన్నా వేరే కాదు. దీనిని గురించి మాట్లాడే దానికి రేపు గానీ ఎల్లుండి గానీ టైం ఇవ్వండి.

Mr. Speaker :— You can discuss all those things when you discuss the Budget and the Demands.

10-10 గం. ఉదయం డాక్టర్ వై. ఎస్. రాజశేఖరరెడ్డి :— మరల ఈ ప్రాజెక్టుకు కూడా క్లియరెన్స్ రాకుండా పోతుంది. గోదావరి వున్నది. అసలు ఎక్స్ప్లాయిట్ కావడం లేదు. ఇంకా 90 శాతం దానికి అవకాశం వుంది. కాబట్టి దాని ద్వారా నీరు తీసుకురమ్మని గట్టిగా అడుగుతున్నాను తప్ప వేరే కాదు. దీని గురించి మాట్లాడేదానికి ఖచ్చితంగా రేపు కానీ, ఎల్లుండి కానీ టైమ్ ఇస్తామని చెబితే మాకు ఏమీ అభ్యంతరం లేదు. మీరు ఆ విషయం చెప్పలేదు.

Mr. Speaker :— Please listen to me — ఎం. ఎల్. ఏ. గారు ఏమి చెబుతున్నారో పూర్తిగా వినకుండా మీరు వాక్ అవుట్ చేస్తామంటే Pre-determined. నేను ఏమి చెబుతున్నాను. The Business Advisory Committee is going to meet tomorrow. We will decide and give the time. More so, the City Water is important question. In fact, Congress Members also asked Krishna Water. What again you want to t? Government ultimately has to take a decision and it has taken a decision. There are number of ways and means to approach the problem. If you want to protest there are number of days. Inspite of that you have given the adjournment motion. I disallowed that on pertinent grounds. దీనికన్నా ఎక్కువ చెప్పవలసిన అవసరం లేదు.

డాక్టర్ వై. ఎస్. రాజశేఖరరెడ్డి :— స్పీకర్ గారు మీరు ఇప్పుడు కాకపోతే రేపు వారం అని ఖచ్చితంగా ఒక టైమ్ ఇచ్చి మాట్లాడడానికి అవకాశం ఇస్తే సంతోషం. కానీ ప్రస్తుతానికి అయితే దీని గురించి యివ్వలేదు. కాబట్టి ఈ రోజు మా అడ్జర్న్‌మెంట్ మోషన్ డిస్ అలౌ చేసారు కాబట్టి నేను కూడా సభ నుండి వాకౌట్ చేస్తున్నాను.

(డాక్టర్ వై. ఎస్. రాజశేఖరరెడ్డి వాకౌట్ చేశారు)

శ్రీ బి. బాల్ రెడ్డి :— ఈ విషయంలో గత మూడు శాసన సభల నుంచీ ఒక రోజంతా కూడా ఈ సిటీలో వాటర్ కొరకు ప్రతిపక్షం వారందరు కలిసి సభను కూడా నడవకుండా చేశాము. జనార్ధనరెడ్డిగారు కృష్ణా వాటర్ కావాలని ఇక్కడ సిటీలో ఎజిటేషన్ చేశారు. ఈనాడు మేమూ రాజిరెడ్డిగారు, రాజశేఖరరెడ్డి గారు కృష్ణా వాటర్ విషయం ముఖ్యమంత్రిగారు నిర్ణయం చేసిన తరువాత మేము వాకౌట్ చేస్తాము వ్యతిరేకిస్తాము అని అన్నారు. ప్రతిపక్షాలు అందరం గవర్నమెంటును నిర్ణయం తీసుకోమని చెప్పాము. గవర్నమెంట్ నిర్ణయం తీసుకొంటే దానికి కట్టుబడి వుంటాము. హైదరాబాద్ రాజధానికి ఈ ప్రాంతం అనీ ఆ ప్రాంతం అనీ ఈ డిఫరెన్సెస్ తీసుకరావడం న్యాయం కాదని మా పార్టీ తరపు నుంచి సిటీ ఎం. ఎల్. ఏగా మనవిచేస్తున్నాను.

ప్రకటన

శ్రీ నాయని నరసింహారెడ్డి ఎం.ఎల్.ఏ గారి అరెస్టు, విడుదల గురించి.

Mr. Speaker:— I am to announce to the House that Sri Naaani Narsimha Reddy, who was arrested yesterday, has been released at 8-30 P M. on the same day

రూలు–304 క్రింద ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకువచ్చిన విషయములు

(1) పింఛనుదారులకు డి.ఎ. కిస్తులను చెల్లించకుండుట గూర్చి :

శ్రీ డి. చిన్న మల్లయ్య (ఇందుర్తి) :—మన రాష్ట్రంలో కొన్ని వేలాది మంది పెన్షనర్స్ పేదవాళ్ళు, వృద్ధులు, ముసలివాళ్ళు ముందు వృత్తి రీత్యా వాళ్ళ ఉద్యోగ ధర్మాన్ని, నిర్వహించి సేవ చేసిన వారికి ఈనాడు జరుగుతున్న అన్యాయం అంతా, ఇంతా కాదు. ఇప్పటివరకు కూడా వంద రూపాయల పెన్షన్ తీసుకొనే వాళ్ళు వున్నారు. వీరికి డి. ఎ. ఇన్‌స్టాల్‌మెంట్ కూడా కలపకుండా 1-1-1986 నుండి అనేక ఇబ్బందులపాలు చేస్తున్నారు. ఒకవేళ ఇన్‌స్టాల్‌మెంట్ కలిపినా కూడా ఇవ్వకుండా వుండడం జరిగింది. ఈ మధ్యనే కేంద్ర నాలుగవ పే కమీషన్ ప్రతి మనిషికి 375 రూపాయలు యివ్వాలని రెకమెండ్ చేసింది ఆ రెకమెండేషన్ ప్రకారంగా అటు కేంద్రము, ఇతర రాష్ట్రాలు ఇస్తూ వున్నవి. నిజంగా పేదవారికి, బడుగువర్గాల వారికి, నిస్వార్థపరులని, సేవచేసే వాళ్ళమని రుజువు చేసుకున్న మన రాష్ట్రం ఇప్పుడు 375 రూపాయలు కాదుగదా అసలు వంద రూపాయల పెన్షన్‌కు కూడా డి. ఎ. కలపకుండా 1-1-1986 నుండి పెండింగులో వున్నందువలన వాళ్ళు కూడా బాధలు పడుతున్నారు. కాబట్టి వారికి ఆ డి. ఏ. కలపడంతోపాటు నాలుగవ పే కమీషన్ రిపోర్టు ప్రకారము 375 రూపాయలు వాళ్ళకు ఇచ్చే ఏర్పాటు చేయడానికి ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకుంటుందో లేదో ప్రకటించవలసిందిగా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ :— పెరుగుతున్న జీవన వ్యయ భారాన్ని దృష్టిలో వుంచుకొని ఉద్యోగ విరమణచేసి పెన్షన్ పొందుతున్న వారికి కూడా కొంత రిలీఫ్ యివ్వవలయునన్న అభ్యర్థన ప్రభుత్వ పరిశీలనలో వున్నది. వీలైనంత త్వరలో ఒక నిర్ణయం తీసుకోవడం జరుగుతుందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ సి.హెచ్. రాజేశ్వరరావు :— ఇప్పుడు ప్రభుత్వం వారు ఈ జీవన వ్యయం పెరుగుతున్న పరిస్థితులలో పెన్షనర్స్ డియర్‌నెస్ అలవెన్స్ కలిపేది ఆలోచనలో వున్నది. పరిశీలిస్తాము. నిర్ణయిస్తాము అనేది చాలా సంతోషమే. కానీ పరిస్థితి ఏమిటంటే కేంద్ర ప్రభుత్వము, ఇతర రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు కూడా ఈ విషయంలో నిర్ణయానికి వచ్చి పెన్షన్ సహాయం ఇస్తున్నప్పుడు, మన రాష్ట్రం 4, 5 విడతల డి.ఎ. యివ్వవలసి వచ్చినప్పుడు అది యివ్వకుండా ఆపి వేయడం వలన ఇది వరకే చాలా బాధలు పడుతున్నారు. గౌరవ సభ్యులు దేశిన చిన మల్లయ్యగారు చెప్పినట్లుగా కనీసం పెన్షన్ రేటును ఆ ఫోర్త్ పే కమీషన్ వారు రెకమెండ్ చేసిన విధంగా వంద రూపాయల నుండి 400 రూపాయల వరకు ఒక మినిమమ్ రేటు పెట్టుకొని దానికి డియర్‌నెస్ అలవెన్స్ కలిపి ఎన్ని విడతల యివ్వవలసిన బాకీలు వున్నవో అవి అన్నీ కూడా జతపరచి వాళ్ళు వృద్ధాప్యంలో సుఖమయ జీవితం గడపడానికి ప్రభుత్వం చాలా త్వరితంగా దయచేసి వారికి అందేటట్లు చూస్తే బాగుంటుంది. దానికి ఏదో ఒక నెలలోపల, రెండు నెలల

లోపల అని ఒక టైమ్ లిమిట్ చెప్తే ఆ బాధ పడుతున్న పెన్షనర్స్ కొంత ఊరటగా వుంటారు. ...కనుక ... కాబట్టి ప్రభుత్వం ఒక నిర్దిష్టమైన కాల సమయం గురించి నిర్ణయం చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ :— గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన అంశాలు అన్నీ వీలైనంత త్వరలో తీర్మానం చేయడం జరుగుతుంది.

శ్రీ సి హెచ్. విద్యాసాగర్ రావు :— వారు మానవతా దృక్పథంతో ఇవాలు యివ్వాలి ఎందుకంటే జీవన వ్యయంతో బాటు వృద్ధుల వయస్సు కూడా పెరిగిపోతున్నది సాధ్యమయినంత త్వరలో అంటే వారి కాలం పూర్తి అయిన తరువాత ఏదో చేద్దామని ఆలోచన చేస్తున్నారా. రెండు సార్లు ప్రశ్న అడిగి నప్పటికి కూడా అది మాత్రం ప్రభుత్వ పరిశీలనలో వున్నప్పటికి కూడా ఒక సమయం అంటూ చెప్పకుండా దాట వేయడం మంచిది కాదు. ఒక నెలనా, రెండు నెలలా, ఒక సంవత్సరమా ఏదో ఒకటి చెప్పాలి. అది చెప్పకపోతే కేవలం ప్రభుత్వం వేధిస్తున్నట్లు భావించవలసి వస్తుంది. కాబట్టి దయచేసి

(ఉప సభాపతి అధ్యక్షస్థానములో వున్నారు)

వెంటనే ఒక స్పష్టమైన ప్రకటన చేసి ఈ వృద్ధులను ఆదుకోవాలని నేను మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ :—అధ్యక్షా, వచ్చే రెండు, మూడు మాసాలలో పరిష్కారం చేస్తాము.

శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి :—నేను గౌరవంగా తమరిని స్పీకర్ గారని అడ్రస్ చేస్తున్నాను. మరి డిప్యూటీ స్పీకర్ గారంటే తమరు అటెన్షన్ పెట్టి చూస్తారేమో నాకు అర్థం కావడం లేదు. నేను ఆ సీటులో కూర్చున్న వారందరిని కూడా స్పీకర్ గారు అని అడ్రస్ చేయడం జరుగుతుంది. నేను ఇంతకుముందు కూడా అటెన్షన్ డైవర్టు చేసేందుకు ప్రయత్నం చేసినాను. ఈ సమస్య ఒక రాష్ట్రానికి సంబంధించినది కాదు. రాజేశ్వర రావుగారు, విద్యాసాగరరావుగారు చెప్పినట్లు కేంద్ర ప్రభుత్వం, ఇతర రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు వాళ్లు చెప్పినట్లుగా మనకు గైడ్ లైన్స్ ఇచ్చినారు. ఆ గైడ్ లైన్స్ ప్రకారంగా మన రాష్ట్రంలో వున్న వాళ్ళకు కూడా లాభదాయకం కావాలి రెండు, మూడు నెలలలో చేస్తామనే మాట గాకుండా ఏదయినా ఒక డేట్ ఫిక్స్ చేసి ఆ డేట్ లోపల చేస్తామని ఆర్థికమంత్రిగారు చెబితే ఈ రాష్ట్రంలో వున్న లక్షలాది మంది పెన్షనర్స్ సంతోషపడడానికి అవకాశం వుంటుంది.

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ :— గౌరవ ప్రతిపక్ష నాయకులకు ఇప్పుడే మనవి చేశాను. మూడు నెలలలోగా ఈవిషయం పరిష్కారం చేయబడుతుందని మనవిచేస్తున్నాను.

(ఇంటరప్షన్)

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—మినిష్టర్ గారు అస్యూరెన్సు ఇచ్చినారు. మీరు టైమ్ అడిగారు. వారు మూడు నెలలోగా అని చెప్పినారు. ఇంక తొందర ఎందుకు.

శ్రీ యం ఓంకార్ (నరసంపేట) :—దీనిలో రెండు ముఖ్యమైన సమస్యలు వున్నాయి. 1987 వ సంవత్సరంలో డిసెంబర్ 30 వ తేదీన గవర్నమెంటు జి వో. నెం. 858 ను జారీ చేసింది. అది 1986 జులై ఒకటవ తేదికి ముందు రిటైర్ అయిన వారికి వర్తించకుండా వుంది. It was suggested that their pension may be merged with the D. A. 10% may be added on the pattern of the Central Government, which is according to the recommendations of the Fourth Pay Revision Commission Part–II – On this revised pension, D A. at the rate of 4% from 1–7–1986, 8% from 31-1-1987, 13% from 1-7–1987 and 18% from 1–1–1988 may be issued. ఇది ఒక సమస్య. దానితో పాటు కేంద్ర ప్రభుత్వం మినిమం పెన్షన్ 375 రూపాయలు చేసింది మన దగ్గర 100 రూపాయలు వుంది. కేంద్ర ప్రభుత్వమే కాకుండా ఢిల్లీ పరిసర రాష్ట్రాలు కూడా 375 రూపాయలను ఆమోదించాయి. ఈ రెండు అంశాలను దృష్టిలో పెట్టుకుని ప్రభుత్వం కనికరించాలి. వారు మెమొరాండం కూడా ఇచ్చారు. ఆ కాపి మీద్వారా మంత్రిగారికి అందచేస్తున్నాను. ఈ రెండు సమస్యలను దృష్టిలో పెట్టుకుని మూడు నెలలు అంటే ఖచ్చితంగా మూడు నెలలలో పరిశీలిస్తామని హామీ ఇస్తారా ?

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ :— అనేక రాష్ట్రాలు కేంద్రప్రభుత్వం చేసిన 375 రూపాయల పరిమితిని అంగీకరించలేదు. ఓంకార్ గారు తెల్పిన మెమొరాండంలోని అంశాలు ప్రభుత్వ పరిశీలనలో వున్నాయి. మూడు మాసాలలో ఒక నిర్ణయానికి ప్రభుత్వం వస్తుందని మనవిచేశాను. కాస్త ఓపిక పట్టండి.

శ్రీ వి. రాంభూపాలచౌదరి —కేంద్రం పెంచిన ప్రకారం మన రాష్ట్రంలో కూడా పెన్షనర్ కు ఇవ్వవలసిన అవసరం వుంది. ఇట్ ఈజ్ మోరల్ రెస్పాన్సిబిలిటి, ఈ రోజు ఎన్. ఎమ్. ఆర్.లు కనీసం 450 రూపాయలు తెచ్చు కుంటున్నప్పుడు రిటైరయిన వారికి కూడా పెంచడం ప్రభుత్వ కనీస కర్తవ్యం. కనుక కేంద్రం ఇచ్చిన 375 కాకుండా మరింత ఉదారతతో కనీసం 450 రూపాయలు అయినా వారికి ఇప్పించేందుకు ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ :— పెన్షనర్ల ఎసోసియేషన్స్ నుండి వచ్చిన మెమొరాండములు పరిశీలనలో వున్నాయి. కేంద్రం ఇచ్చిన 375 రూపాయలను మీ రాష్ట్రాలలో కూడా కన్సిడర్ చేయవలసిందని కేంద్రం తెలిపింది, అది ఈ ప్రభుత్వ పరిశీలనలో వుంది.

తీసుక వచ్చిన విషయములు :
పింఛనుదారులకు డి. ఎ. కిస్తులను చెల్లించ
కుండుట గూర్చి.

శ్రీ సి హెచ్. విఠల్ రెడ్డి (నర్సాపూర్) :— ఇదివరలో పెంచిన డి ఎ. ఇన్‌స్టాల్ మెంట్స్ ఇవ్వడం లేదు. ఎందుకు ఇవ్వడం లేదు ?

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ :— పెన్షనీర్స్‌కు మాత్ర ప్రాయంగా డి. ఎ ఇచ్చే ప్రశ్న ఉత్పన్నం కాదు. వారి ఇబ్బందులను, ధరలను దృష్టిలో పెట్టుకుని కొంత రిలీఫ్ ఇవ్వడం జరుగుతుంది కాని నో క్వశ్చన్ ఆఫ్ డి. ఎ.

శ్రీ ఎమ్. బి. చౌహాన్ (దేవరకొండ) :— రిటైర్ అయిన తరువాత మామూలుగా రావలసిన పెన్షన్ కూడా సంవత్సరాల తరబడి రావడం లేదు అందువల్ల వారు చాలా ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. కనుక రిటైర్ అయ్యే రోజుకే లేదా కనీసం ఒక నెలలో వారి పెన్షన్, పి. ఎఫ్. వచ్చేట్లుగా చర్యలు తీసుకుంటారా ?

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ :— ఈ ప్రశ్నకు సంబంధంలేదు. వేరే ప్రశ్న అడగండి.

శ్రీ మహమ్మద్ రజబ్ అలి :— రెండు మూడు మాసాలలో ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకున్నా విత్ ఎరియర్స్ ఇవ్వడానికి సిద్ధంగా వున్నామని చెబితే బాగుంటుంది కనుక విత్ రెట్రాస్పెక్టివ్ ఎఫెక్టు ఇస్తారా ?

శ్రీ సి హెచ్. రాజేశ్వరరావు :— అధ్యక్షా, వారు చెప్పింది మంత్రిగారు చెప్పిన దానికి భిన్నం ఏమీ కాదు. మంత్రిగారు చెప్పిన సమాధానాన్ని యింకా దృఢతరం చేయడానికి బయట వేచి వున్న వృద్ధులకు తృప్తి కలిగించడానికి స్పష్టీకరణ యివ్వమన్నారు. మా దృష్టిలో వున్న వృద్ధులు దాదాపు మూడు మాసాలు బ్రతుకుతామో లేదో అనే భయముతో వున్నారు. మూడు మాసాలు కూడ దీర్ఘ కాలమే. ఏమైనప్పటికీ మూడు మాసాలలో చేయండి. కేంద్ర ప్రభుత్వం యిచ్చిన ఆదేశ మాత్రాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని నిర్ద్వందంగా ప్రకటించండి.

శ్రీ పి. మహేంద్రనాథ్ :— ఈ విషయం మంత్రివర్గములో ప్రవేశ పెట్టబడింది. ప్రభుత్వ పరిశీలనలో వుంది. నేను ఓడైతే మూడు మాసాల టైము అని చెప్పానో, అది, మంత్రివర్గం తీర్మానము చేసే అవకాశాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని చెప్పాను.

(2) నాగార్జున సాగర్ కుడి ఎడమ కాలువల క్రింద సాగు కై నీటి సరఫరాను గూర్చి.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులు రెడ్డి:— అధ్యక్షా, నాగార్జునసాగరు కుడి, ఎడమ కాలువల క్రింద గత సంవత్సరము కాని యీ సంవత్సరము గాని తీవ్రమైనటువంటి దుర్భిక్షము ఏర్పడింది. ముఖ్యంగా లెఫ్ట్ కెనాల్, రైట్ కెనాల్ టేల్ ఎండ్స్ పూర్తిగా దెబ్బతిన్నాయి. వారం రోజుల క్రితము కుడి కాలువ టేల్ఎండ్ ప్రాంతములో పర్యటించినప్పుడు వర్షాలు లేవు. అప్పటికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ప్రకటన ప్రకారము నారుమళ్ళు వేయవద్దని ఆజ్ఞాపించి వున్నారు. ఇప్పుడు వర్షం పడినందువల్ల మళ్ళీ వేసుకోవచ్చునని చెప్పి వుండవచ్చు. దీని పర్యవసానంగా యిది వచ్చిందంటే కర్నాటకలో అనాథ రెడ్డిగారు గ్రావిటీ ఫ్లో తో లిఫ్టు ఇరిగేషను చేస్తున్నారు అనాథరెడ్డి యిరిగేషను చేస్తున్నారు—మన ముఖ్యమంత్రిగారు రాజకీయ స్వార్థముతో హెగ్డే గారికి ఆశ్రపణ తెలపడం లేదు. ఎందుకంటే నేషనల్ లెవెలులో ప్రతిపక్షాలు అన్నీ ఏకం కావాలనే వుద్దేశముతో హెగ్డే గారికి యిప్పటికీ అభ్యంతర పత్రము వ్రాయ లేదు. రాజారావు గారి రిపోర్టు ప్రకారము 2000 ఎ.డి. తరువాత కూడ 300 టి. యం. సి. సముద్రము లోకి పోతుందని లెక్క. రైట్ కెనాల్ కు 182 టి యం.సి. బచావతు ఎవార్డులో యిచ్చారు. లెఫ్టు కెనాల్ కు 182 టి.యం.సి బచావతు ఎవార్డులో యిచ్చారు. కాని గత సంవత్సరము, యీ సంవత్సరము యిబ్బందుల్లో వున్నాము. 182 టి.యం.సి. కూడ యివ్వడం లేదు. అంతకుముందు, కృష్ణమూర్తి గారు ఇరిగేషను మంత్రి కాకముందు, నేను ఇరిగేషను మంత్రిగా వున్నప్పుడు ఒక సంవత్సరములో 290 టి.యం.సి. ఒక్కొక్క కెనాల్ కు యిచ్చినట్లు గుర్తు. ఒక సంవత్సరములో 190 టి.యం.సి. యిచ్చినట్లు గుర్తు. దురదృష్టవశాత్తు కృష్ణమూర్తి గారు ఇరిగేషను మినిష్టరు కావడముతో 182 టి.యం.సి. కూడ యివ్వకుండా యిబ్బంది పెడుతున్నారు. ఎందుకో అర్థం కావడం లేదు. ఇప్పటికీ స్టాట్యూటరీ కమిటీ వుండితీరాలని కొట్టుకుంటున్నాను. మూడు రాష్ట్రాల ఇరిగేషను మంత్రులు—కర్నాటక, మహారాష్ట్ర, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కు సంబంధించి ఇరిగేషన్ మంత్రులు—ఇరిగేషను సెక్రటరీలు, కనసం చీఫ్ యింజనీర్సు వుండి లోయర్ రైపేరియన్ రైట్స్ కాపాడితే తప్ప మన యిబ్బందులు దూరం కావు. కేవలము రాజకీయ మెహర్బానీకి పోతే లాభం లేదు. అసలు రైట్ కెనాల్ కు, లెఫ్టు కెనాల్ కు ప్రాపర్ మేంటెనెన్సు లేదు. మేంటెనెన్సు డబ్బు యివ్వడం లేదు. థర్మల్ పవర్ తయారు చేసుకోకుండా నిర్లక్ష్యం చేసి హైడల్ పవర్ కొరకు యీ నీరును కొట్టివేశాము, అంతేగాకుండా మహానాడు సంబరాలకు కూడ యీ నీరును కొట్టివేశాము; రైట్ కెనాల్, లెఫ్టు కెనాల్ చిత్రహింసల్లో వున్నాయి. ఏమి చేయాలో అర్థం కావడం లేదు 2000 ఎ.డి. తరువాత సర్ ప్లస్ వాటర్ వుంటుంది. తెలుగు గంగ యివ్వమని కోరారు. కుడి కాలువ క్రింద, ఎడమ కాలువ క్రింద పైరు పెట్ట వద్దు అంటే తెలుగు గంగ సంగతి దేముడు ఎరుగు—అసలు రైతులకు ఎక్కడ నమ్మకం

తీసుకు వచ్చిన విషయములు :
నాగార్జునసాగర్ కుడి, ఎడమ కాలువల క్రింద
సాగునీటి సరఫరా గూర్చి.

కురుస్తుందని తెలుగు గంగవస్తుందని, అది చిత్ర హింసతో వుంది. ఈ తెలెంగ్ సప్లి మెంటేషను స్కీము వార్ ఫుటింగ్ మీద అమలు జరగడం లేదు. మనది డెయిలెండ్ స్టేటు. కర్నాటక, మహారాష్ట్ర నీరు డౌన్ లించుకోవడానికి వీలు లేదు. అందులో కర్నాటక రాష్ట్రానికి యిచ్చినటువంటి 700 టి.యం.సి.లో యిప్పుడు సగము కూడ వారు వాడుకోవడం లేదు. ఇంకా అప్పర్ కృష్ణ మీద వారి ప్రాజెక్టులు అన్ని పూర్తి కాలేదు. పూర్తిగా 700 టి.యం.సి. వారు వాడుకుంటూ, యిప్పుడు గ్రావిటీ ఫ్లోతో చెక్ డామ్స్ కడుతున్నారు, లిఫ్టు యిరిగేషను చేస్తున్నారు, అవి అన్నీ ఎలా చేస్తే 700 ప్లస్ 300 అనాథరైజ్డు కల్టివేషన్ ఎలా చేస్తే డెలెంగ్‌లో వున్న ఆంధ్ర ప్రదేశ్ స్టేటు గతి ఏమి అవుతుంది ? కేవలం యితర రాష్ట్రాల నాయకులను కూడగట్టుకోడానికి ప్రధాన మంత్రి కావాలని యీ స్టేటు యింటరెస్టును మార్టిగేజ్ చేస్తే పీపుల్ ఆఫ్ ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సహించరు, యిది అన్యాయం, అక్రమం, దుర్మార్గం అని మనవి చేస్తున్నాను.

(ఇంటరప్షన్స్)

స్టేటు యింటరెస్టును కుదువ పెట్టి పదవి కొరకు రాజకీయ స్వార్థం కొరకు పని చేస్తే ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రజానీకము క్షమించదని మనవి చేస్తున్నాను. అప్పటికే హెగ్డే గారు తెలుగు గంగ రాకుండా అడ్డం పడుతున్నారు. అక్కడ చెక్ డామ్స్ కడుతూ వుంటే, అనాథరైజుగా లిఫ్టు యిరిగేషను చేస్తూ వుంటే హెగ్డే ప్రభుత్వము అనుమతి యిస్తూ వుంటే, ఓరల్‌గా పర్మిషను యిచ్చి కట్టుకొమ్మంటుంటే ప్రోత్సహిస్తూ వుంటే మనము మాత్రము ఆక్షేపణ చేయకుండా, క్రింద సముద్రములోకి పోయే నీటిని తెలుగు గంగకు వాడుకుంటామంటే హెగ్డేగారు ఆక్షేపణ చేస్తూ వుంటే నీవు ఆక్షేపణ చేయడం తప్పు అని ఒక్క మాట అయినా మన ముఖ్య మంత్రి గారు అన్నారా అని అడుగుతున్నాను.

(ఇంటరప్షన్స్)

నేను మాట్లాడుతున్నవి ఫ్యాక్ట్సు, ఛాలెంజి చేస్తున్నాను, కామన్ ప్లాటుఫారమ్ మీదకు ముఖ్యమంత్రి గారిని రమ్మనండి.

శ్రీ కె. ఇ. కృష్ణమూర్తి:—నాగార్జునసాగరు, శ్రీశైలం ప్రాజెక్టుల పరిస్థితిని మనము ఒక సారి సమీక్షించుకుంటే - మామూలుగా 1 నుండి 16 జూన్ వరకు యీ కెనాల్సును ఓపెన్ చేసి అగ్రికల్చరల్ ఆపరేషన్సు మొదలు పెట్టవలసి వుండినది. 75 పర్సంటు డిపెండబులిటి 12 సంవత్సరాలలో చూచుకుంటే మామూలుగా 06.64 టి.యం.సి.లు శ్రీశైలముకు రావాలి. అయితే గత జూన్ మొదట్లో, జూలై మొదటి వారములో కేవలం 14.86 టి.యం.సి.లు మాత్రమే శ్రీశైలములో స్టోరేజి వుంది. వంద సంవత్సరాల చరిత్రలో యింత తక్కువగా వుండినది ప్రప్రథమంగా యీసారే అని మనవి చేస్తున్నాను.

డాక్టరు ఎమ్. వి. మైసూరా రెడ్డి :— నూరు సంవత్సరాల క్రిందట శ్రీశైలం డాం లేదు.

శ్రీ కె. ఇ కృష్ణమూర్తి :—నూరు సంవత్సరాల డిపెండబిలిటీ తీసుకుంటే ఈ అంచనాలు వస్తున్నాయని చెబుతున్నాను. This is the least we are having this time అని చెప్పడం Calculations were shown like that ఇంత తక్కువగా నీళ్ళు ఉన్నప్పుడు అగ్రికల్చర్ ఆపరేషన్సు చేస్తే సక్సెస్‌ఫుల్, కాదనే ఉద్దేశంతో 17 జూలై న కుడు నాగార్జునసాగర్ కుడి కాలువ, ఎడమ కాలువ ఆయకట్టుదారులకు—మీరు కొంతకాలం వేచి ఉండాలని ఆదేశాలు జారీ చేయడం జరిగింది. దానితరువాత 17 జూలై నుంచి 25 జూలై వరకు పొజిషను చాలా మారింది. నదిపియంటు రిజర్వాయరు లెవెల్సు పెరగడం జరిగింది. దాదాపు 118 టి.ఎమ్.సి.లు కేవలం జూలై 25వ తేదీకే రావడం జరిగింది. ఈ నెలాఖరుకు ఇంకో 70 టి.ఎమ్.సి.లు కూడా వచ్చే అవకాశం ఉన్నందువల్ల 28-7-1988 న మీరు అగ్రికల్చర్ ఆపరేషనుకి చేసుకోవలసిందిగా కుడి, ఎడమ కాలువల రైతులకు ఆదేశాలు యిప్పించడం జరిగింది. ప్రస్తుతం అగ్రికల్చర్ ఆపరేషన్సు జరుగుతున్నాయి. గౌరవసభ్యులు శ్రీనివాసులు రెడ్డిగారు ఒక విషయం చెప్పారు. మహానాడు కోసం నాగార్జునసాగరు నీరు ఇవ్వడం జరిగిందని చెప్పారు. మీకు మనవిచేస్తాను. ఈ రాష్ట్రం ఈసారి ఎలక్ట్రిసిటీ కొంత ఎదుర్కొన్న దృష్ట్యా నాగార్జునసాగరులో దాదాపు మార్చి నుంచి జూన్ ఆఖరువరకు విద్యుత్ ఉత్పాదన సాగింది. శ్రీశైలం ప్రాజక్టు క్రింద ఉత్పత్తి చేస్తున్నటువంటి యూనిట్సు కాకుండా నాగార్జునసాగరులో ఉన్న నిల్వ నీటితో దాదాపు 573 మిలియన్ యూనిట్సు మార్చి నుంచి జూన్ ఆఖరువరకు చేయడం జరిగింది. దీనికిగాను 25 టి.ఎమ్.సి.లు వాడుకోవడం జరిగింది. ముఖ్యంగా వారు నాగార్జునసాగరు రైట్ కెనాల్ మెయిన్‌టెనెన్సు గురించి మాట్లాడారు. నేను ఇంతకుముందు ప్రశ్నకు సమాధానం చెబుతూ మెయిన్‌టెనెన్సు చాలా సంవత్సరాలుగా పెంచబడలేదు కనుక దానిని పెంచాలని ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉందని తెలియజేసాను. వారు నీళ్ళ విషయంలో రాజకీయాలు మాట్లాడారు. కర్నాటక ముఖ్యమంత్రి శ్రీ రామకృష్ణ హెగ్డే గారు ఎప్పుడు స్టేట్‌మెంటు ఇచ్చినా మేము వెంటనే స్టేట్‌మెంటు ఇవ్వడం జరుగుతున్నది. మాకు ఉన్నటువంటి మిగులు నీటితో తెలుగు గంగ ప్రాజెక్టును కొనసాగిస్తాము, గత ప్రభుత్వాలు చేయలేనటువంటి కార్యాన్ని సాధించి తీరుతామని మేము చెప్పడం జరిగింది. ఇవే స్టేట్‌మెంట్సు శ్రీ శ్రీనివాసులు రెడ్డి గారు ఇరిగేషను మినిష్టరుగా ఉన్నప్పుడు కూడా ఇవ్వడం జరిగింది. రాజకీయాలలో ఏదో మేలు చేకూరాలని కర్నాటక ముఖ్యమంత్రిగారు శ్రీ రామకృష్ణ

తీసుకు వచ్చిన విషయములు :
నాగార్జునసాగర్ కుడి, ఎడమ కాలువల
క్రింద సాగునీటి సరఫరా గూర్చి.

మెంబర్ గారు ఇచ్చిన స్టేట్ మెంట్సు ఖండించకుండా ఎప్పుడు ఉండవలేదు. కావాలి అంటే ఆ స్టేట్ మెంట్సు అన్నీ తీసుకొని ప్రభుత్వానికి చూపించవచ్చు. జరుగుతుందని మనవి చేస్తున్నాను.

నాగార్జునసాగరు కుడి, ఎడమ, కాలువల క్రింద నార్మల్ అగ్రికల్చర్ ఆపరేషన్సు మొదలు అయ్యాయి దీనిని గురించి ఆదుర్దా పడవలసిన అవసరం లేదు. ఈ సంవత్సరం ఖరీఫ్ పంట సమృద్ధిగా పండించుకోవడానికి కావలసిన నీరు అందిస్తామని మనవి చేస్తున్నాము.

శ్రీ ఎమ్. బాగారెడ్డి:- అధ్యక్షా, ఒక సూచన. గౌరవ సభ్యులు శ్రీ శ్రీనివాసుల్ రెడ్డిగారు మాట్లాడినప్పుడు కర్నాటకకు 700 టి.ఎమ్.సి. ఎలోకేట్ చేసారు, అది వారు ఇంకా యుటిలైజ్ చేసుకోలేదని చెప్పారు. అది రికార్డులోకి రావడం మన రాష్ట్రానికి శ్రేయస్కరం కాదని మనవి చేస్తున్నాను. వారు సహృదయంతో చెప్పినటువంటి మాటలే అవి. నేను ముఖ్యమంత్రి గారికి పర్సనల్ గా ఎన్నోసార్లు చెప్పాను. 700 టి.ఎమ్.సి. యుటిలైజ్ చేసుకోలేదని మాట కాదు, అంతకన్నా ఎక్కువ చేసుకున్నారనే అనుమానం నాకు ఉంది. నేను 1955 వరకు కర్నాటకలో ఉన్నాను, బీదర్ జిల్లాలో ఉన్నాను. అప్పుడు ఆ జిల్లాలో ఒక్క సూపర్ వైజరు కూడా లేడు. ఇప్పుడు రెండు డివిజన్సు ఉన్నాయి. సర్వే, ఎగ్జిక్యూటివ్ డివిజనులు ఉన్నాయి. మైనర్ ఇరిగేషన్సు లెక్కలేనన్ని వారు కట్టుకొంటున్నారు. లిఫ్టు ఇరిగేషను పెట్టి షుగర ఫ్యాక్టరీస్ పెడుతున్నారు. అవన్నీ మనకు లెక్కలోకి రావు. మైనర్ ఇరిగేషన్సు, లిఫ్టు ఇరిగేషన్సు ఎవైతే ఉన్నాయో అవి లెక్కల్లోకి రావు. మేజర్ ఇరిగేషను, మీడియం ఇరిగేషను అయితేనే ప్లానింగు కమిషనుకు, వాటర్ అండ్ పవర్ కమిషనుకు పోతాయి. పోయినప్పుడు ఇన్ని టి.ఎమ్.సి. కర్నాటకవారు వాడుకొంటున్నారు అని లెక్కలోకి వస్తాయి. కాని మైనర్ ఇరిగేషనులో మైనర్ ఇరిగేషను స్టేజి 1, మైనర్ ఇరిగేషను స్టేజి 2, మైనర్ ఇరిగేషను స్టేజి 3 అని పెట్టుకొని కాబట్టి అది లెక్కలోకి రాదు. మంత్రి గారు చెప్పారు గతంలో ఎప్పుడూ లేనివిధంగా నీరు తక్కువ వచ్చిందని చెప్పారు దానికి కారణం ఏమిటంటే అప్పర్ పార్టులో ఉన్నవారు ఎక్కువగా యుటిలైజ్ చేసుకోవడమేనని మనవిచేస్తున్నాను. కేవలం వర్షం రాని కారణం కాదు. ఓవర్ యుటిలైజేషను ప్రతి సంవత్సరం పెరిగిపోతున్నది. రాజకీయంగా మనకు మంచి సంబంధాలు ఉన్నా, అజ్ఞాత కాలంలో ఆశ్రయం ఇచ్చినటువంటి వారు ఉన్నా మనకు భవిష్యత్తులో వచ్చే నష్టం ఏదైతే ఉందో అది దృష్టిలో ఉంచుకొని చేయవలసి ఉంది. నేను ముఖ్యమంత్రి గారికి రెండు సార్లు లెటర్లు వ్రాసాను. రిటైర్డు చీఫ్ ఇంజనీర్లతో ఎక్స్పర్ట్సు కమిటి వేసి కర్నాటక, మహారాష్ట్ర ప్రాంతాలలో ఎంత యుటిలైజేషను చేస్తున్నారో మైనర్ అండ్ లిఫ్ట్ ఇరిగేషనులో చూడవలసి వుంది. ఈ రాష్ట్ర భవిష్యత్తు నాశనం అయిపోతున్నది. ఈ రోజున మనం అడ్డం

చెప్పకపోతే, మనం ఏమీ అనకపోతే చాలా నష్టం కలుగుతుంది. దీనిని జాగ్రత్తగా పరిశీలించవలసిన అవసరం ఉంది. మనం కోట్ల రూపాయలు కట్టి ప్రాజెక్టులు కట్టుకున్నా అప్పర్ పార్టులో ఉన్నవారు ఎక్కువ వాడుకుంటే మనకు ఏమీ మిగలదని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులు రెడ్డి:—నేను ఏదో మహాపరాధంగా మాట్లాడినట్లు శ్రీ జానారెడ్డి గారు చెప్పారు. నేను చెప్పింది, శ్రీ జానారెడ్డి గారు చెప్పారు. నేను చెప్పిన పాయింటు వారు క్యాచ్ చేయలేదు, బచావత్ ఎవార్డు ప్రకారం కర్నాటకకు ఫలానా ఫలానా ప్రాజెక్టులకు ఇంతింత అని మొత్తం 700 టి.ఎమ్.సి. ఇస్తే ఆ ప్రాజెక్టులు ఇంకా పూర్తికాలేదు - ని అన్ ఆథరైజ్డ్ ఇరిగేషను లిఫ్ట్ ఇరిగేషనుద్వారా గ్రావిటీఫ్లో ద్వారా ఎలొకేషనుకు భిన్నంగా ఓవర్ అండ్ ఎబౌ 700 టి.ఎమ్.సి. వాడుకొంటున్నారు. మన ప్రభుత్వం చూస్తూ ఊరుకున్నది. అవి చెబితే నేను మహాపరాధం చేసినట్లు మీరు పాయింట్ అప్సెట్ చేస్తే నా సీరియస్‌నెస్ అంతా ఏటిలో కలిసిపోయింది.

(నవ్వులు)

700 టి.ఎమ్.సి. ఎలొకేషను ఏ ప్రాజెక్టులకు ఇచ్చారో ఆ ప్రాజెక్టులు పూర్తి కాకుండా 700 టి.ఎమ్.సి. లకు పైన ఓవర్ అండ్ అబౌ ది ఎలొకేషను డామ్సు కట్టి గ్రావిటీ ఫ్లో లేక లిఫ్ట్ ఇరిగేషను వాడుకుని మన కొంప ముంచుతున్నారని నేను అబోదిబో మొత్తుకుంటే నేను ఏదో మహాపరాధం చేసినట్లు చెబితే ఏమి న్యాయం.

(నవ్వులు)

ఇప్పుడు 5 వేల ఎకరాల ఆయకట్టుకు పైన అయితేనే సెంట్రల్ వాటరు కమిషను క్లియరెన్సుకు ఏ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అయినా పంపిస్తారు. 5 వేల ఎకరాలకు లోపు అయితే వారే పర్మిషను ఇచ్చి వేసుకుంటారు. ఆ విధంగా ఓరల్ పర్మిషను ఇచ్చుకొంటున్నారని మనవిచేస్తున్నాను. కర్నాటక ముఖ్యమంత్రి శ్రీ హెగ్డేవారు స్టేట్‌మెంటు ఇచ్చినప్పుడు మేము కౌంటర్ స్టేట్‌మెంటు ఇస్తున్నామని ఇరిగేషను మినిష్టరుగారు చెబుతున్నారు. వారు స్టేట్‌మెంటు ఇచ్చేవరకు మనం పలకడానికి లేదా? వారు తెలుగు గంగ ఇవ్వడానికి లేదని అంటే ఇవ్వాలని మనం అంటే సరిపోతుందా? నా పాయింటు ఏమిటి? తెలుగు గంగకు శ్రీ ఎమ్. జి. రాంచంద్రన్ గారు శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీ గారి ద్వారా మన ముఖ్యమంత్రి గారి చేతిలో రు. 30 కోట్లకు చెక్ పెట్టినప్పుడు శ్రీ హెగ్డేగారు దగ్గరే ఉన్నారు. అటువంటిది ఇప్పుడు ఎందుకు ఆక్షేపణ చేస్తున్నారు? ఆక్షేపణలకు రిప్లయి ఇస్తే ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రజలు సంతోషిస్తారా? ముగ్గురు ముఖ్యమంత్రులను రమ్మని అంటే నేను రాను అని మన ముఖ్యమంత్రి గారు అంటే ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రజలు సంతోషిస్తారా? అక్కడికి పోయి ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఆర్గ్యుమెంటు

పెట్టి తీరాలి కదా, ఎందుకు పోవటం లేదు? సాంకేతిక పరిజ్ఞానం లేకపోతే ఎక్స్‌పర్ట్ ఇంజనీర్లను తీసుకొని పోయి వారి ద్వారా మాట్లాడించవచ్చు కదా? పనికి చేత కాకపోతే ఆ విధంగా చేయవచ్చు కదా? అదికూడా లేదు. అసలు ఇప్పుడు తెలుగు గంగకు ఆక్షేపణ చేసేది కాదు. వారు లిఫ్టు ఇరిగేషను, గ్రావిటీ ఫ్లో ఓవర్ అండ్ ఎబౌ 700 టి.ఎమ్.సి. కన్నా ఎక్కువ వాడుకొంటూ ఉంటే మీరు ఆక్షేపణ తెలుపలేదు. దానికి మంత్రిగారు జవాబు చెప్పలేదు. ఎందుకు ఆక్షేపణ తెలుపలేదు? కేంద్ర ప్రభుత్వానికి వ్రాసి ఉండాలి కర్నాటక ముఖ్యమంత్రి శ్రీ హెగ్డే గారికి డి ఓ లెటరు వ్రాసి ఉండాలి ముఖ్యమంత్రిగారు. ఎందుకు వ్రాయలేదు? అవసరమైతే కేంద్ర ప్రభుత్వానికి, జ్యుడీషియరీకి నివేదించాలి కాని చూస్తూ ఊరుకుంటే ఎలాగ? హెగ్డేగారు మనకు దూరం అవుతారేమో, నాకు రాజకీయంగా వచ్చేది పోతుందేమోనని అనుకుంటే ఈ ప్రజలు క్షమించరని మనవి చేస్తున్నాను. నేను స్టాట్యూటరీ కమిటీని కోరాను. దానికి సమాధానం రాలేదు. అవసరమైతే పార్లమెంటులో పెట్టి లెజిస్లేషను చేసి మూడు రాష్ట్రాలు-కర్నాటక, మహారాష్ట్ర, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఇరిగేషను మంత్రులు, ఇరిగేషను సెక్రటరీలు, చీఫ్ మినిష్టర్లు ఒక స్టాట్యూటరీ బాడీగా-హైపవర్ కమిషనుగా ఏర్పడాలి. వారు కర్నాటక, మహారాష్ట్ర పోయి చెక్ చేసి-అక్కడ అన్ అథరైజ్డ్ కట్టివేసను-ఇరిగేషను బై గ్రావిటీ ఫ్లో లేక లిఫ్టు ఉంటే అక్కడికక్కడ ఖండించి అక్కడికక్కడ తీసివేసే అధికారాలు సంపూర్ణంగా ఇస్తే తప్ప మనకు దిక్కులేదు.

అనాడు నీళ్లు సముద్రానికి పోతున్నాయి కనుక మనం ప్రాజెక్టులు కట్టలేదు కనుక రైట్ కెనాల్, లెఫ్టు కెనాల్ క్రింద వచ్చిన కట్ కట్టివేసను ఎలా చేసాము. క్రాప్ పాటరన్ మార్పునకు రైతాంగము ఒప్పుకోదు. కట్ కట్టివేసను ఎలా చేయాలి. డ్రై కట్టివేసను గురించి రైట్ కెనాల్ మీదగాని, లెఫ్టు కెనాల్ మీదగాని చేయడానికి రైతాంగము ఒప్పుకోదు. వారు ఎట్టి పరిస్థితులలో ఒప్పుకోరు. కృష్ణ, పెన్నా ప్రాజెక్టు వచ్చి ఉంటే నాగార్జునసాగరు నుంచి ఉదయగిరిదాకా నీళ్లు పోయివుండేవి. 132 టి.యం.సి. కి కుదించారు రైట్ కెనాల్‌కు 132, రైట్ లెఫ్టు కెనాల్‌కు కుదించడం జరిగింది. ప్రజానీకానికి నమ్మకం ఉండదు. ట్విన్‌సిటీస్‌కు కృష్ణ నుంచి నీళ్లు వస్తాయంటే నమ్మకం ప్రజానీకానికి ఉండదు. ట్విన్ సిటీస్‌కు నీళ్లు రావాలి. అట్లాగ రావాలి అనుకునే వారిలో నేను ఒకడిని. ఫర్‌దర్ క్లారిఫికేషను అడుగుతాను. ముందు దీనికి మంత్రిగారిని సమాధానం చెప్పమనండి.

శ్రీ కె.ఇ. కృష్ణమూర్తి:- గౌరవ సభ్యులు గవర్నమెంటు ప్రాజెక్టు చేయలేదని చెబుతున్నారు. అది వాస్తవం కాదు పైన మేజరు ఇరిగేషను డామ్సు ఏవైతే ఉన్నాయో సి.డబ్ల్యు.సి. పర్మిషను అవసరం లేకుండా ఉండేటటువంటివి అర్హత కలిగినటువంటివి కట్టుకుంటూ పోతున్నారు అని చెప్పారు. దీని

విషయంలో తుంగభద్ర బోర్డు మీటింగులో మేము ప్రొటెస్టు పెట్టినాము. రికార్డుల్లో ఉన్నాయి. కర్నాటక ప్రభుత్వము హైలెవల్ కెనాల్ కడుతున్నారనే విషయం మా దృష్టికి రాగానే మేము ప్రొటెస్టు లెటర్సు వ్రాసాము. ఆకాపీలు మాజీ మంత్రిగారికి యివ్వమంటే యిస్తాను. నాగార్జునసాగర ప్రస్తావన, తెలుగు గంగ ప్రస్తావన చెచ్చారు. ఎవరు ఎన్ని అడ్డంకులు పెట్టినా ఆగదు. అక్కడ పనులు జరుగుతున్న విషయం అక్కడ ప్రజలకు తెలుసు. నేను వేరే చెప్పనక్కరలేదు. అదే కాకుండా వారు స్టాటూటరీ కమిటీలు గురించి చెప్పారు. ఆ కమిటీలు ఫార్మ్ చేయవలసినది కేంద్ర ప్రభుత్వము. ఆ కమిటీలు ఫార్మ్ చేయవలసి బాధ్యత రాష్ట్ర ప్రభుత్వానిది కాదు. కేంద్ర ప్రభుత్వానిది బాధ్యత. అదే కాకుండా కేంద్ర ప్రభుత్వము ఆ రివరు బేసిన్ యూనిట్సు పెట్టాలి అనుకోవడం జరుగుతున్నది. అవి పెట్టడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి అభ్యంతర లేదు. కాని ట్రిబ్యునల్ ఎవార్డ్సు చేంజ్ చేయకుండా వాటిని ఉపయోగించవలె ఉంటుందని రాష్ట్ర ప్రభుత్వము కేంద్రప్రభుత్వానికి చెప్పడం జరిగింది. లెటరు వ్రాయడం జరిగింది. పెట్టడానికి అభ్యంతర లేదు. ప్రస్తుతం ఉన్నటువంటి ట్రిబ్యునల్స్...

Sri D. K. Samarasimha Redd:— Sir. I am on a point of order...... తమరు ఉన్నత స్థానములో ఉండి మంత్రిగారు సమాధానం యిస్తూ, కేంద్ర ప్రభుత్వం మీద తప్పుడు విధంగా చెబుతూ ఉంటే మీరు ఎలా చేయనిస్తారు అనేది సమంజసమా ? అందరు ముఖ్యమంత్రులను డిస్కషన్‌కు పిలిస్తే..... is it not a fact that the Chief Minister refused to attend that meeting కేంద్రం మీద ఆ విధంగా మాట్లాడడం తప్పు కాదా ? You should not allow This.

డాక్టరు యం. వి. మైసూరారెడ్డి :— ఏ ప్రొవిజను లేదని యిష్టము వచ్చినట్లు మాట్లాడుతారా ?

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి :— నా పాయింటు ఆఫ్ ఆర్డరుకు మీరు రూలింగు ఏమి యిచ్చారు ?

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :— మినిష్టరుగారి స్టేటుమెంటు తప్ప ఎవరేమి మాట్లాడినా రికార్డులోకి పోదు.

Sri D. K. Samarasimha Reddy (Gadwal) :— It is the right of a Member to move a point of order. I am not in the habit of raising points of order now and then. I have raised my point of order and I cannot appreciate from that Chair that this Should not go on record. Raising a point of order, is it a sin ? How can they say that I cannot raise a point of order ?

నాగార్జునసాగర్ కుడి, ఎడమ కాలువల క్రింద సాగు నీటి సరఫరా గూర్చి.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :— శ్రీనివాసులురెడ్డిగారు లేవనెత్తిన సమస్య పై ఉత్పన్నమైన దానికి మినిష్టరుగారు స్టేటుమెంటు యిస్తున్నారు. We are in matters under rule 304.

Sri D. K. Samarasimha Reddy:— I have moved it by way of point of order.

Sri K. Vidyadhara Rao (Chintalapoodi):— Where is the point of order ?

Sri D. K. Samarasimha Reddy:— Sir, you are sitting in the Chair to discharge judicial functions and you must have some patience. After hearing me you could say whether there is a point of order or not. But the Chair has no right to say that it should not go in the records. It is my right to raise a point of order. మీకు వినే ఓపిక లేకపోతే ఎట్లాగండి.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకరు:— గౌరవ సభ్యులు అడిగిన దానికి మినిష్టరు గారు స్టేటుమెంటు యిస్తున్నారు.

శ్రీ డి.కె. సమరసింహారెడ్డి:— మీరు అధ్యక్ష స్థానములో ఉండి మేము చెప్పేది పూర్తిగా వినకపోతే ఎట్లాగండి? You must have sufficient patience. It is my right to raise a point of order and the Chair cannot say that it should not go into the records.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:— నేను పర్మిషను కంటోల్లు చేసేటప్పుడు వారికి పర్మిషను యిచ్చాను. వారు స్టేటుమెంటు యిస్తున్నారు. వారిని స్టేటుమెంటును యివ్వనివ్వండి.

శ్రీ డి.కె. సమరసింహారెడ్డి:— నా పాయింటు ఆఫ్ ఆర్డరుకు మీరు రిప్లయి యివ్వండి.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:—ఎజెండాలో ఉన్న ఐటము మీద మాట్లాడండి.

Sri P. Ashok Gajapahi Raju :— Sir, the point of order comes under Rule 302 in which it is clearly stated that the Member is not expected to explain his position. It is in the rules.

Sri D.K. Samarasimha Reddy:— I am aware of the rules and whatever I have stated is within the ambit of the rules. I have raised this only within the ambit of the rules and please hear my point of order and give your ruling.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :— మినిష్టరుగారూ, మీరు స్టేటుమెంటు కంటిన్యూ చేయండి.

(ట్రెజరి బెంచెస్ వైపు నుంచి కేకలు)

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి:— నా పాయింటు ఆవ్ ఆర్డరు మీద మీరు ఏమి రూలింగు ఇచ్చారు. మీరు సమాధానము చెబుతున్నారా ? వాళ్ళా ? వాళ్ళు అందరూ స్పీకర్లా ? who is to conduct the house ? Is it 'You' or all of them ?

(Interruptions)

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :— మంత్రిగారు రూలు చదివి వినిపించారు.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి:— నాకు తెలుసు ఆ రూలు గురించి. నేను ఇప్పటికి 100సార్లు చదివి వినిపించారు. మీరు మరచిపోయారేమో కావాలంటే నేను చదివి వినిపిస్తాను.

11-00 ఉ. నేను రూలు యాంబిట్‌లోనే చెబుతున్నాను. నేను నా పొజిషన్‌ను ఎక్స్‌ప్లెయిన్ చేయడం లేదు. మంత్రిగారు చెప్పే స్టేట్‌మెంట్ రూల్సుకు కాంట్రారీగా వుంటని పాయింటాఫ్ ఆర్డర్ రెయిజ్ చేశాను.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :— ఒకసారి రూలు 302 రెఫర్ చేయండి. "A point of order may be raised in relation to the business before tha House at the moment. Provided that the Speaker may permit e memoer to raise a point of order during the inteival between the termination of one item of business and the commencement of another if it relates to maintenance of order in or arrangement of business before the House."

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి:— దానికి కొంచెము పైన 302(1) చదవండి. నా పాయింటాఫ్ ఆర్డర్ ఏమి చేశారు చెప్పండి !

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:— రూలు పొజిషను నేను చదివి వినిపించాను.

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి:— రూలు పొజిషన్ నాకూ తెలుసు. నేను రూలు యాంబిట్‌లోనే చెబుతున్నాను. మంత్రిగారి స్టేట్‌మెంట్ రూల్సుకు కాంట్రారీగా వుందని నేను పాయింటాఫ్ ఆర్డర్ రెయిజ్ చేశాను. దానిమీద రూలింగ్ యివ్వండి.

(ఇంటరప్షన్)

శ్రీ కె. ఇ. కృష్ణమూర్తి:— 304 సబ్జెక్టుకు సంబంధించింది కాకపోయినా గౌరవ సభ్యులు శ్రీనివాసులురెడ్డిగారు తెలుగుగంగను గురించి వారు కొన్నిటికి క్లారిఫికేషన్ అడిగారు. దానికి నేను జవాబు చెప్పాను. I stand on my statement and there is no contradction.

శ్రీ ఎం. బాగారెడ్డి:— పాయింటాఫ్ ఆర్డరును రికార్డు నుండి తీసివేశారా లేదా ? లేక రికార్డులో వుందా ?

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :— రికార్డులో వుంది.

(ఇంటరప్షన్స్)...

శ్రీ జి. బుచ్చయ్య చౌదరి (రాజమండ్రి): — 304 రూలు ఎవరయినా చదవండి. రికార్డులోకి ఎట్లా వెళ్లుతుంది ?

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :— పాయింటాఫ్ ఆర్డరు వారు రెయిజ్ చేశారు నేను రూలింగ్ యిచ్చాను. పాయింటాఫ్ ఆర్డర్ కాదని నేను చెప్పాను. అంత వరకు వుంటుంది. రూలింగ్ యిచ్చిన తరువాత కూడా మాట్లాడితే ఎట్లా ?

శ్రీ జి బుచ్చయ్య చౌదరి:—పాయింటాఫ్ ఆర్డరు వారు రెయిజ్ చేసిన ఇన్యూ రికార్డులోకి వెళ్లుతుందా ?

మిస్టర్ డెప్యూటీ స్పీకర్ :—పాయింటాఫ్ ఆర్డరు కాదని నేను చెప్పాను, మరల అడిగితే ఎట్లా ?

శ్రీ కె.ఇ. కృష్ణమూర్తి:—నాగార్జునసాగర్ కుడి ఎడమ కాలువల పరిస్థితి— అక్కడ నార్మల్‌గా అగ్రికల్చరల్ ఆపరేషన్స్ జరుగుచున్నాయి. గౌరవ సభ్యులు శ్రీనివాసులు రెడ్డి గారు అక్కడ జరుగుచున్న అనాథరైజ్ ఇరిగేషన్ లిఫ్టు ఇరిగేషన్ గాని, మైనర్ ఇరిగేషన్ గాని అందుకు ప్రొజెక్ట్ లెటర్స్ పంపారా అని అడిగారు. ప్రొజెక్ట్ లెటర్స్ పంపాం. అంతేకాకుండా, మొన్న కె.సి. కెనాల్ కు సంబంధించి ప్రశ్న వచ్చినప్పుడు నేను సమాధానము ఇస్తూ లీగల్‌గా ఏ విధంగా ప్రొసీడ్ కావాలో ప్రభుత్వము ఆలోచన చేస్తున్నదని అన్నాను. తొందరలో నిర్ణయం తీసుకొంటుంది. *I may also in this context* welcome the suggestions of the Hon. Members.

Mr. Deputy Speaker :— The House now stands adjourned for fifteen minutes for Tea-break.

(The House then adjourned at 11-05 A. M. till 11-20 A. M. the same day.)

(సభ తిరిగి ఉదయం 11–20 గం. లకు సమావేశమైనది)

(సభాపతి అధ్యక్షస్థానములో వున్నారు)

సభాసమక్షమందు వుంచిన పత్రములు

Mr. Speaker :—All the papers to be laid on the Table are deemed to have been laid on the Table of the House.

First Annual Report of Andhra Pradesh State Essential Commodities Corporation Limited for 1981-82

1. A copy of First Annual Report of Andhra Pradesh State Essential Commodities Corporation Limited for 1981–82 in compliance with *section 619–A (3) of the Companies Act, 1956.*

Nineth Annual Report of the Andhra Pradesh State Civil Supplies Corporation Limited for 1983-84.

2. A Copy of Nineth Annual Report of Andhra Pradesh State Civil Supplies Corporation Limited for 1983-84 in complience with section 619-A (3) of the Companies Act, 1956.

Sixth Annual Report of Andhra Pradesh Electronics Development Corporation Limited for 1986-87.

3. A Copy of Sixth Annual Report of Andhra Pradesh Electronics Development Corporation Limitted for 1986-87, together with the Audit Report and Comments of the comptroller and Auditor General of India, in compliance with section 619-A (3) of the Companies Act, 1956.

Notification issued in G.O.Ms. No. 175, Industries & Commerce dated 26-4-1988, G.O.Ms.No. 176, Ind. & Com. dt. 26-4-88 and G.O.Ms.No. 177, Ind. & Com. dt. 26-4-88.

4. A Copy Notification issued in G.O.Ms.No. 175, Industries and Commerce dated 26-4-1988, G.O.Ms.No. 176, Industries and Commerce dt. 26-4-1988 and G.O.Ms No. 177, Industries and Commerce dt. 26-4-1988 as required under section 6 of the Andhra Pradesh Relief Undertakings (Special Provision) Act, 1971.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:—1981వ సంవత్సరంలో వచ్చిన ఏన్యువల్ రిపోర్టు 1988లో పెట్టడం ఏమైనా అర్థము ఉన్నదా? ఇది ఈ శాసన సభను గౌరవించినట్లు అవుతుందా? ఒకటి.

రెండవది నిన్న ముఖ్యమంత్రిగారు యు.జి.సి. స్కేల్సుమీద స్టేటుమెంటు చేస్తామన్నారు. అది ఏమైంది?

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనా రెడ్డి:—ఇట్లా ఇంకా ఎన్ని పెండింగులో ఉన్నాయో ఒకలిస్టు ఇస్తే మంచిది.

ముఖ్యమంత్రి (శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు):—గౌరవనీయ సభ్యులు చేసిన సూచనలు విన్నాను. నాకు బాధగానే ఉంది. పబ్లి అండర్ టేకింగ్సులో ఇటువంటిది జరగకూడదు. అందుకోసం కమిషనరేట్ ఫర్ పబ్లిక్ అండర్ టేకింగ్సు ఇప్పుడు పెట్టాము. అక్కడనే ఆడిట్ అంతా ఏర్పాటు చేయబడినది. జరిగిన దానికి నేను విచారిస్తూ ఇకముందు ఇటువంటిది జరగదని మనవి చేస్తున్నాను.

Mr. Speaker:—The Government has taken a serious view of it. I think the Hon'ble Chief Minister will direct them to do it. In furture the delay should not be there.

శ్రీ ఎన్. టి. రామారావు:—ఈ అడర్ టేకింగ్స్ విషయంలో ఇంటర్ నేషనల్ స్టడీ చేసినటువంటి వేణుగోపాలరెడ్డిగారిని ప్రత్యేకంగా కమిషనర్‌గా వేయడం జరిగింది అందుచేత ఇటువంటి జాప్యము జరగకుండా చేస్తామని చెప్పి మనవి చేస్తున్నాను.

ముఖ్యమంత్రి ప్రకటన
సవరించిన యు జి.సి. స్కేళ్లను గురించి

శ్రీ ఎన్. టి రామారావు:—అధ్యక్షా, యు.జి.సి. స్కేళ్లను గురించి వివరణ:

విశ్వవిద్యాలయ గ్రాంట్ల సంఘం 17-7-1987 తేదీనాటి ఎఫ్-1-21 87-పి. 1 నెంబరు లేఖలో ప్రతిపాదించిన వివిధ సవరిత స్కేళ్ళను ప్రభుత్వం ఆమోదించింది. విశ్వవిద్యాలయ గ్రాంట్ల సంఘానికి, కేంద్ర ప్రభుత్వానికీ, ఈ విషయాన్ని తెలియజేయడం జరుగుతుంది.

విశ్వవిద్యాలయ గ్రాంట్ల సంఘం గుర్తింపు పొందిన విశ్వ విద్యాలయాలకు పైన పేర్కొన్న స్కేళ్ళను విస్తరింపజేయడం జరుగుతుంది. వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం, జవహర్ లాల్ నెహ్రూ సాంకేతిక విశ్వవిద్యాలయాలకు కూడా ఈ స్కేళ్ళను వర్తింపచేస్తారు.

రాజ్యాంగం ప్రకారం "విద్య" ఉమ్మడి జాబితాలో వుంది. ఈ అంశాన్ని దృష్టిలో వుంచుకొని, కేంద్ర ప్రభుత్వానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇప్పటికే ఒక లేఖ వ్రాయటం జరిగింది. ఇపుడు సూచించిన విధంగా 1990 మార్చివరకు కాకుండా దీర్ఘకాలిక ప్రాతిపదికపై యు.జి.సి. స్కేళ్ళ వర్తింపువల్ల పెరిగిన వ్యయంలో, 80 శాతం మొత్తాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వమే భరిస్తూ వుండాలని ఈ లేఖలో కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని కోరడం జరిగింది.

1986, వేతన సవరణ సంఘం సిఫార్సులను రాష్ట్ర ప్రభుత్వోద్యోగులకు వర్తింపజేసినపుడు అనుసరించిన విధంగానే, కొత్త యు.జి.సి. స్కేళ్ళలోకి వస్తున్న వివిధ కేటగిరీల్లోని ఉద్యోగులకు 10 శాతం వేతన నిర్ణయ ప్రయోజనాన్ని కల్పిస్తారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వోద్యోగులకు అదనపు కరువుభత్యం ఇచ్చేటప్పుడు చేసిన విధంగానే, వీరి విషయంలో కూడా 1-1-1986 నుండి 1-1-1988 తేదీ వరకు వీరికి లభించే అదనపు ఆర్థిక ప్రయోజనాలను భవిష్యనిధి లేదా ప్రత్యేక పొదుపు పథకంలో జమ చేయాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. 1-1-1988 నుండి వారికి రావలసిన మొత్తాన్ని నగదు రూపంలో చెల్లించడం జరుగుతుంది.

ఫిజికల్ డైరెక్టర్లు, లైబ్రేరియన్ల విషయంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం నుండి సమాచారం అందిన మీదట ఆ విషయాన్ని పరిశీలించడం జరుగుతుంది.

విశ్వవిద్యాలయ గ్రాంట్ల సంఘం, కేంద్ర ప్రభుత్వ సూత్రాల ప్రకారం జూనియరు కళాశాల ఉన్నత విద్యా విధానంలో భాగం కాదు. అందువల్ల

కేవలం ఇంటర్మీడియటు తరగతులకు బోధించే లెక్చరర్లకు సవరించిన యు.జి.సి. స్కేళ్ళు వర్తించవు. ప్రయివేటు రంగంలోని ఎయిడెడ్ కళాశాలల విషయంలో, బోధనా సిబ్బందిని వారి అర్హత సీనియారిటీలను బట్టి రెండు విధంగా వర్గీకరించి ఏర్పాటు చేయాల్సి వుంటుంది. అర్హత గల అత్యంత సీనియరు సిబ్బంది డిగ్రీ తరగతులకు సంబంధించిన పనిని కేటాయించాలి. జూనియరు సిబ్బందికి ఇంటర్మీడియట్ తరగతుల పనిని కేటాయించాలి. డిగ్రీ తరగతుల యూనిటులో ఖాళీలు ఏర్పడినపుడు యోగ్యత గల జూనియరు లెక్చరర్లను, తగు విద్యార్హతలకు లోబడి, ఆ పదవులకు ప్రమోషను చేయవచ్చు. ప్రభుత్వ రంగంలోని ఉమ్మడి కళాశాలల్లో కూడా ఆయా జోన్లలోని సీనియారిటీని బట్టి ఇదేవిధంగా ఏర్పాటు చేస్తారు.

విశ్వవిద్యాలయాలు యిదివరకే ఉత్తరువు చేసి వున్న "ప్రతిభనుబట్టి ప్రమోషను" అనే విషయాన్ని విద్యార్హతలు, అనుభవం మున్నగునటువంటి యోగ్యతా ప్రమాణాలనుబట్టి, విశ్వవిద్యాలయ గ్రాంట్ల సంఘం నిర్దేశించిన నిర్ణీత తేదీనిబట్టి పునః పరిశీలించడం జరుగుతుంది. విధి నిర్వహణలోని గుణాత్మక విలువల నిర్ధారింపు విషయంలో విశ్వవిద్యాలయం చేసే నిర్ధారణలో జోక్యం కల్పించుకోవడం జరుగదు. అర్హత ప్రాతిపదికకు అనుగుణంగా లేనట్టి ప్రతిభాపూర్వక ప్రమోషన్లను వేతన నిర్ణాయక కార్యాల నిమిత్తం పరిగణనలోనికి తీసుకోరు.

ఇతర కళాశాలల్లో ప్రతిభనుబట్టి ప్రమోషను అనే పథకాన్ని అమలుపరచే విషయానికి సంబంధించి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఒక కమిటీనిని నియమిస్తుంది. నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం మాజీ కులపతి, రాష్ట్ర ఉన్నత విద్యా పరిషత్తు చైర్మను అయినట్టి ప్రొఫెసరు జి.జె.వి. జగన్నాథరాజు ఈ కమిటీకి చైర్మన్‌గా వుంటారు. కళాశాల సర్వీసు కమీషను చైర్మనుగా వున్న ప్రొఫెసరు జాఫర్ నిజాం ఈ కమిటీలో సభ్యులుగా వుంటారు. ఉన్నత విద్యాశాఖ డైరెక్టరు ఈ కమిటీలో సభ్య-సమావేశ కర్తగా వుంటారు.

విశ్వవిద్యాలయ గ్రాంట్ల సంఘం సూత్రాలకు అనుగుణంగా కళాశాల ఉపాధ్యాయులకు ప్రతిభనుబట్టి ప్రమోషను యిచ్చే అంశాన్ని ఈ కమిటీ పరిశీలిస్తుంది. ఆ విధంగా ఆమోదించిన ప్రతిభా పూర్వక ప్రమోషన్లను వేతన నిర్ణాయక కార్యాల నిమిత్తం లెక్కలోనికి తీసుకోవడం జరుగుతుంది.

సవరించిన యు.జి.సి. స్కేళ్ళను అమలుపరచే విషయంలో విశ్వవిద్యాలయాలు, వివిధ కళాశాలలు, విద్యా సంస్థలు, ప్రభుత్వం ఎప్పటికప్పుడు నిర్దిష్టపరచే అని సూత్రాలను, పని తీరు పరిశీలనా నివేదికలను ఖచ్చితంగా పాటించాల్సివుంటుంది. యు.జి.సి. స్కేళ్ళ అమలు పరచడానికి ఇవి పూర్వ షరతుగా విధిస్తూ ప్రభుత్వం యు.జి.సి. స్కేళ్ళను ఆమోదించింది.

(2) 1988 సం. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రైవేటు విద్యా సంస్థల సహాయక గ్రాంటు (క్రమబద్ధీకరణ) బిల్లు (ప్రవేశ పెట్టబడినది)

లెక్చరర్లు రీడర్లు లేదా ప్రొఫెసర్లుగా నియమితులు కావడానికి, ప్రమోటు కావడానికి సంబంధించి అభ్యర్థులను యు. జి. సి. నిర్దిష్టపరచిన విద్యార్హతలకు లోబడి మాత్రం నేరుగా నియమించటమో లేక ప్రమోషన్ అవకాశాలు కల్పించడమో చేయాలి.

పై విధంగా యు. జి. సి. స్కేళ్ళను ఆమోదించడం వల్ల ఏటా 14 కోట్ల రూపాయల మేరకు అదనంగా ఖర్చు అవుతుంది.

శ్రీ ఎం. నాగారెడ్డి:—ముఖ్యమంత్రిగారు యు.జి.సి. స్కేల్సు విషయంలో యిచ్చిన స్టేటుమెంటు మీద డిస్కషన్‌కు అవకాశం ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:—ముఖ్యమంత్రిగారి స్టేటుమెంటుమీద క్లారిఫికేషన్స్ అడగడానికి అవకాశం యివ్వాలి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—సభ్యులు మోషన్ మూవ్ చేస్తే దానిమీద రేపు బిజినెస్ ఎడ్వయిజరీ కమిటీలో డిసైడ్ చేయడం జరుగుతుంది.

ప్రభుత్వ బిల్లులు

(1) 1988 సం. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సహకార సంఘాల (సవరణ) బిల్లు.

Minister for Co-operation (Sri N. Yethiraja Rao) :—Sir, I beg to move :

"That leave be granted to introduce the Andhra P.ad sh Co-operative Societi.s (Amendment) Bill, 1988".

Mr. Speaker :—Motion moved.

The question is :

"That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Co-operative Societies (Amendment) Bill, 1988".

(Pause)

The motion was adopted and the Bill was introduced.

(2) 1988 సం. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రైవేటు విద్యా సంస్థల సహాయక గ్రాంటు (క్రమబద్ధీకరణ) బిల్లు.

Minister for Education (Sri P. Indra Reddy) :—Sir, I beg to move :

"That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Private Educational Institutions Grant-in-Aid (Regulation) Bill, 1988,"

Mr. Speaker :—Motion moved

The question is :

"That leave be granted to introduce the Andhra Pradesh Private Educational Institutions Grant-in-Aid (Regulation) Bill, 1988".

(Pause)

The motion was adopted and the Bill was introduced.

(8) 1987 సం. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఖాదీ మరియు గ్రామీణ పరిశ్రమల మండలి (సవరణ) బిల్లు.

(1987 సం.పు 39 నెం. ఎల్.ఎ. బిల్లు)

Minister for Small Scale Industries (Sri K. Ramachandra Raju) :—Sir, I beg to move :

"That leave be granted for the continuance of the Andhra Pradesh Khadi and Village Industries Board (Amendment) Bill, 1987".

Mr. Speaker :—Motion moved.

The question is :

"That leave be granted for the continuance of the Andhra Pradesh Khadi and Village Industries Board (Amendment) Bill, 1987."

(Pause)

The motion was adopted.

The motion was adopted and the Bill was continued.

1988-89 సంవత్సరమునకు బడ్జెటుపై సాధారణ చర్చ

శ్రీ ఎ. మహిపాల్ రెడ్డి (ఆర్మూర్) :—అధ్యక్షా, బడ్జెటు మీద చర్చను కొనసాగించే అవకాశం కల్పించినందుకు ధన్యవాదాలు తెలుపుకుంటున్నాను. తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం చేపట్టిన అనేక కార్యక్రమాలు యీ బడ్జెటులో రూపొందించిన విధానాలు నిన్న కొంతవరకు చెప్పడం జరిగింది. ఈ రోజు డిపార్టుమెంట్సులో యీ వెల్ఫేర్ కొరకు నిధులు లేవని విమర్శించారు. కాని 35 సంవత్సరాల కాంగ్రెసు పాలనలో లక్షలాది ప్రజలు యీ రాష్ట్రంలో మంచినీరు కూడా లేకుండా బాధలు పడుతున్నపుడు వారి ప్రోబ్లమ్ సాల్వు చేయకుండా అధిక సంఖ్యలో వెల్ఫేర్ వేసిన యీ తెలుగుదేశం ప్రభుత్వాన్ని నిందించడం శోచనీయం. 1982–83 సంవత్సరంలో తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం వచ్చేసరికి రూ 5,56 కోట్లు వార్షిక ప్రణాళిక వుంటే యీ రోజున 1258 కోట్ల

రూపాయలు ఆ ప్రణాళికను పెంచుతున్నాము. ఈ ప్లానులో కేంద్రం నుంచి
రావలసిన అసిస్టెన్స్ తగ్గిపోయింది. కేంద్రంలో అధికారంలో ఉండే పార్టీ సభ్యులే
యీ శాసనసభలో ఉన్నారు కాబట్టి వారు కేంద్రాన్ని ఒప్పించి, మెప్పించి
సెంట్రల్ అసిస్టెన్సు ఎక్కువ చేయడంపోయి, తక్కువ చేయడానికి ప్రయత్నాలు
చేస్తున్నారేమో అనిపిస్తున్నది. ఎందుకంటే ఇదివరకు ప్రణాళికలో కేంద్రం
అసిస్టెన్సు 48.90 శాతం ఉంటే యీ నాడు అది 28.65 పెర్సెంటుకు
తగ్గిపోయింది. ఈ విధంగా కేంద్రం అసిస్టెన్సును తగ్గించిన వివక్షతతో
కూడిన విధానాన్ని వారు అవలంభించినా యీనాడు ప్లానులో
1268 కోట్ల రూపాయలకు పెంచాము. 1982 సంవత్సరంలో కాంగ్రెసు
పాలనలో 73,489 బోర్ వెల్స్ ఉంటే ఇపుడు ఎన్. టి. ఆర్.
ప్రభుత్వంలో 1,41,422 బోర్ వెల్స్‌కు సంఖ్యను పెంచడం జరిగింది
సుమారు 67 వేల బోర్ వెల్స్ ఈ 5 సంవత్సరాల కాలంలో తెలుగుదేశం 11-40
ప్రభుత్వం వేస్తే ఒక్క గ్రామంలోనూ బోర్ వెల్స్ వేయడానికి ప్రభుత్వానికి
నిధులు లేవని నిందించడం చాలా శోచనీయమైన విషయం. గతంలో వేలాది,
లక్షలాది గ్రామాలను మంచినీటి సమస్యగల ప్రాంతాలుగా గుర్తించి లిస్ట్-1,
లిస్ట్-2, లిస్ట్-3, ఈరోజు లిస్ట్-4 కూడా తయారుచేసి కేంద్రానికి పంపితే
స్వాతంత్ర్యం వచ్చాక వారు టాకిల్ చేసిన గ్రామాల సంఖ్య కేవలం 10,798 అని
మాత్రమే మనవిచేస్తున్నాను. కాని తెలుగు దేశం ప్రభుత్వం మంచినీటి
సమస్యకు అత్యంత ప్రాధాన్యతనిచ్చి సంతేమ లెవిన్యూ గ్రామాలు అయితేనేమి-
శివారు గ్రామాలు అయితేనేమి-మొత్తం 25 వేల గ్రామాలలోని ప్రజలకు
త్రాగడానికి మంచినీళ్లు లభిస్తున్నాయని మనవిచేస్తున్నాను. ఇది మామూలు
విషయం కాదు. 15 వేల గ్రామాలలో ప్రొటెక్టెడ్ వాటర్ సప్లయ్ స్కీమ్సు
ద్వారా అయితేనేమి, బోర్ వెల్స్ ద్వారా అయితేనేమి పూర్తి స్థాయిలో
మంచినీటి సమస్యను పరిష్కరించామంటే అది గణనీయమైన మార్పు అని
మనవిచేస్తున్నాను. ఇక రూరల్ డెవలప్‌మెంట్ కూడా తగ్గిపోయిందని కొందరు
గౌరవసభ్యులు అన్నారు. భారతదేశంలోని ఏ రాష్ట్రంలోనూ ఖర్చు పెట్టనంత
అత్యధిక డబ్బును తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం రూరల్ డెవలప్‌మెంట్‌కై ఖర్చు
చేస్తోందని మనవిచేస్తున్నాను. ఎందుకంటే 1982-83 వ సంవత్సరంలో అంటే
తెలుగుదేశం పార్టీ అధికారంలోకి వచ్చే ముందు కేవలం 36 కోట్ల 46 లక్షల
రూపాయలు ఆనాటి బడ్జెట్‌లో పెట్టిస్తే ఈనాటి బడ్జెట్‌లో 89 కోట్లు కేటా
యించడం జరిగింది. సమగ్ర గ్రామీణాభివృద్ధి కోసం మన రాష్ట్రంలో జరుగు
తున్న కృషి మరే రాష్ట్రంలోనూ జరగడంలేదు అయినప్పటికీ మా ప్రభుత్వాన్ని,
పార్టీని కాకుండా కేవలం ఎన్.టి. రామారావుగారిని నిందించాలనే దురుద్దేశంతో
కొందరు సభ్యులు గ్రామీణాభివృద్ధి పడిపోయిందనీ, బోర్ వెల్స్ సంఖ్య పడి
పోయిందనీ చెప్పారు. ఇంత క్రిస్టల్ క్లియర్‌గా మా ప్రభుత్వం తాను చేసిన
పనులగురించి ప్రజానీకంముందు లెక్కలు పెడుతోంటే ఇలాంటి అపనిందల
ద్వారా ప్రభుత్వంపై బురద చల్లడం శోచనీయం. ముఖ్యంగా ఒక విషయం
ఈరోజు చెప్పవలసిన అవసరం ఉంది. గౌరవ సభ్యులు చాలా మంది గతంలో

పత్రికలద్వారా అయితేనేమి, శాసన సభలో నైతేనేమి తెలుగుదేశం ప్రభుత్వ హయాములో పవర్ జనరేషన్ అయితేనేమి, సప్లయి పొజిషన్ అయితేనేమి గణనీయంగా పడిపోయిందనే అపనింద వేస్తున్నారు. నేను ఒక విషయం చెప్ప దలచుకొన్నాను. తెలుగుదేశం ప్రభుత్వ హయాములో వ్యవసాయ పంపుసెట్లకు చాలా ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడి దిపాలుళ. దేశంలోని ఏ రాష్ట్రంలోనూ లేనన్ని పంపుసెట్లు ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో ఉన్నాయని చెబితే అది అతిశయోక్తి కాదని మనవిచేస్తున్నాను. తమ సుదీర్ఘ పరిపాలనా కాలంలో కాంగ్రెస్‌పార్టీ రైతాంగాన్ని ఏవిధంగానూ అనుకోలేదు. తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం వచ్చాక కేవలం 6 సంవత్సరాల కాలంలో 5 లక్షల వ్యవసాయ పంపుసెట్లకు విద్యుచ్ఛక్తి కనెక్షన్లు ఇవ్వడం జరిగిందని మనవిచేస్తున్నాను. 6 లక్షల పంపుసెట్లకు విద్యుచ్ఛక్తి కనెక్షన్లు ఇవ్వడంవల్ల అదనంగా ఎన్ని లక్షల ఎకరాల భూమి సాగుబడిలోనికి వచ్చిందో మీరు ఊహించవచ్చు. ఒకవైపు గత నాలుగు సంవత్సరాలుగా కరువు పరిస్థితులు కొనసాగుతూ రైతాంగం అనేక ఇబ్బందులు పడుతున్న ఈ రాష్ట్రంలో రైతాంగం కోసం ఈ బడ్జెట్‌లో అనేక రాయితీలు కల్పిస్తే ఇది సబ్సిడీల బడ్జెట్ అని మమ్మల్ని అపహాస్యం చేయడం చూస్తే నాకు చాలా ఆశ్చర్యంగా ఉంది. తెలుగుదేశం ప్రభుత్వంపై బురద చల్లడానికి ప్రయత్నించేవారు మంచి చరిత్ర గలవారయితే- మంచి చరిత్ర గలవారు విమర్శిస్తున్నారంటే మాకు అభ్యంతరం వుండేది కాదు, మేము సహించి ఊరుకొనేవారం. కాని ఏపార్టీ కేంద్రంలో పరిపాలిస్తున్నదో, ఏ పార్టీ ప్రభుత్వాన్ని ప్రతిపక్షాలన్నీ బోఫోర్స్, ఫెయిర్‌ఫాక్స్ వ్యవహారంపై బాయ్‌కాట్ చేశాయో-అలాంటి పార్టీకి సంబంధించిన నాయకులు ఈ పార్టీమీద లేనిపోని అభాండాలు వేస్తున్నారు. శాసన సభలో మొన్న ఆపార్టీకి సంబంధించిన నాయకులు మాట్లాడుతూ తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం మద్రాసువాడివద్దో, కేరళ వాడివద్దో మూడుకోట్ల రూపాయలు తీసుకొని రాష్ట్రానికి 30 కోట్ల రూపాయలు నష్టంతెచ్చారని అన్నారు ఇది విచిత్రంగా ఉంది. ఈ రాష్ట్ర ప్రజానీకానికి ఎన్.టి. రామారావుగారిమీద ఎంతటి విశ్వాసంలేకపోతే వీరు ప్రజా ముఖ్య మంత్రిగా చలామణి అవుతున్నారని అడుగుతున్నాను. ఏదో స్వాతంత్ర్యం సంపా దించాము, ప్రాణాలు అర్పించాము, మాకు ఓట్లు వేయండి అని చెప్పుకొనే దౌర్భాగ్యపు పరిస్థితిలో తెలుగుదేశం పార్టీ లేదని చెపుతున్నాను 6 సంవత్సరాలలో మేము ఏమిచేశామో, ఎన్.టి. రామారావుగారు ఎంతటి చిత్తశుద్ధితో ఈ ప్రభుత్వాన్ని నడిపిస్తున్నారో చెప్పి ఓట్లు అడుగుతున్నాం తప్ప ఎక్కడా అమర వీరుల పేర్లు చెప్పుకొని, గాంధి, నెహ్రూ ఇతర నాయకుల పేర్లు చెప్పుకొని ఓట్లు అడిగే ప్రభుత్వం కాదు ఇది. ఇటీజ్ ఎ పాపులర్ గవర్నమెంట్ ఈ ప్రభుత్వం చేస్తున్న అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను చూసి ప్రజలు ఓట్లు వేస్తున్నారు. అంతేకాదు, ఈ ప్రభుత్వం చేపడుతున్న కార్యక్రమాలను భారతదేశం యావత్తూ ప్రశంసిస్తున్నదని మనవిచేస్తున్నాను.

(అధికారపక్ష సభ్యుల చప్పట్లు)

(ప్రతిపక్ష సభ్యులనుంచి అంతరాయము)

శ్రీ డి.కె. సమరసింహారెడ్డి :— స్వాతంత్ర్యం యిచ్చామని చెప్పం కూడా ప్పనే దౌర్భాగ్యపు స్థాయికి వాళ్ళు ఎదిగారు అంటే ఇక వాళ్ళను భగవంతుడే గాపాడాలి

(శ్రీ జి. బుచ్చయ్య చౌదరి తదితర అధికారపక్ష సభ్యులనుంచి అంతరాయము) అధ్యక్షా, యూ మస్ట్ క్రైటు పుల్ దెమ్ అఫ్. ఆయన శ్రీ ఎ. మహీపాల్ రెడ్డి ఎంతకాలం మంత్రి పదవి వెలగబెట్టారు. ఈ పెద్దమనిషి ఈనాడు స్వాతంత్ర్యం తెచ్చినవారియొక్క, మహాత్మాగాంధీయొక్క పేర్లు చెప్పలేని దౌర్భాగ్యపు స్థితికి వచ్చారంటే వాళ్ళ కల్చర్ స్థాయి ఏమిటో ఆలోచించండి.

శ్రీ ఎ. మహీపాల్ రెడ్డి:— ఇక్కడ జరుగుతున్న అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను ఈరోజు భారతదేశం యావత్తు హర్షిస్తున్నది. ఇంకా చెప్పాలంటే ఇలాంటి నాయకులు, ఈ కార్యక్రమాలను అమలుచేసే ప్రభుత్వం భారతదేశంలో రావాలని ప్రజలు కోరుకొంటున్నారు.

(అధికార పక్ష సభ్యులనుంచి చప్పట్లు)

తమకు తెలియంది కాదు, మొన్నటి ఎన్నికల సందర్భంలో మన ముఖ్యమంత్రిగారు ఇతర రాష్ట్రాలలో పర్యటించినప్పుడు పేదవాళ్లకు ఉద్దేశించిన ఇలాంటి కార్యక్రమాలు మా రాష్ట్రంలో అమలుచేసే ప్రభుత్వాలు ఎప్పుడు వస్తాయి. మీరు ఎప్పుడు ఇక్కడికి వచ్చి ఈ రాష్ట్ర ప్రజలను, దేశ ప్రజలను ఆదుకొంటారు అని అక్కడి ప్రజలు ఎదురుచూస్తున్నారని మనవిచేస్తున్నాను. మొన్నటి ఎన్నికలలో అక్కడ ఎన్. టి. రామారావుగారు పర్యటించినప్పుడు వాళ్ల పార్టీ నాయకులు అక్కడ పర్యటించడానికి వెనుకంజవేశారన్న సంగతి మీకు తెలియంది కాదు.

(అంతరాయం)

శ్రీ డి. కె. సమరసింహారెడ్డి:— ఇలిస్ట్రేటెడ్ వీక్లీలో వచ్చింది. హి ఎక్స్పోన్డ్. మీరుపోయి గండిపేటలో చెక్కభజన చేసుకోండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— వి షుడ్ డెవలప్ సచ్ ఎ టాలరెన్స్.

శ్రీ ఎ. మహీపాల్ రెడ్డి :— అధ్యక్షా, నేను నిన్న రాత్రి టి. వి. లో చూశాను. టి. వి. వాళ్ళ చేతిలో ఉంది. టి. వి. లో ఒరిస్సా రాష్ట్రంలోని కలహాండి జిల్లా ప్రగతి గురించి ఒక సమీక్ష చూపించారు. అక్కడి గిరిజనులను టి.వి. ఆర్టిస్టులు ఇంటర్వ్యూ చేసి మీకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఏమి ఇస్తోందని అడిగితే అయ్యా, మాకు మూడు కిలోల బియ్యం ఇస్తోంది తప్ప ఇంకేమీ ఇవ్వడంలేదని గిరిజనులు సమాధానమిచ్చారు.

(ఈ సందర్భంలో 'షేమ్, షేమ్" అని అధికార పక్ష సభ్యులనుంచి)

ఇదేదో ప్రతిపక్షాలు అన్న మాట కాదు. వాళ్ళ పార్టీ అధికారంలో వున్న రాష్ట్రంలో వాళ్ళ చేతిలో వున్న టి. వి. వాళ్ళు చేసిన ఇంటర్వ్యూలో అక్కడి

ప్రజలు చెప్పిన సంగతి వాళ్ళ ప్రభుత్వాలు వున్న రాష్ట్రంలో అమలుచేస్తున్న సంక్షేమ కార్యక్రమాలకు నిదర్శనం ఇది. తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం తాడిత, పీడిత ప్రజానీకానికై ఎన్నో సంక్షేమ కార్యక్రమాలను చేపడుతోంటే ఓర్వలేని వీళ్ళు వాళ్ళ ప్రభుత్వాలు పరిపాలిస్తున్న రాష్ట్రాలలో సంక్షేమ కార్యక్రమాలకై ఎందుకు సలహాలు ఇవ్వరని అడుగుతున్నాను. ఒకచోట వాళ్ళ నాయకులు విజయ భాస్కర రెడ్డిగారు రూ. 1.95 పైసలకే కిలో బియ్యం ఇచ్చారని చెప్పారు. ఇది చాలా విచిత్రమైన విషయం, నాకు తెలిసినంతవరకు రూ. 1.90 పైసలకు వాళ్ళు ఇచ్చిన బియ్యం 500 వెల టన్నులు కూడా ఇచ్చారో లేదో నాకు తెలియాలేదు. కాని ఈనాడు 22 లక్షల టన్నుల బియ్యం రెండు రూపాయలకు కిలో బియ్యం పథకం క్రింద పంచుతున్నాం. ప్రధానమంత్రిగారు ఖమ్మం వచ్చినప్పుడు అక్కడి గిరిజనులతో మాటాడిన సందర్భంలో మేము రూ. 1.95 పైసలకే కిలో బియ్యం ఇస్తే ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 2 రూపాయలకు అమ్ముతోంది, అలా ఎందుకు చేస్తున్నారని అడిగారు. అయితే అక్కడి కలెక్టరుగారు ప్రధానమంత్రికి ఏమిచెప్పారంటే మీరు పంపించే బియ్యం పనికిరాకుండా వున్నాయి, మేము సప్లయిచేసే రైస్ ఫైన్ రైస్ అని సమాధానం చెప్పారు. ఇది ఎందుకు చెపుతున్నాను అంటే రూ. 1.90 పైసలకు కిలో బియ్యం సరఫరా చేసే స్కీము ప్రవేశపెట్టామన్నారు కాని దానిని ఇంప్లిమెంట్ చేయలేదు. ఒక్క దుకాణంలో కూడా ఆ బియ్యం దొరకలేదు. కాని ఈనాడు మన దగ్గర వున్నంత పటిష్ఠమైన పబ్లిక్ డిస్ట్రిబ్యూషన్ సిస్టం ఈ దేశంలోనే కాదు, ఈ ప్రపంచంలోనే లేదని మనవిచేస్తున్నాను.

(అధికార పక్ష సభ్యులనుంచి చప్పట్లు)

(ప్రతిపక్ష సభ్యులనుంచి అంతరాయము)

శ్రీ ఎ. ధర్మారావు:— మరో ప్రపంచానికి పంపించండి.

11-50 ఉదయం శ్రీ ఎ. మహిపాల్ రెడ్డి:— మన రాష్ట్రంలో పేద వారికి విద్యా సౌకర్యాలు ఎంత మృగ్యంగా వున్నాయో, తమకు తెలియంది కాదు. సభకు తెలియని విషయం కాదు. ఎన్.టి. రామారావు గారు అధికారంలోకి వచ్చేనాటికి పేద హరిజన, గిరిజన విద్యార్థులు చదువుకోవడానికి ఎక్కడో ఒక చోట ఆశ్రమ పాఠశాల పెట్టాలని కాని, యిప్పుడున్నన్ని రెసిడెన్షియల్ స్కూల్స్ లేవు. ఎన్.టి. రామారావు నాయకత్వంలో తెలుగు దేశం ప్రభుత్వం 46 రెసిడెన్షియల్ స్కూల్స్‌ను సోషల్ వెల్‌ఫేర్ డిపార్టుమెంటు ద్వారా నెలకొల్పిందని మనవి చేస్తున్నాను. ఈనాడు ఎస్. ఎస్. సి. లో పాస్ పర్సెంటేజ్‌ను చూసినట్లయితే రాష్ట్రం మొత్తంమీద యావరేజ్ వలపై ఆరు (46) శాతం కాగా, రెసిడెన్షియల్ స్కూల్స్‌లో చదువుతున్న విద్యార్థుల పాస్ శాతం 78 అని మనవి చేస్తున్నాను. పేదవాని అభివృద్ధి కోసం, పేదవానికి సరి అయిన విద్య దొరకాలనే సదుద్దేశంతో ముఖ్యమంత్రి గారు తీసుకున్న నిర్ణయం ఎంతటి సత్ఫలితాలను యిస్తున్నదో తమరు గమనించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. గిరిజనుల కోసం జరుగుతున్న అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను గురించి నేను ప్రత్యేకంగా చెప్పనవసరం

లేదు. నాకు తెలిసినంతవరకు సింగిల్ లైన్ ఆఫ్ అడ్మినిస్ట్రేషన్‌ను యింట్రడ్యూస్ చేసింది, గిరిజనులకోసం నిర్దేశించబడిన నిధులను ఒకే శాఖ ద్వారా ఖర్చు చేయాలనే పద్ధతిని ప్రవేశ పెట్టింది ఎన్.టి. రామారావు ప్రభుత్వమేనని మనవి చేస్తున్నాను. బహుశా 1979 లో అనుకుంటాను, గిరిజనులకు 3 శాతం నిధులు కేటాయించగా, వాటిని ఏమి చేస్తున్నారని యిన్ఫర్మేషన్ డిపార్టుమెంటు వారిని అడుగుతే, మాకు కేటాయించిన 3 శాతం నిధులలో గిరిజనులను గురించి సినిమా తీస్తున్నామని వారు చెప్పారు. గిరిజనుల గురించి సినిమా తీయడం, గిరిజనుల మంచికోసమే అనే విషయం చూస్తే అది ఎంత దౌర్భాగ్య పరిస్థితో అర్థం అవుతుంది. ఎన్.టి. రామారావు నాయకత్వంలోని ప్రభుత్వం ఈ రాష్ట్రంలో సింగిల్ లైన్ ఆఫ్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ క్రింద గిరిజనులకు కేటాయించబడిన నిధులను ఒకే వ్యవస్థ ద్వారా, వారియొక్క యింటిగ్రేటెడ్ డెవలప్‌మెంట్ కోసం ఖర్చుచేస్తున్నారని మనవి చేస్తున్నాము. ముఖ్యమంత్రి గారు ఈ రాష్ట్రంలో అన్ని జిల్లాలు తిరిగి గిరిజనులను ముఖాముఖి కలుసుకొని మాటాడారు. ఈ విధంగా ఏ ముఖ్యమంత్రీ చేయలేదు. ఈ విధంగా ఏ ముఖ్యమంత్రి కూడా 14 జిల్లాలను తిరిగి ప్రజాభిప్రాయం తీసుకోలేదని మనవి చేస్తున్నాను. గౌరవ ముఖ్యమంత్రి రామారావుగారు 14 జిల్లాలకు ఒకేసారి తిరిగి 5–0 మైనర్ ఇరిగేషన్ స్కీములను మంజూరుచేయగా, ఈరోజు వరకు అందులో 500 స్కీములను పూర్తి చేయడం జరిగింది. ఇది మామూలు విషయము కాదు. ఇలా ఎందుకు చెబుతున్నానంటే, మైనర్ యిరిగేషన్ ద్వారా మన రాష్ట్రం సాధించిన అభివృద్ధి ఈ దేశంలోని ఏ రాష్ట్రంలోను లేనంత గణనీయమైన స్థాయిలో వుంది. "మేము ఏదో ప్రాజెక్టును కడుతున్నాము. మరో 20 లేదా 30 సంవత్సరాల తరువాత ఫలితాలు వస్తాయి. ధనస్వాముల, భూస్వాముల, తదితరుల భూములు సాగులోకి వస్తాయి" అంటూ చెప్పడం అనేది ప్రజలను మభ్యపెట్టడమే అవుతుంది తప్ప, ప్రజలు హర్షించరు. మైనర్ యిరిగేషన్ ద్వారా ప్రభుత్వము తీసుకుంటున్న చర్యల వల్ల ఎంతో గణనీయమైన అభివృద్ధిని మనము సాధించాము లక్షలాది ఎకరాల భూమిని సాగులోకి తీసుకురావడము జరిగింది

గౌరవ సభ్యులు కొందరు రాష్ట్ర బడ్జెటును రూపొందించిన ఆర్థికమంత్రి గారిని ఈ రాష్ట్రాన్ని పరిపాలిస్తున్న ప్రభుత్వాధినేతను ఆర్థిక నేరాలకుగాను ఉరి తీయాలి" అనే మాటలను వాడి నిందించడం జరిగింది. ఇది చాలా బాధాకరమైన విషయం. కేవలం ఒక సభ్యుడనయిన నేనే కాదు. యావత్‌జాతి బాధపడవలసిన విషయం ఇది. ఆర్థిక నేరాలను తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం యన్. టి. రామారావు చేస్తున్నారా? సుమారు 97 లక్షల కుటుంబాలకు రూ. 2 లకు కిలో బియ్యము అందించి, పేద ప్రజానీకాన్ని ఆదుకుంటున్న ముఖ్యమంత్రిని ఉరి తీయాలనుకోవడం ఏమి సబబు? బలహీనవర్గాల కోసం రూ. 430 కోట్లు సబ్సిడీతో బడ్జెట్‌ను రూపొందించిన ఆర్థికమంత్రిని ఉరి తీయాలనుకోవడం, ఎంత విచిత్రం? రూ. 500 కోట్లు ఖర్చు చేసి పేదవారికి గృహ నిర్మాణం చేపట్టిన ప్రభుత్వాధినేతను ఉరి తీయాలని అనుకోవడం, విద్యుచ్ఛక్తిలో సబ్సిడీ, యివ్వడం, రైతాంగానికి సహకార బ్యాంకుల ద్వారా వడ్డీ మాఫీ క్రింద రూ. 85 కోట్లు సబ్సిడీ యిచ్చిన ముఖ్యమంత్రిని ఉరి తీయాలనుకోవడం మంచిది

కాదని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ యొక్క ముఖ్యమంత్రి గారు ఎక్కడయినా కానివ్వండి. ధనవంతులకు ఒక్క రాయితీ యిచ్చిన [illegible] ఈ ప్రతిపక్ష సభ్యులు చూపించే సందర్భంలో నేను దాన్ని ఛాలెంజ్ గా స్వీకరించడానికి సిద్ధంగా వున్నాను. ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వనరుల ద్వారా సేకరిస్తున్న ప్రతి పైసా ప్రజాహిత కార్యక్రమాల కోసం ఖర్చు చేస్తున్నదని తమ ద్వారా మనవి చేస్తున్నాను. (అధికార, ప్రతిపక్ష సభ్యుల నుండి "గండిపేటకు కాలాయి ప్రవాహం", "బోఫోర్స్" అంటూ స్లోగన్స్ వినిపించాయి).

శ్రీ యస్. ఇంద్రసేనారెడ్డి:—అధ్యక్షా "బోఫోర్స్"కూ "గండిపేట"కూ మధ్య మా సంగతి ఏమి చేశారు?

(బెల్)

శ్రీ ఎ. మహీపాల్ రెడ్డి:—అధ్యక్షా, 35 సంవత్సరాలు అవినీతితో కుళ్ళిపోయి 35 సంవత్సరాల కాలం తప్పుడు పనులు చేసి, ప్రతిపక్షంలోకి పోయిన సభ్యులు యిక్కడ వున్నారు. ఇవే తప్పుడు పనులను దేశవ్యాప్తంగా చేస్తే వచ్చే ఎన్నికలలో ప్రక్క సీట్లకు పోవడానికి సిద్ధంగా వుంటారు.

(Interruptions)

Sri D. K. Samarasimha Reddy:—That will apply to them also

(Interruptions)

Mr Speaker:—Both the sides should have some patience and tolerence. Yesterday, they heard you and today, you must be in a position to listen from this side.

(Interruptions)

Let Mr. Maheepal Reddy continue.

శ్రీ ఎ. మహీపాల్ రెడ్డి:—బాధిత పీడిత ప్రజానీకాన్ని ఆదుకుంటున్న ముఖ్యమంత్రిని విమర్శించడం మంచిది కాదు.

డాక్టర్ వై. యస్. రాజశేఖర రెడ్డి:—అధ్యక్షా, నాకు ఉన్న వయస్సు 39 సంవత్సరాలు. మహేంద్రనాథ్ ను కనుక్కోండి, ఆయన కాంగ్రెస్ లో కూడా అధికారంలో వున్నాడు. మమ్ములను అనడం కాదు. ముఖ్యమంత్రి రామారావు కూడా కాంగ్రెస్ వారి చుట్టూ తిరిగి అప్పట్లో పైరవీలు చేసుకున్నాడు.

(ఇంటరప్షన్స్)

శ్రీ ఎ మహిపాల్ రెడ్డి:—ఆకాశం మీద కోపం వస్తే లాభం లేదు అన్నారు. పైకి ఉమ్మివేస్తే తిరిగి మనమీదే పడుతుంది. దానికి ఉదహరిస్తాను.

షేన్, షేన్ అంటూ కేకలు,

"ఉర్దూలో ఒక సామెత వుంది. దాగ్ అనే కవి అన్నారు కదా",

ترا ملک کو بھی دل جلوں سے کام نہیں
جلا کے خاک نہ کردوں تو داغ نام نہیں

ఆకాశం మీద కోపం వస్తే లాభం లేదు. ఆకాశాన్ని ఏమీ చేయలేము. ఏదైనా ప్రయత్నమైనా చేయడానికి ప్రయత్నించినా దానివల్ల సత్ఫలితాలు లభించవని ... తెలుపుతూ, నా ఉపన్యాసం ముగిస్తూ, శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ వి శ్రీరాములు:- అధ్యక్షా, బడ్జెట్ స్వరూపాన్ని, దాని భావాన్ని చూస్తే మహేంద్రనాథ్ గారి మహేంద్రజాలం గానూ, అంకెల గారడీగా, మసిపూసిన మారేడు కాయగా తప్ప వేరే కనిపించడం లేదనేది నేను నా ఉపన్యాసంలో పొందుపరచదలచుకొన్నాను. రాష్ట్రంలో ఈ సంవత్సరం 1988–89కి కేటాయించిన రూ. 1250 కోట్లు మరొక రూ. ... కోట్లు కలిపి రూ. 2500 కోట్లు ప్రణాళిక ప్రతిపాదించినా, రాష్ట్రాభివృద్ధికి ప్రయత్నం చేయాలనే ఆలోచనతో బడ్జెట్ ప్రవేశ పెట్టారు. రూ. 180.45 కోట్లు గత సంవత్సరం లోటు ఉంటే రూ. 1..5 89 కోట్లు ఈ సంవత్సరపు లోటు. గత సంవత్సరం కంటే కొంత లోటు తగ్గినా రూ. 47 కోట్లు ఇప్పటికే టాక్సు రూపంలో వసూలు చేయబోతున్నట్లు చెప్పారు. ఇంకా మరొక రూ. 100 కోట్లు ఈ సంవత్సరం ఆఖరికి రూ. 150 లేదా రూ. 200 కోట్లు లోటు ఉండే అవకాశం ఉంది. ఇంత లోటును ఎట్లా పూడుస్తారనేది చెప్పలేదు. తిరిగి ప్రజల మీద, ఆర్.టి.సి. రేట్లు పెంచో, పాల ధర పెంచో, పన్నులు వేసో వసూలు చేసే అవకాశం ఉంది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం స్వంత వనరులు పెంచుకోవడం లేదు. పన్ను ఎగవేత దారులున్నారు, పెద్ద పెద్ద భూస్వాములు, ధనికులు ఉన్నారు. ఎక్సైజ్ నుంచి, సినిమా ఎగ్జిబిటర్ల నుంచి రూ 300 నుండి రూ. 400 వరకు పన్నులు రావాలి. వాటిని వసూలు చేసే శక్తి ప్రభుత్వానికి లేదు. సరైన చర్యలు తీసుకొని, ఖచ్చితంగా అమలు చేసుకొని రాష్ట్రాభివృద్ధికి ఉపయోగించవలసిన అవసరం ఉంది. వనరులు పెంచుకోవాలి. వ్యవసాయం, పరిశ్రమల రంగాలపై ఎక్కువ మొత్తాలు కేటాయించాలి. స్వంత వనరులు పెంచుకొనే విషయంలో గత బడ్జెటులో కానీ ఈ బడ్జెటులో కానీ ఎటువంటి చర్యలు తీసుకొంటారనే విషయం ప్రభుత్వం చెప్పలేదు. విచారకరం. మనకున్న పరిస్థితులలో, మనకుండే స్వంత వనరులు సద్వినియోగం చేసుకోవాలి. అట్లాగే కేంద్ర స్థాయిలో రావలసిన వాటా రాబట్టుకోవాలి. కేంద్రం నుండి టాక్సులలో రావలసిన వర్సెంటేజి, వనరులు తెచ్చుకోవలసిన విషయంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చొరవ అంతగా తీసుకోవడం లేదు. గతంలో అనేక సార్లు ప్రతిపక్షాలు సూచనలు చేసినా, కేంద్రం మీద వత్తిడి తెచ్చి, రావలసిన వాటా తెచ్చుకొనే ఆలోచనా విధానంలో ప్రభుత్వం విఫలం చెందింది అనడంలో సందేహం లేదు

612 కి మీ. పొడుగున్న రాజస్థాన్ ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టు ఇందిరాగాంధీ పేరుతో రూ. 1000 కోట్లు పెట్టి, జాతీయ ప్రాజెక్టుగా ... ప్రాజెక్టుకి రూ. 12 వేల కోట్లతో జాతీయ ప్రాజెక్టుగా తీసుకొన్నారు. మా ప్రతిపక్షాలు పట్టుబడి చేసినా, ... అయినా జాతీయ ప్రాజెక్టుగా తీసుకోవాలని వారికి, కేంద్రం మీద ఒత్తిడిలో, ఉన్న పార్టీలతో కేంద్రం మీద ఒత్తిడి తెచ్చి, ఆ పనులు చేయించుకోవలసిన అవసరం ఉంది. ఈ విషయంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పూర్తిగా విఫలమైంది. ముఖ్యమైన రంగాలలో ఎగ్రికల్చర్ ఒకటి. రాష్ట్రంలో రైతులు అనేక ఇబ్బందులకు గురి అవుతున్నారు. ప్రకాశం, గుంటూరు జిల్లాలలో రైతులకు రూ. 43 కోట్ల రుణాలుంటే అందులో రూ. 33 కోట్లు కేంద్రానివి అన్నారు. రూ. 20 కోట్లు రాష్ట్ర ప్రభుత్వ వాటా అయినా మాఫీ చేయాలని అన్ని పక్షాలవారు అడిగినా, చర్య తీసుకోకపోవడం శోచనీయం. వారిని రుణ విముక్తులను చేయాలి. మా పార్టీపరంగా ఉద్యమం తీసి, 10 లక్షల సంతకాలు సేకరించి, గతంలో ఉన్న ముఖ్యమంత్రికి కూడా రైతులను రుణ విముక్తులను చేయాలని మనవిచేశాము. కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సంబంధించి రూ. 11 వేల కోట్లు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి రూ. 550 కోట్లు స్వాతంత్ర్యం వచ్చిననాటి నుండి ఉన్న అప్పులను ఒకేసారి మాఫీ చేయాలి. దేశవ్యాప్తంగా, రాష్ట్రవ్యాప్తంగా ఉన్న రుణాలు మాఫీ చేయాలి. కేంద్రం రైతుల విషయంలో ఏ చర్యా తీసుకోలేదు. రుణ విముక్తి కోసం రాష్ట్రమైనా చర్య తీసుకోవాలి. నకిలీ పురుగు మందుల విషయంలో రైతులను రక్షించేందుకు కట్టుదిట్టమైన చర్య తీసుకోవాలి. ప్రభుత్వం ఇచ్చిన లెక్కల ప్రకారం నకిలీ మందులు చేసినవారి మీద కేసులు పెట్టినట్లు మంత్రి చెప్పారు. 1985 లో 91 మందిని ప్రాసిక్యూట్ చేసి 15 మందికి మాత్రం ఫైన్ చేసి వసూలు అయింది. రూ. 200 నుంచి రూ 600 వరకు ఉంటుంది. అంటే రాష్ట్రం ఎంత చిత్తశుద్ధితో ఈ నకిలీ పురుగు మందులను అరికట్టే ప్రయత్నం చేస్తున్నదో, వందలాది కోట్ల రూపాయలు నష్టపడిన రైతాంగాన్ని ఆదుకొనే ప్రయత్నం ఏ మేరకు చేస్తున్నదో వారి రుణ విముక్తికి ఏమి చర్యలు తీసుకొంటున్నదో తెలుస్తుంది. కనుక రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇకనైనా ఈ విషయంలో సరైన చర్యలు తీసుకోవాలి. గత 1, 2 సంవత్సరాల నుంచి ముఖ్యంగా ప్రత్తి రైతులు రూ. 600 కోట్ల వరకు నష్టపోయారు. ఎన్నో బాధలుపడ్డారు. పోయిన సంవత్సరం అక్టోబరులో హిందూ అనే దినపత్రికలో వచ్చింది. ప్రత్తి రైతులు పురుగులు చనిపోయే మందులను తెప్పించుకొని కూడా, చెట్లమీద మనుషులను కూర్చోపెట్టి వారితో పురుగును ఏరించారు. అంటే ఆ మందులు ఎంతకల్తీవో, కల్తీ మందులు ఎట్లా విలయ తాండవం చేస్తున్నాయో, నివారించేందుకు తీసుకొనే చర్యలేమిటో తెలుస్తుంది. ప్రకాశం జిల్లాలో 24 మంది రైతులు ఆత్మహత్యలు చేసుకొన్నారు. కేంద్ర ప్రభుత్వం చాలాసార్లు వచ్చినా, ఆ రైతులను ఆదుకొనే ప్రయత్నం చేయలేదు. కనీసం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇచ్చిన వాటా రుణాన్నయినా మాఫీ చేయాలి. వారికి సరైన న్యాయం చేయాలి. వడ్డీ మాఫీ అన్నారు జనవరి 1987 నుండి జూన్ 1987 వరకు అసలు కట్టినవారికి వడ్డీ మాఫీ అన్నారు. ఆ నాలుగు నెలల్లో

...ట రాదు దానిని ఎంతవరకూ ఎందరు వినియోగించుకోగలిగారు ? కేవలం భూస్వాములు, ధనిక రైతులు మాత్రమే వినియోగించుకోగలిగారు. హరిజన, గిరిజన, బలహీన వర్గాల వారు వినియోగించుకలేదు.

ఒక డాక్టర్ చెప్పాడట. కడుపునొప్పి వస్తే రెండు మాత్రలు ఇచ్చి నిద్ర పోయాక ఒకటి, నిద్ర పట్టకయుందు ఒకటి వేసుకోమన్నాడట. అలాగే వడ్డీ 12-10 మధ్యాహ్నం
మాఫీ అని చెప్పి జనవరిలో పెట్టి జూన్‌లోపల కట్టమంటే రైతులు ఏ విధంగా ఇస్తారు ? గతంలో పత్తి, చెరకు ధర టన్నుకు .0 రూపాయలు పెంచారు. మిర్చి రైతులకు కూడా కొంచెం పెంచారు. కానీ ఆ ధరలకు అనుగుణంగా పన్నులు కూడా పెంచారు. గత రెండు సంవత్సరాల నుంచీ మార్కెట్‌లో కొంత సలుపు నప్పటికీ, పంటలకు ధరలు పెరిగినప్పటికి, నీటి తీరువాలో పెంచారు. ల్యాండ్ సెస్ మాఫీ చేశామని మరలా అదికూడా కలక్టు చేస్తున్నారు టాక్సేషన్ అన్నిచోట్ల పెంచారు. రైతులకు గిట్టుబాటు ధరలు ఇస్తున్నామని చెప్పి కర్షక పరిషత్తులు పెట్టామని చెబుతూ దానికి అనుగుణంగా టాక్స్‌లు పెంచి రైతుల మీద భారం మోపుతుంటే రైతులు క్రుంగిపోతున్నారు. గుర్రం మీద కూర్చుని మూట నెత్తిమీద పెట్టుకోకుండా, గుర్రం మీద మూట పెట్టి ఆ మూటపైన కూర్చున్నాడట. అలాగే అక్కడ ధరలు పెంచి ఇక్కడ టాక్స్‌లు పెంచి రైతుల మీద భారం వేసి వారిని మట్టి పెట్టేటట్లు చేస్తున్నారు. ఈ పద్ధతి ఏమిటి ? రాష్ట్రంలో ఉన్న రైతాంగాన్ని ఆదుకోవడానికి ప్రభుత్వం ఎలాంటి చర్యలు తీసుకోవడం లేదు. ఇప్పుడు కూడా ఈ బడ్జెటులో సరయిన నిధులు కేటాయించినట్లు లేదు. ఇరిగేషన్ సెక్టార్, పవర్ సెక్టార్‌లో ఇవ్వాలున్న పరిస్థితులు చూస్తే చాలా శోచనీయంగా ఉన్నవి. ఆల్‌రెడీ శాంక్షన్డు స్కీమ్స్‌కు సరయిన నిధులు కేటాయించకుండా, శాంక్షన్ లేని వాటిమీద ఎక్కువ ప్రయారిటీ ఇచ్చి చేస్తున్నారు. తెలుగుగంగకు ఖర్చుపెట్ట వలసిందేకానీ మిగతా వాటి మాటఏమిటి ? తెలంగాణాలో శ్రీరాంసాగర్, జూరాల, ఆరణి విషయాలు అన్నీ, దీనికి కేటాయించవలసిన బడ్జెటులు కానీ కేటాయిస్తున్నారా ? ఇరిగేషన్ లెక్కలు చూసినట్లయితే కేవలం మధ్యపెడుతున్నట్లు కనిపిస్తోంది. ఎస్.ఆర్.ఎస్ పి.కి రూ. 60 కోట్లు కేటాయిస్తున్నాము అన్నారు. కానీ రూ. 40 కోట్లు కేటాయించారు. ఎల్.ఓ.సి. ఇచ్చింది రూ. 2ర కోట్లు, ఉపయోగించింది రూ. 22 కోట్లు. ఆ రూ. 22 కోట్లలో రూ. 10 కోట్లు ల్యాండ్ అక్విజిషన్‌కు, మిగతా రూ. 12 కోట్లు జీతాలకు పోయింది. గతంలో కేటాయించిన నిధులు ఏ విధంగా ఉన్నాయో, ఈ సంవత్సరం కూడా అదే పరిస్థితి. 1990 నాటికి ఎస్.ఆర్.ఎస్ పి క్రింద ఉన్న పోచంపాడు ప్రాజెక్టు స్టేజ్-2 పూర్తి చేస్తామని 1986 లో ముఖ్యమంత్రిగారు దాని ప్రారంభోత్సవం అప్పుడు చెప్పారు. వాగ్దానం చేశారు. 1994 కు కూడా పూర్తి అవుతుందో లేదోనని ప్లానింగ్ బోర్డు మీటింగులో అధికారులు పోచంపాడు ప్రాజెక్టు ఎప్పుడో ప్రారంభం అయింది. ఇరిగేషన్ కెనాల్స్‌కు సరయిన నిధులు లేవు. ఈ ప్రాజెక్టుకు సంబంధించిన డెవలప్‌మెంటల్ యాక్టివిటీస్

వరల్డ్ బ్యాంక్ ద్వారా ఇస్తామన్నారు. ఇంతకన్న పెట్టలేమని అన్నారు. వరల్డ్ బ్యాంక్ నుంచీ నిధులు 8 సంవత్సరాల నుంచీ రావడం లేదు. తెలంగాణా మొత్తానికి కీలకమైన ప్రాజెక్టు పోచంపాడు. ఆదిలాబాద్, కరీంనగర్, వరంగల్ జిల్లాలకు నాన్ బ్యాంక్స్ నుంచీ నిధులు విడుదల చేయమని అడిగితే ఒక్క పైసా కూడా విడుదల చేయలేదు. 184 నుంచీ 284 వరకూ కెనాల్స్ ఈ ప్రాజెక్టు క్రింద పూర్తి అయ్యే అవకాశం ఉంది. గత లో కొంత సహాయంగా ఉండేది. కానీ ఈ బడ్జెట్‌లో అది కనపడడం లేదు. 10 లక్షల ఎకరాలకు నీరు ఇచ్చామన్నారు. పోయిన సంవత్సరం 6 లక్షల ఎకరాలకు ఇచ్చామన్నారు. కాని కాడ మీటింగ్‌లో కరీంనగర్, జగిత్యాలలో జరిగినప్పుడు ౨ లక్షల ఎకరాలకు మాత్రమే నీరు ఇచ్చామని చెప్పడం జరిగింది. ప్రకటనలు ఒక తీరుగా ఉన్నాయి. రెవెన్యూ లెక్కలు, ఇరిగేషన్ లెక్కలు వేరుగా ఉన్నాయి. ఏది వాస్తవం? మసిపూసి మారేడు కాయచేసినట్లుగా రైతాంగాన్ని మభ్యపెడుతున్నారు. నాన్ ఫండ్స్ నుంచీ ఎలొకేట్ చేసి వెనుకబడిన ప్రాంతాలను ఆదుకోవలసిన అవసరం ఈ ప్రభుత్వానికి లేదా? శాంక్షన్ అయిన ప్రాజెక్టులను కూడా చిన్న చూపు చూస్తున్నారు. అసెంబ్లీలో ఎన్నిసార్లు చెప్పాను. సరయిన నిధులు కేటాయించకుండా ఇక్కడిక్కడే కేవలం మభ్యపెడుతున్నారు. ఇది ఎప్పటికీ క్షేమకరం కాదు. పోచంపాడు ప్రాజెక్టు విషయంలో అనేక రాజకీయపార్టీలు యాజిటేషన్ చేస్తున్నాయి. దీనివల్ల ప్రాంతీయ అసమానతలు పెరిగే అవకాశం ఉంది. ఈ విధంగానే కొనసాగితే సరయిన నిధులు కేటాయించకుండా ఉంటే, అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు సరిగా అమలు జరపకపోతే తప్పకుండా ప్రాంతీయ అసమానతలకు దారి తీసే అవకాశం ఉంది. నాన్ బ్యాంక్స్ నుంచీ రూ. 10 కోట్లు కేటాయించి రైతులను ఆదుకోవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఈ ప్రాజెక్టు క్రింద 1976 నుంచీ 290 రోడ్లు ఉంటే 90 రోడ్లు కూడా పూర్తి కాలేదు. కెనాల్స్ మెయిన్‌టెనెన్స్‌కు డబ్బులేదు. వరంగల్‌కు 600 క్యూసెక్స్ నీరు వదలమంటే 300 క్యూసెక్కు కూడా రావడం లేదు. సరయిన మెయిన్‌టెనెన్సు లేక ఎక్కడివక్కడ ఉండి రైతులు ఇబ్బందులకు గురవుతున్నారు. మన ప్రభుత్వానికి కూడా ఈ విషయం తెలుసు. కాడా ఛైర్మన్ దృష్టికి కూడా తెచ్చాము. అసెంబ్లీలో కూడా చెప్పాము. ఎకరానికి మెయిన్‌టెనెన్సు క్రింద 20 రూపాయలు ఇస్తున్నారు. దానిని 80 రూపాయలు చేయాలి. మెయిన్‌టెనెన్సును అభివృద్ధి చేసి రన్నింగ్ ఛానల్స్‌ను ముందుకు తీసుకుపోయే పద్ధతి చేసి రైతులను ఆదుకోవలసిన అవసరం ఉంది. శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టును ఎప్పటికప్పుడు డెవలప్ చేయకుండా 84, 67 జి.ఓ.ల ద్వారా ధవళేశ్వరంకు నీళ్లు వదలి ఈ ప్రాంతాలకు అన్యాయం చేయవద్దు. ఇటీజ్ నాట్ ఏ రిజర్వాయర్. కేవలం రిజర్వాయర్‌గా మార్చి ఇక్కడ ఉన్న రైతులు అడుక్కుతినే పరిస్థితి తీసుకురావద్దని, ఆర్థిక మంత్రిగారికి, ముఖ్యమంత్రిగారికి మనవిచేస్తున్నాను. ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టులు, భీమా ప్రాజెక్టు ఉన్నాయి. ఆర్.డి.ఎస్. ప్రాజెక్టు ఉంది. ఇచ్చంపల్లి ప్రాజెక్టు

ఉంది. [illegible] వుకూ. 1000 కోట్లు ఖర్చు పెట్టాము. [illegible] క్రింద తీసుకొంటే [illegible] దాపు 1/2 లక్ష [illegible] నికి ఇవ్వవచ్చు. 00 [illegible] వాటర్ [illegible] చే [illegible] సిటీకి కృష్ణా [illegible] ప్రాజెక్టు [illegible] 00 [illegible] ఇది [illegible] ప్రాంతంలో [illegible] పు [illegible] పీరియడ్‌లో కమిటీ వేసి సర్వే చేయమన్నారు. కానీ [illegible] ఏమీ జరగలేదు [illegible] వేసిన [illegible] అక్కడే వుంది. ప్రయారిటీ తీసుకొని దానికి [illegible] నిధులు కేటాయించ వలసిన అవసరం ఉంది. బడ్జెట్‌లో నిధులు లేవు ముఖ్యమంత్రిగారు పార్లమెంటు [illegible] ఇన్‌వెస్ట్ చేశారు. పార్లమెంటు సమావేశాలలో మన రాష్ట్రానికి కావలసిన [illegible] చర్చించడానికి పిలిచారు. కానీ ఈ సమావేశాలలో యిచ్చిన నోట్స్‌లో భీమా ప్రాజెక్టు గురించి కాని, ఇచ్చంపల్లి ప్రాజెక్టు గురించి — [illegible] సెకండ్ ఫేజ్ గురించి గానీ మాట్లాడమని చెప్పలేదు. సెకండ్ ఫేజ్ గురించి ఈ [illegible] ఎన్నిసార్లు అడిగినా కేంద్రం ఒప్పుకోవడం లేదు [illegible]. [illegible] వద్ద [illegible] వాళ్ళు యిచ్చిన నోట్ వుంది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం [illegible] నిధులు [illegible], [illegible] విధంగా పుట్ అప్ చేయకుండా [illegible] చాలని కోరి [illegible] అంటూ వాస్తుంటే సెకండ్ ఫేజ్‌ను [illegible] ఎలా [illegible]న్నారు? అనగాము, చెరియ [illegible] లో నీటిలా ప్రాంతాల [illegible] పోచంపాడు ప్రాజెక్టు [illegible] డైవర్ట్ చెయడానికి 6రెం కోట్ల [illegible] స్కీమ్‌ను పెట్టారు మరల [illegible] స్కీమును గురించి మీ రిపోర్టులోనే వయబుల్ కాదని వ్రాసారు. [illegible] విధంగా సర్వే ఎవరు చెయమన్నారు? ఇది వయబుల్ కాదా? ఎంత చిత్తశుద్ధి [illegible] రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి [illegible] అవుతున్నది. ఈ విధంగా [illegible] సిపూసి మారేడుకాయ చేసిన పద్ధతిలో వుంది. అక్కడ ప్రజలు, [illegible] తాంగం [illegible] చేస్తున్నారని ఒక ప్రాజెక్టును సర్వే చేయించి. ఎస్టిమేట్ చేయించి 6రెం కోట్లకు పెంచి తిరిగి వయబుల్ కాదని రిపోర్టులో వ్రాయడం ఏమిటి. అలాంటప్పుడు కేంద్రం ఏ విధంగా అనుమతి ఇస్తుంది. ఈ ప్రాంతాలలో వున్న ప్రాజెక్టులన్నిటిని కూడా ప్రభుత్వం చిన్న చూపు చూస్తున్న పరిస్థితి వున్నది. ఇప్పటికయినా ఈ ప్రాంతాల అభివృద్ధి కొరకు పాటు పడాలి. అదే విధంగా రాయలసీమ ప్రాజెక్టుల విషయం కూడా చూడాలి. 166 ఎకరాల గురించి వంశధార సెకెండ్ ఫేస్ ఒప్పుకొన్న తరువాత బడ్జెట్‌లో సరైన కేటాయింపులు లేవు. దీనిని కూడా పూర్తి చేయవలసిన అవసరం ఎంతయినా వున్నది. ఇది వెనుకబడ్డ ప్రాంతంలో వున్న ప్రాజెక్టు. ఇరిగేషన్ యొక్క ప్రాజెక్టుల విషయం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఎప్పటికప్పుడు ఆలోచించి నిర్ణయాలు తీసుకోవలసిన అవసరం వున్నది. ఏదో ఒకవైపే ఆలోచించే భావన ప్రజలలో రానివ్వ కూడదు ఈనాటి ప్రభుత్వం, భారతీయ జనతాపార్టీ వారు ఈ విషయాలను ప్రజలకు చెప్పకుండే బైట చెప్పే వారు చాలా మంది వున్నారు. కాబట్టి ఈ ప్రాంతాల సమస్యలను దృష్టిలో పెట్టుకొని సరైన పంథాలో 12-20 ప.

నిర్ణయం తీసుకొని బడ్జెట్ కేటాయించవలసిందిగా మరొకసారి ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తున్నాను. మన తెలుగు గంగకు రూ. 400 కోట్లు కేటాయించారు. నేను వద్దనడం లేదు. రాయలసీమ ప్రాంతాలు అభివృద్ధి కావాలి. 40, 45 సంవత్సరాల క్రితము రూపొందించిన పోచంపాడు కెనాల్ పనులకు ఏమాత్రం బడ్జెట్ కేటాయించక పోవడం శోచనీయమైన విషయం. ఇది ప్రాంతీయ అసమానతలకు దారి తీస్తుందని మనవిచేస్తున్నాను. అదే విధంగా గత రెండు సంవత్సరాల నుంచి మనకు వుండే ప్రైయారిటీలో పవర్ గురించి ఎంత దయనీయమైన పరిస్థితి రాష్ట్రం ఎదుర్కొంటున్నదో మనం చూస్తున్నాము. 12 వేల మిలియన్ల యూనిట్ల పవర్ అవసరం వుంటే కేవలం 99 వేల మిలియన్ల యూనిట్ల పవర్ కూడా సరిపోని పరిస్థితులలో వున్నది ఏడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో మనం పవరును పూర్తిగా అటు ఇటు గాకుండా ఎక్కడికక్కడ సరిపుచ్చుకొని ప్రయత్నంలో వున్నాము. ఎనిమిదవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో పవర్ను 10.2 శాతం పెంచుకున్నామని బోర్డు నిర్ణయించింది. సంతోషమే, కాని అది ఏ విధంగా సాధ్యం అవుతుంది. బడ్జెట్లో అలకేషన్ లేకుండా ఏ విధంగా సాధ్యపడుతుంది. సెవంత్ ప్లాన్లో పవర్ కొరకు 11 వందల కోట్ల రూపాయలు పెట్టారు. ప్రతి సంవత్సరం కనీసం 220 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టవలసిన అవసరం వున్నది. అలాంటిది గత సంవత్సరం కేవలం 184.60 కోట్లు ఖర్చు పెట్టారు. ఈ సంవత్సరం 200 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెడతామని బడ్జెట్లో వున్నది. ఇది ఎంతమాత్రం సరిపోదు. ప్రభుత్వం ఇచ్చిన ప్లాన్ యొక్క అలకేషన్లో సరైన పంథాలో ప్రతి సంవత్సరం అలాట్ చేయడం లేదు. విజయవాడ థర్మల్ పవర్ స్టేషన్ రెండవ దశ 1989వ సంవత్సరానికి మూడవ దశ 1990 సంవత్సరానికి పూర్తి చేస్తామన్నారు. గతించిన లెక్కల ప్రకారం 2 వందల 60 కోట్ల రూపాయలు అంచనా వుంటే ఈ నాడు అదే 450 కోట్ల రూపాయల అంచనా వున్నది. 1988-89వ సంవత్సరానికి 150 కోట్ల రూపాయలు 1989-90 సంవత్సరానికి 60 కోట్ల రూపాయలు కేటాయించింది. కానీ 1988వ సంవత్సరం మార్చి వరకే 211 కోట్ల రూపాయలు అల్రెడీ ప్రభుత్వం ఖర్చు చేసింది. కాని ప్రభుత్వం ఇప్పుడు కేటాయించినది 75 కోట్ల రూపాయలే అని మనవి చేస్తున్నాను. మిగతా ఆ 75 కోట్లు ఎప్పుడు ఖర్చు పెడతారు? ఎప్పుడు ఆ పవర్ స్టేషన్ పూర్తి అవుతుంది? ఈ నాడు మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 8 వందల మిలియన్ల పవర్ స్టోరేజ్ వుంది. ఇండస్ట్రియల్ ప్రొడక్షన్ క్రింద 16.5 శాతం పోతున్నది. మొత్తం భారతదేశం యావరేజ్ కన్నా ఎక్కువ వున్న ఈ గ్రోత్ వచ్చే 16 సంవత్సరాలలో ఒక శాతం పోతుంది. బోర్డు నిర్ణయించిన ప్రకారం పవర్ను పెంచుటకు నిధులు లేవు. కేంద్ర జలవిద్యుచ్ఛక్తి రంగం పైన ఒత్తిడి తీసుకవచ్చే ప్రయత్నం చేయలేదు. కేంద్రం నుంచి నైవేలి లిగ్నైట్ నుంచి 27 శాతం వాటా మనకు రావాలి. కాని వాళ్లు యివ్వడం లేదు. కానీ రామగుండం నుంచి వాళ్లు వాటా తీసుకొంటున్నారు. ఇది చాలా శోచనీయమైన విషయము. కేంద్ర ప్రభుత్వం ఈ విషయంలో ఒక విధానాన్ని రూపొందించి సరైన షేర్లు రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి వచ్చే విధంగా ప్రయత్నం చేయాలని మనవి

మనవిచేస్తున్నాను కేంద్రం యొక్క వైట్ పేపర్లో ఏమి చెప్పారంటే ఎక్కువ విద్యుత్ వాడకం ఉన్నవారికి ఎక్కువ సహాయం చేస్తామని చెప్పారు. అది పొరపాటు. తక్కువ వాడుతున్న వెనుకబడిన వారికి ఎక్కువ ఇవ్వాలి. ఇనాళ్ళా ప్రాంతీయ దృక్ పథంతో లెక్కలు వేస్తే తప్పు, ఇప్పుడు న్యాయం కావాలి. తక్కువ వాడు కొనే రాష్ట్రాలకు ఎక్కువ విద్యుత్ ఇచ్చే పద్ధతిలో కేంద్ర ప్రభుత్వం గైడ్ లైన్ మార్చుకోవలసిన అవసరం వున్నది. ఏడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో మన అగ్రికల్చర్ సెక్టార్ కాని, ఇండస్ట్రీస్ సెక్టార్ కాని పూర్తిగా దెబ్బతినకుండా వుండడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. ప్రతి సంవత్సరం 200 మెగావాట్ల విద్యుచ్ఛక్తిని మనం ఉత్పత్తి చేసుకోవాలి. ఖమ్మంలో వున్న మణుగూరు ప్రాజెక్టును కేవలం రాష్ట్రం స్వాధీనం చేసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను. దానితో కేంద్రం యొక్క షేర్ యివ్వకుండా దానిని మనం స్వంతం చేసుకోగలిగితే ప్రతి సంవత్సరం మూడు వందల మెగావాట్ల విద్యుచ్ఛక్తి వుత్పత్తి అయి 16 సంవత్సరాల వరకు పవర్ యిచ్చే అవకాశం వున్నది. ఇది వాస్తవమైన విషయం. హైడల్ ప్రాజెక్టు మీద 60 శాతం, థర్మల్ ప్రాజెక్టు మీద 40 శాతం ఆధారపడితే మన ఏమి గతి పట్టింది. మూడు, నాలుగు సంవత్సరాల నుంచి కరవు కాటకాలతో మన రాష్ట్రం విలవిలా తొక్కిసలాట అయినప్పుడు, అక్కడ వ్యవసాయదారులు, అక్కడ పారిశ్రామికులు 50 వేల నుండి అన్ ఎంప్లాయిడ్ అయ్యే పరిస్థితికి దిగజారింది. మణుగూరు ప్రాజెక్టును స్వంతం చేసుకోవాలని మనకు రావలసిన 20 శాతం వాటా తెచ్చుకోవడం, థర్మల్ ప్రాజెక్టుకు కావలసిన డబ్బు ఎక్కువగా అలాట్ చేసుకోవడం, రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేయువలసిన అవసరం వున్నది. ఇరిగేషన్ కు పవర్ సెక్టార్లలో ప్రయారిటీస్ ఇవ్వకుంటే పరిస్థితులు చాలా దిగజారిపోతాయి. రాష్ట్రం సర్వవిధాల నాశనం అయిపోయే పరిస్థితి వున్నది. ఈనాడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వ విధానం ఏ విధంగా కనపడుతున్నదంటే డబ్బు వున్న వాళ్ళకు మంచి నీరు, వచ్చిన వాళ్ళకు సమాధులు అనే పరిస్థితులలో వున్నది. వీటి మీద సీరియస్‌గా ఆలోచించి ప్రయారిటీస్ సెక్టార్స్‌లో డబ్బును కేటాయించడం పోయి విగ్రహాల మీద, సారాయి సీసల మీద కేటాయిస్తే మనం ఏ విధంగా ప్రయారిటీస్ సాధించుకోగలుగుతాము. సెక్టార్స్‌ను ఏ విధంగా ముందుకు తీసుకపోగలుగుతాము అనేది ఆలోచించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఇరిగేషన్ విషయంలో రాష్ట్రం ఎప్పటికప్పుడు తప్పించుకొంటున్నది. కేంద్రం క్లియరెన్సు ఇవ్వడం లేదని రాష్ట్రం అంటున్నది. రెండవ ప్లాన్‌లో జూరాలకు సరైన కేటాయింపులు లేవు. ఇచ్చంపల్లి, భీమా, శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టుల నుండి 284 క్యూసెక్కుల నీరు వసరులకు యివ్వడం లేదని అంటున్నారు. ఒక వైపు కేంద్రం, ఒక వైపు రాష్ట్రం ఎవరికి వారు తప్పించుకునే పద్ధతిలో ఈ ప్రాజెక్టులు వున్నాయని మనవి చేస్తున్నాను. చూసి ఒక ఆఫీసరు క్లర్కును పిలిచి ఎంతమంది ఈ ఆఫీసులో నిద్రపోతున్నారో చెప్పాలని చెప్పాను కదా, నాకు చెప్పలేదే అని అడుగగా నేను లెక్క పెట్టి వచ్చే సరికి మీరు నిద్రపోతున్నారు సర్, లంచ్ అవర్‌లో చెబుతామంటే నాకు

విద్ర వచ్చింది [illegible] అని ఆక్స్ [illegible] సమాధానం [illegible] లాగే అటు [illegible] ప్రభుత్వం. [illegible] చేసిన [illegible] అవుతాయి [illegible] చేసుకోవ [illegible] వుండని [illegible] వెల్ఫే [illegible] టున్నారు. [illegible] తీసుకోన [illegible] ఉపేమ [illegible] మె [illegible] డి కెట్టటం ఎక [illegible] ట్ [illegible] [illegible] యు, [illegible] డెవ [illegible] యి [illegible] కేవం [illegible] పి [illegible] కు ట్టుణు. బలహీనవర్గాలక [illegible] ముహి [illegible] క్రమాలు మాత్రమే [illegible] మన్యపెట్ [illegible] రాష్ట్రం అభివృద్ధి కాదు. [illegible] వృద్ధికి [illegible] [illegible] యుండండి [illegible] మా [illegible] లహా [illegible] కు ఏవో చేస్తున్నామ [illegible] కూడా [illegible] డి [illegible] చేయండి [illegible] అది ప్రజలను మభ్య పెట్టేటట్లే అవుతుందని, దాని [illegible] కూడా దని మనవిచేసున్నాను. ప్రైయారిటి స్కీమ్స్‌కు డబ్బు టాయించి పనరులు సమకూర్చండి. కరవు మంత్రాలను ఏర్పాటు చే[illegible] డబ్బు ఖర్చు పెట్టారు. సాధారణ ప్లాస్టిక్ సంచులకు ఖర్చు పెట్టారు. రేపు [illegible] దల మంత్రులకు నియమిస్తారేమో. మహానాడు మంత్రులు అని పత్రికల్లో వచ్చింది. బుద్ధ విగ్రహాలకు మేము వ్యతిరేకం కాదు. మేమూ పూజిసాము. కాని అవి అత్యంత అవసరమైనవి కావు. వాటికి ప్రైయారిటి ఇవ్వవలసిన అవసరం లేదు. ఇరిగేషన్‌కు, వ్యవసాయానికి ప్రైయారిటి ఇవ్వండి. వాటి [illegible] చేయండి. ఇవి తప్ప వేరే వాటి మీద రాష్ట్ర అభివృద్ధి ఆధారపడదని [illegible] గా చెబుతున్నాను. ఇక, ఈ రాష్ట్రంలో పోలీసు యంత్రాంగం వ్యవహారం చూస్తుంటే చాలా హృదయవిదారక సంఘటనలు కన్పిస్తున్నాయి. పోలీసు యంత్రాంగం పూర్తిగా విఫలం అయింది. లా ఎబైడింగ్ మనుష్యులకు రక్షణ ఇవ్వడంలో పోలీసు యంత్రాంగం పూర్తిగా విఫలం అయింది వారిలో అవినీతి విలయతాండవం చేస్తున్నదని చెప్పకతప్పదు ఇటీవల పోలీసుల మీటింగులో రామమోహనరావు గారు కొన్ని విషయాలను లేవదీశారు. వారి డిమాండ్లు ఏవైనా వుంటే వాటిని పూర్తి చేయండి. వారికి కావలసిన సంక్షేమ కార్యక్రమాలు [illegible]ండి. కాని వారిపై పట్టు సడలించకండి. వారిప్పుడు మంత్రులు చెప్పినా వినే పరిస్థితిలో లేరు. మంత్రులు ఇచ్చే ఆర్డర్లను ఖాతరు చేసే పరిస్థితి లేదు. మంత్రులు నిర్ణయాలు తీసుకొనే స్థోమత లేకుండా వున్నారు సీనియర్ ఐ. పి. ఎస్. అధికారులు ఏవైనా నిర్ణయాలు తీసుకోటానికి భయపడుతున్నారు. ఫ్రీక్వెంట్ ట్రాన్స్‌ఫర్స్ వల్ల వారు ఏది చేయటానికి జంకుతున్నారు గుండాయిజం చేసే వారికే పోలీసు రక్షణ లభిస్తున్నది. గవర్నమెంట్ సర్వీసు నుండి తొలగించిన పోలీసు

అధికారాలను తిరిగి తీసుకోవాలని అనేకసార్లు కోరారు. హైకోర్టుకు వెళ్లారు. అయినా ప్రభుత్వ ఖాతరు చేయడం లేదు. ఏ సంవత్సరం, రెండు సంవత్సరాలకు ఎం.ఎల్.ఏ., ఎం.పి., అధికారుల ట్రాన్స్‌ఫర్ చేసే పద్ధతి మానుకోండి. అధికారంలో వున్న వారు ప్రభుత్వం చెప్పిన కొన్ని పనులు చేయ పోతే వారిని ఎ.సి.బి. ద్వారా ఇబ్బందులు పెడుతున్నారు. ఇంటిపై రెయిడ్ చేసి భార్యల రేణికలు చింపుతున్నారు. ముప్పయి సంవత్సరాలు సర్వీసు చేసి ఒక ఇల్లు కట్టుకుంటే అక్రమ ఆర్జన అంటూ ప్రాసిక్యూషన్ చేస్తున్నారు. అవినీతి లేకుండా చేయండి ఎక్కడా అవినీతి లేదని చెప్పడం లేదు. దానిని కంట్రోల్ చేయండి. పెద్ద వారిని వదిలి చిన్న వారిపైననే చర్యలు తీసుకోవడం మంచిది కాదు.

ఒక ఎడ్యుకేషన్ డిపార్టుమెంటుకు సంబంధించిన విషయాలకు వస్తే కాకతీయ యూనివర్సిటీకి ఎక్కడినుంచో వ్యక్తిని తీసుకువచ్చి వేశారు. వరంగల్ జిల్లాలో, తెలంగాణలో చదువుకున్నవారే లేరా? గతంలో కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం అధికారంలో వున్నప్పుడు సిండికేట్‌కు ప్రజాప్రతినిధులను 12-40 మ
వేయడం జరిగింది. కాని ఈ ప్రభుత్వం అలా వేయడం లేదు. ఇవాళ యు.జి.సి. స్కేల్స్ విషయము ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు, అందుకని ఆ విషయం చెప్పదలచుకోలేదు. ఎడ్యుకేషను విషయము చూస్తే, యీవాడు రాష్ట్రములో వున్నటువంటి అనేక పాఠశాలల్లో టీచర్సు లేరు. ౮౯౦ స్కేల్ గురించి పదిహేడు ఏండ్ల నుండి వాగ్దానం చేస్తున్నారు, అమలు చేసి పరిస్థితి రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి లేకుండా పోతున్నది. వెంటనే అమలు చేసి వారిని రెగ్యులరైజ్ చేయాలి. ఇక హాస్పిటల్స్ పరిస్థితులు అధ్వాన్నంగా వున్నవి. వరంగల్ లోని యం.జి.యం. హాస్పిటల్‌కు పోయినవాడు రోగిగా బయటకు వచ్చే పరిస్థితి వుంది. శానిటేషను వరస్టుగా వుంది, మంత్రిగారికి అధికారులకు అనేకసార్లు రిప్రజంటేషన్సు ఇవ్వడం జరిగింది. అయినా సరైనా పంథాలో నడవడం లేదు. అలాగే ఉస్మానియా ఆసుపత్రిలో, యిక్కడ కూడ పరిస్థితి అధ్వాన్నంగా వుంది. నో సాల్యూషన్ — చిన్న చిన్న మందులు కూడ లేవు, ఆక్సిజన్ లేక ఆపరేషను కొరకు థియేటరుకు వెళ్లిన రోగులకు తిరిగి వెనక్కు తీసుకురావలసి వస్తున్నది. ఆఖరుకు టార్చి లైట్సు లేవు, ఫినాయిలు లేదు, రూరల్ ఏరియాస్‌లో పి.హెచ్.సి.ల పరిస్థితి మరింత అధ్వాన్నంగా వుంది. అక్కడికి డాక్టర్సు పోరు. నాలుగు మండలాలకు ఒక డాక్టరు వుంటే కంట్రోలు లేదు, మండల పరిధిలో అన్నింటిని కనెక్టు చేసి పద్ధతిలో చేయాలంటే మంత్రిగారు ఒప్పుకోలేదు. ఇప్పటికైనా కంట్రోలు చేయడానికి పాత తాలూకా కేంద్రము పరిధిలోకి వారందరికి తీసుకు వచ్చి సరైన పంథాలో నడుపాలని కోరుతున్నాను. సరైన బడ్జెటు కేటాయించి రూరల్ ఏరియాస్‌లో మందులు సప్లయి చేసి ఆసుపత్రులను సక్రమంగా నడిపే ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను. ఇక మండలాల పరిస్థితిని ఒకసారి చూడండి. రాష్ట్ర ప్రభుత్వము చేసిన మంచి పనులలో పటేలు పట్వారీలను రద్దు చేశారు, ఒప్పుకుంటాము, మండలాల ఏర్పాటు చేశారు మంచిదే, మండల ఎన్నికలలో బి.సి.లకు రిజర్వేషన్సు ఇచ్చారు, ఒప్పుకుంటాము, కోఆపరేటివ్ సెక్టారులో సింగిల్ విండో సిస్టం పెట్టారు, ఒప్పుకుంటాము. మంచి పనులు కొన్ని చేశారు.

అయితే మండలాలు చేసేప్పుడు అన్ని వసతులు ఏర్పాటు చేస్తామన్నారు, ప్రతి మండలములో పోలీసు స్టేషను, ట్రెజరి, బ్యాంకు పెడుతామన్నారు. కాని యివాళ యిక్కడ ఎం.డి.ఓ.లు లేరు, నాలుగైదు గ్రామాలకు ఒక ఎం.డి.ఓ.ను అతను ఒక రైతుకు కూడ అందుబాటులో వుండటం లేదు ఈనాడు ఎం.ఆర్.ఓ. ఆఫీసులో రికార్డులకు సెక్యూరిటి లేదు, పేపర్లలో చూశాము. నక్సలైట్లు వచ్చి యం. ఆర్. ఓ. ఆఫీసు రికార్డులు కాలబెడితే గతి ఏమిటి, రాత్రిళ్లు అన్ని ఫైళ్లను తీసుకువెళ్లి పోలీసు స్టేషన్లలో పెట్టండి. అవసరమైన ఫైల్సు మాత్రము వుంచుకోండి అనే విధంగా చెప్పినట్లు పేపర్లలో వచ్చింది. పాత తాలూకా కేంద్రంలో పెట్టండి, సెక్యూరిటీ ఎరేంజ్‌మెంట్సు ఏర్పాటు చేయండి అని చెబుతున్నాను. పోతే యం.డి.ఓ. లుగా ఎవరిని వేశారు ? వెటర్నరీ డాక్టరును, అగ్రికల్చర్ ఆఫీసరును వేశారు. ఆ డాక్టరు మందులు యిస్తాడా, యీ పని చూచుకుంటాడా, ఆ అగ్రికల్చర్ ఆఫీసరు ఆ పని చూచుకుంటాడా,? ఏమిటి, ఆ అగ్రికల్చర్ ఆఫీసరు ఆ పని చూచుకుంటాడా, యీ పని చేస్తాడా,? ఏమిటి కో ఆర్డినేషను లేకుండా చేశారు. ఏ పని పూర్తి చేయరు. మండలాలు పెట్టడం సంతోషమే, వి.డి.ఓ.లు అందుబాటులో వుండేట్లు చేయాలి. ఈ రోజు ప్రజలు గ్రామ సీమల్లో తిట్టు కుంటున్నారు వి. యం. డి. ఓ. దొరకడు అని. ఈ పరిస్థితి మారాలి ఫుల్ టైము జాబ్ వుండే యండి. ఓ. లను పెట్టితీరాలి. ఈ విషయములో శ్రద్ధ తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఇకపోతే అనెంప్లాయిమెంటు విషయము. ఎంప్లాయిమెంటు రోల్సుమీద 1983 వ సంవత్సరములో ... లక్షల మంది వుంటే యీనాడు 25 లక్షల మంది వున్నారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వమువద్ద వనరులు కనబడడంలేదు. మనకు వున్న వనరులతో చేతివృత్తులను ఆదుకొని వాటికి అందించాలని ముఖ్యమంత్రిగారికి ఆర్థికమంత్రిగారికిమనవి చేస్తున్నాను. ఈ దేశములో వ్యవసాయం తరువాత పెద్ద పరిశ్రమచేనేత పరిశ్రమ. 1944-45 సంవత్సరాలలో గాంధీగారు రాట్నం చేపట్టాలని చెప్పారు, యీ దేశములో ఎవరు ప్రభుత్వములోకి వచ్చినా అందరికి వుద్యోగాలు యివ్వలేరని, దేశజనాభా పెరుగుతుందని అప్పుడే వారు కలలు కని ఆవిధంగా చెప్పారు. కాంగ్రెస్ వారు రాట్నమును కూడ తమ గుర్తుగా పెట్టి కున్నారు. కాని చేనేతకు చేయి ఇచ్చారు. కేంద్రప్రభుత్వం చేనేతకు సరైన నిధులు యివ్వకుండా నిర్లక్ష్యం చేసింది. ఈ సెక్టారులో 39 లక్షల మగ్గాలు వుండి దేశము మొత్తంమీద 3 కోట్ల మంది ఆ పరిశ్రమపైన ఆధారపడి బ్రతుకుతున్నారు అయినా వారి విషయములో కాంగ్రెస్ వారికి చీమ కుట్టినట్లుయినాలేదు. 11 మందిమి వెళ్లి ప్రధానమంత్రిగారికి మెమోరాండం యిచ్చాం ఇక్కడ సెక్రటేరి యట్ వద్ద అన్ని పార్టీలవారము ధర్నా చేశాము యార్న్‌పై రిబేట్ దించాలని 78లో కంట్రోలుకు యిచ్చినట్లు యివ్వమని చెప్పడం జరిగింది. ఇవాళ రాష్ట్ర ములో 40 లక్షల మంది చేనేత పారిశ్రామికులు, ఉపాధిలేక రిక్షాలు త్రొక్కు కుంటూ కట్టెలు కొట్టుకుంటూ, చిప్పలు పట్టుకు తిరిగే దయానీయమైన పరిస్థితిలో వున్నారు. ఆ పరిస్థితిని మార్చాలని ఫిబ్రవరిలో ప్రధానమంత్రిగారికి ఎర్ పోర్టులో మెమోరాండం యిస్తే రెండు సంవత్సరాలు అయినా కేంద్రప్రభుత్వం యివ్వటి

కదంలేదు. ఇది చాలా సిగ్గుచేటు అయిన విషయం కాని రాష్ట్రప్రభుత్వం కొంత సబ్సిడీ రూపములో జనతా చీరెలు యిచ్చారు, అది సరిపోదు. అలాగే యీ రాష్ట్రములో గీత పారిశ్రామికులు రాష్ట్రబొక్కసానికి 120 కోట్ల రూపాయలను యిస్తున్నారు, వారికి మీరు ఏమి ఇస్తున్నారు. ఆ 120 కోట్లలో కనీసం 25 పర్సెంటు అయినా ఆ సెక్టారులో వారి సంక్షేమ నిధికి ఎలాట్ చేయవలసిన అవసరముందని మనవి చేస్తున్నాను. అట్లా చేయకపోవడం అన్యాయము. మీరు తాటిచెట్లు యివ్వడంలేదు, ప్రకృతి సహజంగా పెరిగిన వాటిని వారు ఎంతో కష్టపడి వుపయోగించుకొని జార్యాబిడ్డలను పోషించుకుంటూ మీకు 120 కోట్ల రూపాయలను అందిస్తున్నారు గాబట్టి వారు యిచ్చేదానినుండి 20 పర్సెంటు అయినా వారి సంక్షేమానికి ఎలాట్ చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను చేతివృత్తుల ద్వారానే నిరుద్యోగాన్ని తీర్చడానికి వీలవుతుంది. ఈ రాష్ట్రములో ఫిషర్ మెన్, కమ్మరి, కుమ్మరి, వడ్రంగి మిగతా చేతివృత్తులవారు వున్నారు, వారికి మీరు సరైన బడ్జెటును కేటాయించడంలేదు. ఏమయినా కేంద్రము యిస్తుందా అంటే ఖాదీబోర్డు వుందంటారు. అది బ్రిమింగే ఖాదీబోర్డు తప్ప పనిచేసేది కాదు. దానికి కూడా సరియైన బడ్జెటు రావడంలేదు. ఈ రాష్ట్రములో బిసి లు రెండున్నరకోట్ల మంది వున్నారు, వారందరు చేతి వృత్తుల మీద ఆధారపడి బ్రతుకుతున్నారు. వారికి సరయిన నిధులు కేటాయించడానికి నిర్ణయం చేయాలి చదువుకున్న 25 లక్షల మందికి వుద్యోగాలు లేవు, పని చేసుకుని బ్రతికే చేతి వృత్తుల వారికి అయినా పనులు చేసుకోడానికి అవకాశం కల్పించాలి. ఈనాడు రాష్ట్రములో అనేక ఫ్యాక్టరీలు బందు పడినాయి. సర్ సిల్క్ విషయములో అనేక విధాల అసెంబ్లీలో ప్రయత్నం చేసి సత్యాగ్రహం చేసిన తరువాత అన్ని పార్టీలవారు పోయి యినస్పెక్ట్ చేసి దానిని తెరువాలని చెప్పినప్పటికి యింతవరకు ప్రభుత్వం పట్టించుకోలేదు. అందులో పని చేసే 4 వేల మంది వుద్యోగుల పైన 40 వేల మంది ఆధారపడి బ్రతుకుతున్నారు. ఆ ఫ్యాక్టరీని యింతవరకు తెరిచే దిక్కు లేదు. మీకు చేతకాకపోతే కేంద్రానికి పంపించండి, అక్కడ అయినా ప్రయత్నం చేద్దాము, 150 కోట్లు సిక్ యిండస్ట్రీస్ కొరకు పెట్టిన దానినుండి ప్రయత్నం చేస్తామంటే కేంద్రానికి పంపిస్తామన్నారు, కాని యింతవరకు పంపించ లేదు. సర్ సిల్క్ లో పని చేసేవారు యివాళ బజారున పడ్డారు, తమ బిడ్డలను పోషించుకోడానికి యివాళ వడుపు వృత్తి చేసిన సంఘటనలు వున్నాయి, ఆకలి చావులతోపాటు పిల్లలను పోషించుకోలేని నికృష్టమైన పరిస్థితిలో వారందరు పడిపోయారు, అందులో చేనేత కార్మికులు, మిగతా కార్మికులు వున్నారు. వారికి వుద్యోగాలు కల్పించే పద్ధతిలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఆలోచించి నిధులు కేటాయించి ఆ సెక్టారును ఆదుకోవాలని కోరుతున్నాను ఈనాడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెటు కేవలం అంకెల గారడి, మసి పూసి మారేడు కాయ చేసినట్లుగా వుంది. ప్రయారిటీస్ సెక్టార్సును నెగ్లెక్ట్ చేస్తే రాష్ట్రాభివృద్ధి సాధ్యం కాదు. ఏదో సంక్షేమ కార్యక్రమాలు చేసినంత మాత్రానా రాష్ట్రాభివృద్ధి అవుతుంది అనుకుంటే, అదే పెట్టుబడి అనుకుంటే అంతకంటే హీనమైన పరిస్థితి ఏమీ వుండదని మనవిచేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

میری حکومت ... ان ... کہنا چاہتا ہوں کہ جناب ڈپٹی اسپیکر صاحب یہ بجٹ جو آج منسٹر فینانس مسٹر مہندر ناتھ صاحب نے پیش کیا ہے ایسا محسوس ہوتا ہے کہ بیچارے ایک تجربہ کار سیاستدان ہونے کے باوجود بھی انہوں نے جو بجٹ پیش کیا ہے اس میں انکا عقل دخل کچھ بھی نہیں ہے - اسمیں صرف سارا دماغ چیف منسٹر کا ہے - مہندر ناتھ صاحب ایک ہریجن طبقہ سے تعلق رکھتے ہوئے بھی ہریجنوں کیلئے کچھ زیادہ طمانیت نہیں دے سکتے - مائناریٹیز کے تعلق سے کوئی بات نہیں کیگئی - حالانکہ مہندر ناتھ صاحب کا واقعی پرانی تہذیب و تمدن سے تعلق رہا ہے - مہندر ناتھ صاحب شہر حیدرآباد کی تہذیب کی پرانی نشانی ہے - میں سمجھتا ہوں کہ اس بجٹ میں ہریجن اور مائناریٹیز کی فلاح و بہبود اور ترقی کیلئے کچھ بھی نہیں کیا گیا - صرف یہ بجٹ ایک فریب اور دھوکہ کے کے سوا کچھ نہیں ہے - دو روپئے کیلو چاول کا پرچار کیا جاتا ہے - امداد کے نام پر کروڑوں روپیوں کا خسارہ بجٹ پیش کیا گیا - سچ بات تو یہ ہے کہ مہندر ناتھ صاحب سے پوچھنا چاہتا ہوں کہ جو دو روپیے کیلو چاول صرف ۲۵ کیلو ایک مہینہ کیلئے سربراہ کیا جاتا ہے ایک گرین کارڈ ہولڈر کیلئے - جبکہ اس گرین کارڈ ہولڈر کیلئے ایک مہینہ کیلئے ۱۰۰ کیلو چاول کی ضرورت ہوتی ہے - یہ جو ۲۵ کیلو چاول صرف ایک ہفتہ کیلئے ہی کافی ہوتا ہے اور باقی کے تین ہفتہ کیلئے چاول اسے کھلے بازار سے خریدنا پڑتا ہے - جو کھلے بازار میں ۴ روپیے ، ۵ روپیے فی کیلو چاول خریدنا پڑ رہا ہے - اس کا مطلب یہ ہوا کہ گورنمنٹ غریب لوگوں کو دھوکہ اور فریب دے رہی ہے اسکے سوا اور کچھ نہیں ہے - ہم اسمبلی میں یہ دیکھ رہے ہیں کہ جب کبھی کانگریس کیجانب سے کوئی بات چیف منسٹر یا انکے داماد چندرا بابو نائیڈو پر کہی جاتی ہے تو تلگو دیشم کی جانب سے بوفرس کہا جاتا ہے - میں کانگریس ، اندرا گاندھی یا راجیو گاندھی کو شیلڈ نہیں کر رہا ہوں - بوفرس کے تعلق سے پارلیمنٹ اور سارے ہندوستان کے کے لوگ ان سے نمٹ لینگے - لیکن آندھرا پردیش کی عوام کانگریس سے بیزار ہوکر ۱۹۸۳ع میں تلگو دیشم کو برسراقتدار لائی - لیکن یہاں پر بھی وہی جو کانگریس کے دور حکومت میں کسٹ ازم رہتا تھا تلگو دیشم حکومت میں بھی یہی حال ہے - مسٹر مہندر ناتھ صاحب بخوبی واقف ہیں ۱۹۸۳ع سے حکومت یہاں پر برسراقتدار آئی یہاں پر ہریجنوں پر کیا کیا ظلم نہیں ہو رہا ہے جیسا کہ کرمچیڈو میں جو فسادات ہوئے اسکی انکوائری تک بھی نہیں کروائی گئی - کیونکہ چیف منسٹر کے داماد اسمیں ملوث تھے - یہاں پر پولیس آفیسرس کو معطل کیا گیا - ایسا معلوم ہوتا ہے کہ یہاں پر صرف کما ذات کی حکومت چل رہی ہے - کیونکہ سارے آندھرا پردیش میں اہم پوسٹوں پر صرف کما ذات کے ہی آفیسرس ہیں - آج بھی اخبار میں آیا کہ چودھری صاحب کو چیف منسٹر صاحب

نے سپریم قانون کی مدت سے انکا تقرر کیا ہے - اسکے خلاف ایک درخواست
ھائی کورٹ میں پیش کیگئی اور اس درخواست کو کورٹ نے قبول بھی کرلیا ہے
بہرحال آج آندھرا پردیش کے اندر جو حکومت چل رہی ہے وہ مخالف ہریجن او
مخالف مائینارٹیز ہے - سہندر نیتھ صاحب کو یاد ہوگا کہ شہر حیدرآباد کے بلدیہ
کے ایلکشن کے دوران چیف منسٹر ایک ٹوپی پہنکر اولڈ سٹی کا دورہ کر رہے تھے
اسوقت مائینارٹیز کارپوریشن کو ایک کروڑ روپیے دینے کا وعدہ کیا تھا لیکن یہ
وعدہ ایسا معلوم ہوتا ہے جیسے کہ ایک حسینہ کا وعدہ جو کبھی پورا نہیں ہوتا
قلی قطب شاہ اربن ڈیولپمنٹ اتھارٹی کو ۱۰ کروڑ روپیے دینے کا وعدہ کیا گیا تھا
لیکن وہ وعدہ بھی پورا نہیں ہوا - اس سے اندازہ ہوتا ہے کہ چیف منسٹر اولڈ سٹی
کی ترقی کیلئے کچھ کرنا نہیں چاہتے - اولڈ سٹی میں رہنے والے بلا لحاظ مذہب و
ملت سب ہی غریب ہوتے ہیں انکے رہنے اور بسنے کے محلوں کو دیکھیں تو
معلوم ہوگا کہ وہ لوگ اپنی زندگی کیسی گذار رہے ہیں - پنجارہ ہلز اور عابڈس
کے لوگ کیسے رہتے ہیں - دیکھنے سے معلوم ہوجائیگا کہ اولڈ سٹی کے سلم
بستیوں میں لوگ اپنی زندگی کیسے بسر کر رہے ہیں - اگر این ٹی راما راؤ کے
گیٹ کا ایک کتا بھی لا کر اولڈ سٹی کے سلم بستی میں اگر ایک رات بھی رکھ
جائے تو یہاں کی بدبو سے وہ مرجائیگا - قلی قطب شاہ اربن ڈیولپمنٹ اتھارٹی کو
ایک پیسہ بھی نہیں دیا گیا - حکومت ہمیشہ یہ کہتی ہیکہ چارمینار سے
چندرائن گٹہ کی سڑک کی توسیعی کیجارہی ہے یہ بات ہم لوگ تقریبا ۵ سال سے
سن رہے ہیں - تلگو دیشم حکومت ہمیشہ جمہوریت کی بات کرتی ہے اور
جمہوریت پسند ہے تو پھر قلی قطب شاہ اتھارٹی میں کسی بھی سیاسی نمائندہ کو
اڈوائزری کمیٹی کا ممبر نہیں بنایا گیا - کانگریس کے زمانے میں سٹ ون اور
قلی قطب شاہ اربن ڈیولپمنٹ اتھارٹی کی اڈوائزری بورڈ میں سٹی کے ایم ایل ایز
کو ممبرس رکھا جاتا تھا - تلگو دیشم حکومت ۱۹۸۳ع سے اقتدار میں آنیکے
ایک مرتبہ بھی جنرل باڈی میٹنگ طلب نہیں کی - اور قلی قطب شاہ اتھارٹی میں
کسی بھی سیاسی نمائندہ کو ممبر نہیں بنایا گیا - یہ باڈی صرف آفیسرس پر
منحصر ہے - اس اتھارٹی کے چیرمن چیف منسٹر اور ڈپٹی چیرمن مسٹر پی سوہن
ریڈی وزیر بلدیہ ہے - اولڈ سٹی میں کام کرنے کیلئے یہاں کی بلدیہ کو کوئی فنڈ
نہیں دیا جارہا ہے - ۱۹۸۶ع میں جب بلدیہ کا ایلکشن ہوا اسمیں ہماری
پارٹی مجلس اتحادالمسلمین کو اقتدار ملا - اسکے بعد سے ہماری حکومت بلدیہ کو
گرانٹ دینا بند کردیا ہے یہاں تک کہ بلدیہ کے ملازمین کو تنخواہ بھی ہر مہینہ
۵ روز یا ۶ روز بعد دیجارہی ہے - بلدیہ میں جب مجلس اتحادالمسلمین پارٹی اقتدار
پر نہیں تھی اسوقت حکومت بلدیہ کے کام کیلئے سمنٹ اور لوہا حکومت سپلائی

چیزوں کو بند کردیا گیا اور اب بلدیہ کھلے بازار سے سمنٹ اور لوہا خرید رہی ہے - ۱۹۸۳ ع سے حیدر آباد میں فسادات ختم ہوگئے ہیں ٹھیک ہے اچھی بات ہے - لیکن حکومت ہماری زبان اور تہذیب کو ختم کر رہی ہے - اردو زبان کا مسئلہ گرما گرم چل رہا ہے بھوک ہڑتال چل رہی ہے جس میں بلا لحاظ مذہب و ملت سب ہی لوگ اسمیں شامل ہیں - آندھرا پردیش کی ۶ کروڑ عوام میں سے تقریباً ۲ کروڑ عوام اردو بولنے والی ہے - ہمارے چیف منسٹر صاحب نے علامہ اقبال کا ایک شعر یاد کرلیا ہے اسی کو دہراتے ہیں - '' سارے جہاں سے اچھا ہندو ہندوستان ہمارا ،، - آندھرا پردیش میں دیکھیں تو معلوم ہوگا صرف دیہاتوں میں ہی این ٹی راما راؤ کو بھگوان مانتے ہیں اور سارے اضلاع میں جتنے بھی شہری علاقے ہیں وہاں پر تلگو دیشم پارٹی کو ہار ہوئی ہے - پولیس کے اندر کوئی بھی شریف آدمی نہیں ہوتا - اور اسی طریقہ سے تلگو دیشم پارٹی میں بھی کوئی شریف آدمی شریک نہیں ہوتا - میں یہ بات چیالنج کیساتھ کہتا ہوں اگر نہیں ہے تو میں اسمبلی کی رکنیت سے استعفی دینے کیلئے تیار ہوں - تلگو دیشم پارٹی میں شریف آدمی نہیں ملتے - تلگو دیشم پارٹی میں کئی بھی پڑھے لکھے نہیں ہیں - جتنے بھی شہری علاقے ہیں وہاں کی ترقی کیلئے حکومت کوئی دلچسپی نہیں لے رہی ہے - میڈیکل اینڈ ہلت کے تعلق سے بڑی بڑی باتیں کیجاتی ہیں - جس طریقہ سے نظامیہ ہاسپٹل اور دیہاتوں کے دواخانوں کا کیا حال ہے - آندھرا پردیش کا دارالخلافہ شہر حیدر آباد سٹی میں ایک دواخانہ ہے جسکا نام عثمانیہ ہاسپٹل ہے اسکی تاریخ سے سکندر ناتھ صاحب واقف ہیں اس دواخانہ کو کرناٹک مہا راشٹرا اور بیدر سے لوگ آتے ہیں - اس دواخانہ کو دیکھیں تو معلوم ہورہا ہیکہ یہاں پر ڈاکٹروں کو صرف تجربہ کرنے کیلئے رکھا گیا ہے - ہر مریض کو دوا باہر سے خرید کر لالینا پڑتا ہے - اس دواخانہ کو کوئی فنڈ نہیں دیا جارہا ہے جو کچھ بھی دیا جارہا ہے اس فنڈ کو غبن کیا جارہا ہے - جبکہ شہر حیدر آباد کے دواخانوں کا یہ حال ہے تو دیہاتوں کے دواخانوں کا کیا حال ہوگا - اسلئے اب آندھرا پردیش کی عوام تلگو دیشم پارٹی کو ووٹ دینے کیلئے اب سونچنے پر مجبور ہو رہی ہے - دوسری بات یہ ہیکہ شہر حیدر آباد اور سکندر آباد کو پینے کے پانی کیلئے کرشنا ، ناگرجنا ساگر سے ۲ میٹر قطر پائپ لائن کے ذریعہ لایا جانیوالا ہے - لیکن اس بجٹ میں اس کیلئے کوئی فنڈ نہیں رکھا گیا ہے - پھر کس فنڈ میں کمی کرکے اس کیلئے فنڈ مہیا کیا جانیوالا ہے - بڑی اور چھوٹی آبپاشی کے بجٹ میں بھی اس چیز کا کوئی ذکر نہیں کیا گیا - میں سمجھتا ہوں کہ ہمارے فینانس منسٹر صاحب اپنے جواب میں یہ تیقن دیں کہ کہاں سے اس کیلئے فنڈ مہیا کیا جارہا ہے - تیسری بات یہ ہیکہ آپ جمہوریت کی بات کرتے ہیں اور جمہوریت پر

افقان رکھنے ہیں ۔ لیکن ایسا معلوم ہوتا ہیکہ آپ ایک ڈکٹیٹر ہے ۔ ہر ایڈوائزری کمیٹی میں ہماری نمائندوں کو لیا جاتا تھا اور ایسی سٹی ایم ایل ایز بھی اڈوائزری کمیٹی کے ممبر ہوتے تھے ۔ جو کچھ بھی کام ہوتا تھا کام کروانے کیلئے سہولت ہوتی تھی ۔ کلکٹر اور انکے سب آرڈیننس سے بھی ربط رہتا تھا ۔ لیکن اب ایسا معلوم ہوتا ہیکہ کوئی بھی رولنگ ممبر جو ملے کلکٹر سے ملکر کوئی بھی کام کرواسکتا ہے ۔ یہ تو بیورو کریسی کا حال ہوگیا ہے ۔ چادرگھاٹ کے ایلکشن کے زمانے میں پولیس سکتر بربتا اور راؤ صاحب نے ایک ایم ایل اے کو جو بم ڈالا تھا اسکو گرفتار کرتے ہیں تو ۲۴ گھنٹوں کے اندر کمشنر پولیس، ڈپٹی کمشنر پولیس، اسسٹنٹ کمشنر پولیس اور سرکل انسپکٹر پولیس کا تبادلہ کردیا جاتا ہے ۔ یہ تو ایکے ڈیکٹیٹرانہ انداز کا یہ چل گیا ۔ یہاں پر ایسا ہیکہ پہلے نظام کو سلام کرنا پڑتا ہے اور اسکے بعد بیٹے اور داماد کو سلام کرنا پڑتا ہے ۔ اسکے سوا انکی بات ہونیوالی نہیں ۔ یہ دھوکہ اور فریب نہیں تو اور کیا ہے وقف بورڈ کا کیا حال ہے تلنگانہ علاقہ میں تقریباً ۶۰۰ کروڑ روپیوں کی جائیدادیں ہیں ۔ وقف بورڈ کے اندر چوروں کو لاکر بٹھا دیا گیا ہے جو مسلمانوں کی جائیدادوں کو بیچ کر دیگر کروڑوں روپیوں کا نقصان کر رہے ہیں ۔ ہم حکومت سے کوئی بھیک نہیں مانگ رہے ہیں ہماری جائیدادوں کا نقصان ہو رہا ہے اس کی حفاظت ضروری ہے ۔ میں حکومت سے مطالبہ کرتا ہوں کہ یہاں پر کوئی آئی اے ایس آفیسر کو لایا جائے تا کہ مسلمانوں کی جائیدادوں کی دیکھ بھال ہوسکے ۔ وقف بورڈ کی جو کمیٹی ہے اسمیں ایک بھی سٹی ایم ایل اے کو نہیں رکھا گیا ۔ اس بورڈ میں ایک بھی شریف آدمی نہیں ہے وقف بورڈ کا جو چیرمن ہے محمد علی وہ ایک نمبر کا چور اور ڈاکو ہے ۔ جو مسلمانوں کی جائیدادوں کو نقصان کر رہا ہے ۔ اسی طریقہ سے اردو اکیڈیمی کا حال ہے اس اکیڈیمی میں ۶۰ چوروں کو لاکر بٹھا دیا گیا اس سے مائینارٹیز کو کوئی فائدہ نہیں ہو رہا ہے ۔ ہمارا مطالبہ ہے وقف بورڈ کو قانونی اختیارات دیئے جائیں ۔ این ٹی راما راؤ صاحب بھی ایک اعلامیہ نکال کر اسمبلی میں پیش کرسکتے ہیں ۔ اس سے عوام کو بھی معلوم ہوجائیگا کہ کون کون مائنارٹیز کیساتھ ہیں کون کون مائنارٹیز کو کاٹنے والے ہیں ۔ وقف بورڈ کو سروے کرنے کیلئے ۸۷ - ۱۹۸۸ ع کے بجٹ میں ۲۰ لاکھ روپیے رکھے گئے تھے ۔ لیکن وہ پیسے آجتک بھی نہیں دیئے گئے شہر حیدرآباد میں ٹرافک پولیس کا کیا حال ہے ہلمیٹ نہیں پہننے والوں کو پکڑ کر جرمانے لئے جارہے ہیں ۔ اس ٹرافک پولیس کا جو بھی بڑا آفیسر ہے یہ ٹرافک پولیس عوام سے تقریباً ۱۰ تا ۱۵ کروڑ روپیے ماہانہ جرمانے کے طور پر وصول کر رہی ہے ۔ ان لوگوں کو ہوم منسٹر، ڈی جی پی اور چیف منسٹر کچھ بھی نہیں کرسکتے ۔ میں یہ گورنمنٹ کے علم میں لانا چاہتا ہوں کہ یہ

ٹرافک پولس والے جالی رسیدات چھپوا کر لائے ہیں اور عوام کو جالی امدادات دے رہے ہیں ۔ اور گورنمنٹ کو ۳ لاکھ روپیوں کا حساب بتا رہے ہیں ۔ میرا حکومت سے مطالبہ ہےکہ مائنارٹیز اور ہریجنوں کیلیے کچھ کام کرائیے اور دوسرا مطالبہ ہیکہ وقف بورڈ کو قانونی اختیارات دئیے جائیں جس طریقہ سے ہندو انڈومینٹ کو حاصل ہے اور وقف بورڈ میں ایک آئی اے ایس آفیسر کو لایا جائے ۔ اور جتنے بھی مائناریٹیز سے تعلق رکھنے والے ایم ایل ایز ہیں چاہئیے وہ کوئی بھی پارٹی کے رہیں اس وقف بورڈ کی کمیٹی کے ممبر بنائے جائیں ۔ قلی قطب شاہ اربن ڈیولپمنٹ اتھارٹی کو ۱۰ کروڑ روپیے دینے کا وعدہ کیا گیا تھا وہ اجراء کیا جائے اور اسکو بھی اختیارات دئیے جائیں ۔ لیکن آپ نے اس اتھارٹی کو حدا کے تحت کام کرنے کیلئے کہا گیا ہے ایسا نہیں ہونا چاہئیے اسے علحدہ اختیارات دئیے جائیں ۔ سریندر ناتھ صاحب ایک مدبر سیاستدان ہے اور آپ ایک شریف طبقہ سے تعلق رکھتے ہیں اور آپ مسلمانوں کی تہذیب سے اچھی طرح واقف ہیں آپ کم از کم این ٹی راما راؤ صاحب کو سمجھائیے کہ مسلمانوں کے نمائندوں کو بلائیں انکے کیا کیا مسائل ہیں وہ سمجھیں تو ضرور ہریجن اور مائناریٹیز بالخصوص مسلمان بھی آپکا ساتھ دینگے ۔ ڈپٹی اسپیکر صاحب میں آپکا شکریہ ادا کرتا ہوں ۔

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :— పి. చంద్రశేఖర్ గారు మీరు మాట్లాడండి.

శ్రీ పి. చంద్రశేఖర్ (మహబూబ్‌నగర్) :— నేను రేపు మాట్లాడుతాను.

శ్రీ ఎన్. ఇంద్రసేనా రెడ్డి :— రోజూ ఈ విధంగా చేస్తే ఎటా అర్థం కాదా? టైం వ్యర్థం అవుతుంది కదా? దాని వాళ్ళను గురించి ఆలోచన చేయండి. ఇక

1-10 p. m. మీదట ఇక నా ఇటువంటి పరిస్థితిని రానివ్వవద్దని కోరుతున్నాను ఇప్పుడు అడ్జర్న్ చేయండి.

Mr. Deputy Speaker :— Now the House stands adjourned to meet again tomorrow at 8-30 a. m.

(The House then adjourned at 1-16 p. m. to meet again 8-30 a. m. on Friday, the 29th July, 1988.)